

IV. NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS SZAKMÓDSZERTANI KONFERENCIA

Vzdelávacia, výskumná a metodická konferencia

STÚROVO (PÁRKÁNY), 2016. FEBRUÁR 21-23.

PROGRAM
TARTALMI ÖSSZEFOGLALÓK – ABSTRAKTY

International Research Institute s.r.o.
Komárno
2016

IV. NEVELÉSTUDOMÁNYI ÉS SZAKMÓDSZERTANI KONFERENCIA (Vzdelávacie, výskumné a metodické konferencia)

Tudományos bizottság:

- Dr. Bankó Marietta, Ph.D., Galgamácsai Fekete István Általános Iskola, Galgamácsa, Magyarország
- Dr. Barabási Tünde, Ph.D., Babes-Bolyai Tudományegyetem, Székelyudvarhely, Románia
- Dr. Bardócz-Tódor András, dr. univ., Keresztény Pedagógus Társaság, Budapest
- Bencéné Dr. Fekete Andrea, Ph.D., Kaposvári Egyetem, Kaposvár, Magyarország
- Dr. Borbély Diána, Paed.Dr., Benedek Elek Óvoda, Dunaszerdahely, Szlovákia
- Dr. Buda András, Ph.D., Debreceni Egyetem, Debrecen, Magyarország
- Dr. K. Nagy Emese, Ph.D., IV. Béla Általános Iskola, Hejőkeresztúr, Magyarország
- Dr. Karlovitz János Tibor, Ph.D., International Research Institute sro, Révkomárom, Szlovákia
- Dr. Kovács Zoltán, Ph.D., Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia
- Dr. Molnár Béla, Ph.D., Nyugat-magyarországi Egyetem, Szombathely, Magyarország
- Molnár Diána, Bonusz Nyelviskola, Budapest
- Dr. Molnár György, Ph.D., Budapesti Műszaki Egyetem, Budapest, Magyarország
- Dr. Péter Lilla, Ph.D., Babes-Bolyai Tudományegyetem, Székelyudvarhely, Románia
- Dr. Torgyik Judit, Ph.D., Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár, Magyarország
- Dr. Tölgyesi József, dr. univ., Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár

A konferencia helyszíne:

Helyszín: Vadas Thermal Resort
Cím: Pri Vadaši 2, 943 01 Štúrovo, Szlovákia
GPS: 47.80015, 18.71988, 47°48'0"N, 18°43'11"E

Vydal: INTERNATIONAL RESEARCH INSTITUTE s.r.o.
Odborárov 1320/46
945 01 Komárno
Slovakia

ISBN 978-80-89691-30-2

Program

2016. február 21. (Vasárnap)

9.00-9.30 Regisztráció (Esztergom-terem)

9.30 Megnyitó – Karlovitz János Tibor (Esztergom-terem)

9.30-9.55 Plenáris előadás

K. Nagy Emese:
**A Komplex Instrukciós Program és az iskola, mint
tanulószervezet**

Esztergom terem: 10.00-11.40 – 1. szekció: Önkifejezés

Levezető elnök: Torgyik Judit

Tóth-Kocsis Csilla: A konfliktusok szelíd és kreatív megoldási módja a drámapedagógia segítségével
Herpay Ágnes Mária: Hangszerek eltűnőben? Oktatásuk támogatási lehetőségei a magyar zeneoktatásban
Siposné Tavasz Virág: Kreatív önkifejezés tárgykészítő, környezetalakító tevékenység által
Géczi-Laskai Judit: Kézművesség - az életvitel és gyakorlat megújuló módszertani kiegészítése
Bagota Mónika: Gondolatok a Blokus játékról

Burda terem: 10.00-12.00 – 2. szekció:

Pedagógusképzés, pedagóguspálya

Levezető elnök: Kocsis Judit Nóra

Borbély Szilvia, Fónai Mihály: A pedagógus pálya, a testnevelők és a testnevelés tantárgy presztízse
Trentinné Benkő Éva: Kreatív hallgatói alkotások vagy tételhúzó vizsga? Egy CLIL pedagógusképzési kurzus értékelési gyakorlatának vizsgálata
Kocsis Judit Nóra: A pszichológiai immunkompetencia aktuális szintjeinek összefüggései az értékpreferenciákkal pedagógusjelölt hallgatók körében
Gombás Judit: Konduktor szakos hallgatók értékrendjének alakulása
Zagyváné Szűcs Ida: Milyen a jó tanár?
Borsodi Csilla Noémi: A „siker” alternatív meghatározása a szakképzésben elhelyezkedő közismereti, „hiányközismereti” tanárok esetében

12.00-12.40: Ebédszünet

Esztergom terem: 12.40-13.40 – 3. szekció: Inklúzió
Levezető elnök: Bankó Marietta

Hevesi Tímea Mária: Az élmény szerepe óvodáskorú autizmussal élő gyermekek inkluzív pedagógiájában
Lukács Szandra, Magyariné Szép Hajnalka Ágnes: Vélekedések a hallássérült gyermeket nevelő szülők bevonódásának lehetőségeiről integrált oktatás-nevelés során
Nagyné Klujber Márta: A szenzoros integráció megvalósulásának feltételei a terápiás foglalkozáson

Burda terem: 12.40-13.40 – 4. szekció: Innovációk
Levezető elnök: K. Nagy Emese

Rácz Anita: A közszolgálati tisztviselők fejlődési lehetőségei: fókuszban a képzéssel
Dömötör Ildikó: „Tréningelhető-e a közigazgatás?” A tréningek módszertani szerepe, jelentősége a közszférában
Nagy Zsolt: Oktatási, képzési reform a katasztrófavédelem területén

Esztergom terem: 13.50-14.50 – 5. szekció:
Táblagéppel, mobiltelefonnal támogatott oktatás
Levezető elnök: Murányi Zoltán

Czékmán Balázs: Tablettel támogatott oktatás általános iskolában
Jarosievitz Beáta: Fordulj a társadhoz! Saját eszközökkel megvalósított interaktív tanítási módszer a fizika oktatásában
Murányi Zoltán, Farkasné Ökrös Marianna: Mobilizált kémia, avagy lehet-e az okos telefon a kémiatanítás hatékony eszköze?

Burda terem: 13.50-15.10 – 6. szekció: Neveléstörténet I.
Levezető elnök: Tölgyesi József

Olasz Lajos: A népi írók fellépése az észak-európai népfőiskolai tapasztalatok hazai alkalmazásáért
Szóró Ilona: Tehetségmentés a tanyavilágban. A „Cseresnyés” népi kollégium tevékenysége
Takács Zsuzsanna Mária: A női „lámpások”. A tanítónők élete és képzésük a 20. század első felében egy memoár tükrében
Dombi Józsefné: Az SZTE JGYPK Művészeti Intézet Ének –zene Tanszék történetének neves pedagógusai: dr. Szeghy Endre, Szendrei Imre, dr. Mihálka György

Esztergom terem: 15.00-16.20 – 7. szekció: Alapkompetenciák
Levezető elnök: Bácsi János

Bácsi János: A két alapkompetencia: az anyanyelv és a matematika
Kiss Tímea: Az irodalom visszavág – Párhuzamok téridőben és oktatásban
Zs. Sejtes Györgyi: Metakogníció és szövegértési stratégia kerestetik a Kerettanterv (2012) 5-8. évfolyamán
Bankó Marietta: Néhány gondolat az interkulturális kommunikáció tanításához

Esztergom terem: 16.30-17.30 – 8. szekció: Fenntarthatóság
Levezető elnök: Farkasné Ökrös Marianna

Kónya György: Középkorok környezeti attitűdje a befolyásoló tényezők függvényében
Fintor Gábor: Szocializációs ágensek hatása a serdülők fizikai aktivitására
Farkasné Ökrös Marianna: A fenntarthatóság pedagógiájának megjelenése az idegen nyelvek oktatásában

Burda terem: 15.30-17.10 – 9. szekció:
Korai fejlesztés
Levezető elnök: Borbélyová Diana

Árva Valéria: „Mint egy kétnyelvű családban”. Beszámoló egy kétnyelvű óvodai csoportról készülő esettanulmányról
Sárvári Tünde: „Fit im frühen Deutsch?” A korai német mint idegennyelvtanulásban elért eredmények feltárásának és értékelésének aktuális kérdései
Pozsonyi Márta: Az óvoda-iskola átmenetet sikerességét segítő és gátló tényezők
Olekszandr Szemenov: Az oktatási intézményen kívüli oktatási környezet alapvető sajátosságai, mint a nagycsoportos óvodások művészi hajlamai kialakulásának tényezője
Borbélyová Diana: A gyermek első évfolyamba való beilleszkedése

2016. február 22. (hétfő)

Esztergom terem: 10.00-12.00 – 10. szekció: Élménypedagógia
Levezető elnök: Fűzné Kószó Mária

Tunyogi Erzsébet, Kofránné Rémi Annamária: Tunyogi Gyógyító Játékterápia helye a terápiás modellek között
Juhász Éva Petra, Kofránné Rémi Annamária, Tunyogi Erzsébet: Tanulási képességek fejlesztése Tunyogi Gyógyító Játékterápiával, filmbemutató
Béres Mária: Kis lépések, nagy tanulságok
Fűzné Kószó Mária: Élménypedagógiai módszerek a környezet- természetismeret tantárgy tanításában

Burda terem: 10.00-12.00 – 11. szekció: Szoftver-alkalmazások
Levezető elnök: Molnár György

Molnár György, Nyirő Péter: A gyakorlati programozás tanításának játékfejlesztésen alapuló, élménypedagógiai alapú módszertani gyakorlata
Nagy Tamás: E-learning fejlesztés és lehetséges hatásai a felsőoktatásban
Kovács Katalin: Komplex tanulástámogató rendszer végfelhasználói tesztelésének tapasztalatai
H. Molnár Emese: A szövegfeldolgozás módszertana – Multimédiás tananyag a gyakorlatban
Tömösközi Péter: Tapasztalatok a Nemzeti Köznevelés Portál (NKP) tesztrendszerének használatáról az adaptivitás tükrében
Aknai Dóra Orsolya: Táblagépes alkalmazások a gyógypedagógiai gyakorlatban, súlyosan-halmozottan sérült gyermekek körében

12.00-13.00: Ebédszünet

Esztergom terem: 13.00-15.00 – 12. szekció: Tanulás
Levezető elnök: Antalné Szabó Ágnes

Antalné Szabó Ágnes: A tanulói munkaformák alkalmazásának elemzése szakpedagógiai és osztálytermi kommunikációs keretben
Asztalos Anikó: A tanulói beszéd vizsgálata
Sági Norberta: Hogyan tanulnak otthon a 10-12 évesek? Egy kérdőíves felmérés tanulságai
Bencéné Fekete Andrea: Segítsünk tanulni! De hogyan? A szociokulturális hátránnyal rendelkező cigány gyerekek tanulási szokásai
Virág Ádám: A Debreceni Wáli István Cigány Szakkollégium hallgatóinak tanulási motivációja
Galuska László Pál: A fantasy lehetséges tipológiai megközelítései

Burda terem: 13.00-14.40 – 13. szekció:
Szakképzés és felsőoktatás
Levezető elnök: Debrenti Edith

Vámosi Tamás: A középfokú szakképzésben tanulók átmenete a munka világába; a munkahelyi elvárásokra és kiválasztási folyamatra való felkészítés vizsgálata
Jász Erzsébet: Debrecen szerepe a megyei szakképzési rendszerben
Mészáros Attila: A felsőoktatás-pedagógia humanisztikus aspektusai
Debrenti Edith: Tanítóképzős hallgatók geometriai ismeretei
Magyar Márton: Az animáció piaci helyzete és oktatása Magyarországon

Esztergom terem: 15.20-16.20 – 14. szekció: Óvodáskorúak
Levezető elnök: Cziberéné Nohel Gizella

Sándor-Schmidt Barbara: Új utak az óvodapedagógiában - A többszörös intelligenciák koncepció elméleti és gyakorlati keretei
Pataky Gabriella: Vizuális kompetenciák, 3-12 éves gyerekek háromdimenziós alkotásai, az ENViL Comenius képességstruktúra modell tükrében
Cziberéné Nohel Gizella: Az óvodáskorban előforduló mozgásszervi elváltozások, betegségek és azok megelőzésével, kezelésével kapcsolatos ismeretek vizsgálata szegedi óvodapedagógusok körében

Burda terem: 15.00-16.00 – 15. szekció: Mérhetőség
Levezető elnök: Czédliné Bárkányi Éva

Mandel Kinga Magdolna: Mit mérünk és miért? Nemzeti és nemzetközi képességvizsgaeredmények eltérései a romániai magyar oktatásban: a székelyföldi diákok esete
Malmos Edina, Revákné Markóczi Ibolya: CLA – A hozzáadott érték mérésének eszköze a felsőoktatásban
Czédliné Bárkányi Éva: A római számok tanításának módszertani problémái

Esztergom terem: 16.30-17.30 – 16. szekció: Egészség-magatartás
Levezető elnök: Vári Beáta

Meszlényi-Lenhart Emese: A kisiskolás korú gyermekek egészségmagatartása
Semsey Gábor: Szexuális nevelés: ahogy a magyar gimnazisták látják
Vári Beáta: Felnőtt- és időskorúak úszásoktatásának sajátosságai, illetve tapasztalatai

Esztergom terem: 18.00: A *Practice and Theory in Systems of Education* (PTSE) c. folyóirat nyilvános szerkesztőbizottsági ülése

2016. február 23. (kedd)

Esztergom terem: 10.00-12.00 – 17. szekció: Neveléstörténet II.
Levezető elnök: Molnár Béla

Kiss Gabriella: Két hagyománytisztelő forradalmár: Joseph Wresinski és Karácsony Sándor pedagógiája
Csoóri Zsófia (Chovriy Sofiya): Tanítóképzés Kárpátalján 1868 és az 1944-es évek között
Gál Anikó: Az 1952-ben bevezetett „egységes tanterv” gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai a Gyulai Gyógypedagógiai Intézetben
Pornói Imre: Adalékok a cigány-gyermekek iskoláztatásához a XX. század első felében Magyarországon
Molnár Béla: Munkások, parasztok a tanítóképzőkben
Poros Andrea: A Gyermek Évszázada előtti Ellen Key

12.00-13.00: Ebédszünet

Esztergom terem: 13.00-15.00 – 18. szekció: Tanácsadás
Levezető elnök: Pásztor Rita Gizella

Bogáthné Erdődi Judit: Szaktanácsadói rendszer a nyugat-dunántúli régió partnerintézményeiben
Kispálné Horváth Mária: Tanulás miatti változások a felnőttek időszervezetében
Majzikné Lichtenberger Krisztina: A tanulás egy új formája – hogyan tanulhatnak többet a pedagógusjelöltek a szakmai gyakorlatokból?
Pásztor Rita Gizella: Z generációs továbbtanulási perspektívák Románia egy hátrányos helyzetű kistérségében
Karlovitz János Tibor: Pályaválasztás Észak-Magyarország hátrányos helyzetű tanulói körében
Rucska Andrea, Kiss-Tóth Emőke: Az örökbefogadás szépségei és nehézségei

Esztergom terem: 15.10-17.10 – 19. szekció: Nevelés és oktatás
Levezető elnök: Petres Csizmadia Gabriella

Bardócz-Tódor András: Hazafias- honvédelmi nevelés. Elektronikus tartalom a 3-19 éves korosztály számára
Petres Csizmadia Gabriella: Kortárs sokszínűség az irodalomórán. A kortárs gyermeklíra törzsanyagba történő illesztésének dilemmái
Ladnai Attiláné: A pozitív pedagógia aspektusai a mindennapi oktatási-nevelési folyamatban
Czeplédi László: Oktatástámogatás – felelősség és minőség
Jaskóné Gácsi Mária: Kultúraközvetítés, drámapedagógia gamifikáció a pedagógusképzésben
Molnár Diána: A kulturális antropológia kutatási módszerei a nyelvtanítás szolgálatában

A konferencia zárása

Tartalmi összefoglalók

Táblagépes alkalmazások a gyógypedagógiai gyakorlatban, súlyosan-halmozottan sérült gyermekek körében

Aknai Dóra Orsolya

**Kozmutza Flóra Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola,
Kollégium és EGYMI**

doraorsolya@gmail.com

Nyolcadik éve foglalkozom súlyosan-halmozottan sérült gyermekekkel. Eddigi gyakorlatomban csupán az interaktív táblát használtam, mely hatékonynak bizonyult a fejlesztésben. Az általam fejlesztett gyermekek lehetőségeik erősen korlátozottak, mivel súlyos sérülésük az egész életen át fennálló állapot, önálló életvitelre sohasem lesznek képesek. Számukra is érdekességet, újdonságot jelent a modern technika alkalmazása a mindennapos fejlesztésben (pozitív példa erre az interaktív tábla használata), amely életvezetésükben is segítség lehet. Ezért ez év szeptemberétől elkezdtem használni a táblagépet, amelyre alkalmazásokat telepítettem (Piano Tiles, Apprende Coloreando, Kids Brain Buddy, valamint a magyar fejlesztésű PictoVerb). Ezek az alkalmazások aktív segítséget nyújthatnak a gyermekek kognitív funkcióinak (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók, beszédfejlesztés) fejlesztésében, az esztétikai, érzelmi és szociális nevelés, mozgásnevelés terén. Ezen gyermekek esetében diagnosztikus méréssel nem bizonyítható a fejlődés, ezért más módszert kell keresni a fejlesztés eredményének megállapítására. Terveim szerint a kezdeti, a féléves és az év végi állapotot filmre véve, előre kidolgozott szempontsor alapján tudom majd a gyermekek önmagukhoz viszonyított fejlődését megállapítani. Az előadásban a fenti alkalmazások lehetőségeit és az értékelési szempontsort kívánom bemutatni.

A tanulói munkaformák alkalmazásának elemzése szakpedagógiai és osztálytermi kommunikációs keretben

Antalné Szabó Ágnes

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar

a.szabo.agnes@btk.elte.hu

Az előadás témája magyarórákon alkalmazott különböző tanulói munkaformák sajátosságainak elemzése szakpedagógiai és diskurzuselemzési kutatási keretben. A vizsgálat empirikus kutatásra épül, a korpuszt magyarórák videón rögzített digitális változatai és ELAN diskurzusejegyző programmal készített lejegyzései alkotják. A lejegyzésekben a szegmentálás részben az alkalmazott munkaformák szerint, részben a tanári és a tanulói beszédfordulók, valamint a tanári megnyilatkozások típusai szerint történt. A kutatás célja: összehasonlítani a különböző tanulói munkaformák – kiemelten a frontális és a kooperatív munka – tanórai alkalmazását a tanári és a tanulói beszéd aránya, a tanári kommunikáció mintázata szerint. A tanári beszéd mintázatát a tanári megnyilatkozások típusai, ezek száma, aránya, sorrendje és különféle pragmatikai-grammatikai sajátosságai alkotják. A kutatás hipotézisei: a) A frontális munkaforma alkalmazása esetén szignifikánsan különbözik, lényegesen nagyobb a tanári kommunikáció aránya az osztálytermi diskurzusban, mint a kooperatív tanulás alkalmazása esetén. b) A tanári beszéd mintázata szignifikánsan nem különbözik a különféle tanulói munkaformák alkalmazásakor.

Az előadás elemzi a vizsgálat eredményeit, példákat mutat be különböző osztálytermi tanári kommunikációs stratégiákra, különféle beszédmintázatokra a frontális és a kooperatív munkaforma alkalmazásából. Vizsgálja, hogyan befolyásolhatja a tanulói fejlesztés hatékonyságát, hogy milyen tanulói munkaformákat alkalmaznak a tanórán, mennyit beszélnek a pedagógusok, milyen jellemző tanári megnyilatkozásaik és milyen sajátos beszédmintázataik vannak. Végül következtetéseket fogalmaz meg arra vonatkozóan, hogy milyen összefüggések lehetnek a tanórai tanulás-tanítás eredményessége, a választott tanulói munkaformák és az osztálytermi kommunikációs stratégiák között. A kutatás eredményeit egyrészt a további anyanyelv-pedagógiai és diskurzuskutatásokban, másrészt a pedagógusjelölt hallgatók elméleti és gyakorlati anyanyelv-pedagógiai, valamint tanári kommunikációs képzésében, továbbá a gyakorló magyartanárok és tanítók továbbképzésében lehet hasznosítani.

„Mint egy kétnyelvű családban”.
Beszámoló egy kétnyelvű óvodai csoportról készülő
esettanulmányról

Árva Valéria

ELTE TÓK Idegen Nyelvi és Irodalmi Tanszék

arvavali@gmail.com

Kutatásomat a kétnyelvűség témájában, azon belül a korai kétnyelvű fejlesztés területén folytatom. 2014 szeptember óta végzek megfigyeléseket egy budapesti angol-magyar kétnyelvű óvodában azzal a céllal, hogy adatokat gyűjtsék a kétnyelvű nevelési programban résztvevő gyermekek idegen nyelvi fejlődéséről, ezen keresztül bizonyítékot nyerjek az angol-magyar kétnyelvű óvodai program sikerességéről.

Feltételezésem szerint a kétnyelvű óvodákban sikeres korai nyelvi fejlesztés valósulhat meg, melynek során a gyermekek kétnyelvűvé válnak, az idegen nyelv elsajátítása természetes módon, az életkori sajátosságnak megfelelő módon és az anyanyelv elsajátításához hasonló folyamatként zajlik. Ugyanakkor a kétnyelvű nevelési program a gyermekek anyanyelvi fejlődését hátrányosan nem befolyásolja. Kutatásom célja ezeknek a feltételezéseknek az empirikus adatokkal való megerősítése.

A kutatás során, melynek formája egy esettanulmány, többféle módszert alkalmaztam. Etnografikus módszer szerint a hetente végzett megfigyelések során naplót vezettem, a megfigyelt csoportban oktató magyar és angol anyanyelvű óvodapedagógusokkal interjúkat készítettem, valamint a szülői nézetekről a gyermekek szülei által kitöltött kérdőívek segítségével gyűjtöttem adatokat. A kutatás első évének eredményeiről szeretnék prezentációmban beszámolni.

A tanulói beszéd vizsgálata

Asztalos Anikó

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest

asztalos.aniko@btk.elte.hu

Az oktatás, a képzés hatékonyságának egyik mutatója a diákok megfelelő anyanyelvi kompetenciája, ezen belül a társadalmi élethez szükséges alapvető kommunikációs kompetenciák. Ezért is fontos, hogy leendő és gyakorló pedagógusként is olyan tanítási stratégiákat alkalmazzunk, amelyek lehetőséget, teret és időt biztosítanak arra, hogy a tanulók a tanítási órákon is megfelelő módon és hatékonyan tudjanak összefüggően beszélni.

A tanárok a tanórákon számos óratervezési technikát, módszert és gyakorlattípust alkalmazhatnak, ezek mind másként hatnak a tanár-diák kommunikációra. Az előadás célja, hogy tanórákon készült diktafonos felvételek és ezek lejegyzései alapján példákat mutasson be arra, hogy a tanulók milyen gyakran és milyen hosszban szólalnak meg az órai munka keretében. A pedagógusok rendkívül sokat kommunikálnak diákjaikkal mind a tanórákon, mind a tanórákon kívül. De vajon elegendő lehetőséget biztosítanak-e ahhoz tanórai keretek között, hogy a diákok minél többször és minél hosszabb szóbeli összefüggő szöveget alkossanak? Kimutathatóak-e olyan tényezők, amelyek befolyásolják a diákok beszédproduktumainak mennyiségét és minőségét? A diskurzuskutatások eredményei választ adhatnak ezekre a kérdésekre.

Az előadás középpontjában egy olyan osztálytermi kommunikációs kutatás áll, amelynek céljai: a tanulói beszédfordulók vizsgálata, a fordulók számának, hosszának kutatása; azoknak a tényezőknek (óraszervezési módoknak, munkaformáknak, gyakorlatoknak stb.) a feltárása, amelyek hatással lehetnek a diákok tanórai beszédére. A kutatás tudományos háttéréül a következő tudományágak szolgálnak: alkalmazott nyelvészet, anyanyelv-pedagógia, pszicholingvisztika, diskurzuskutatás, kommunikációtudomány. A kutatás eredményei hozzájárulhatnak ahhoz, hogy reális képet kapjunk a tanulók tanórai beszédének mennyiségi és minőségi jellemzőiről. Továbbá az előadás olyan tanulóközpontú módszertani megoldásokra is felhívja a figyelmet, amelyek a hatékony tanulási-tanítási folyamatot, a beszédfejlesztést segíthetik. Ezeket a tanórákba beépítve mind a kezdő, mind a gyakorló pedagógusok sikeresen alkalmazhatják, segítve ezzel a tanulók beszéd- és kifejezőképességének fejlődését.

A két alapkompétencia: az anyanyelv és a matematika

Bácsi János

SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája, Napközi otthonos Óvodája

bacsi@jgypk.u-szeged.hu

Munkámban azt vizsgálom, hogy milyen összefüggések lehetnek az anyanyelv- és a matematikatanítás között. Azért teszem ezt, mert történeti érveket lehet felsorolni amellet, hogy az anyanyelv és a matematika tanítása minden kor pedagógiájának kiemelt feladata volt, valamint a jelenlegi tantervekhez kapcsolódó órakeretek kvantitatív vizsgálata is ezt igazolja. Vagyis ha valakiben optimálisan működik az anyanyelvi és a matematikai kompetencia, akkor ez pozitívan hat a többi kompetenciára is, ha viszont a két alapkompétencia (anyanyelvi és matematikai) valamelyike vagy mindkettő deficites, akkor az negatívan fog hatni a többi kompetencia fejlődésére is. Ezért a didaktikák egyik célja lehet, hogy a matematikai (analízis, szintézis, absztrahálás, konkretizálás, általánosítás, specializálás, összehasonlítás, kiegészítés, rendezés, analógia, lényegkiemelés, összefüggések leírása, ítéletalkotás, bizonyítás, fogalomalkotás, transzferálás stb.) és az anyanyelvi (Felismeri-e a szöveg szó szerinti jelentését? Mekkora szókinccsel kezdi meg az iskolát? Ki tudja-e következtetni a szó szerinti jelentést? Tudja-e interpretálni a nem szó szerinti jelentéssíkokat? Megérti-e a mondat grammatikai szerkezetéből adódó jelentéseket? Tudja-e interpretálni az anaforák és kataforák antecedenseit stb.) alapkompétenciákban keressen olyan összefüggéseket, amelyek tudatos feltárása és tanítása segíti az anyanyelv és a matematika tanításában a tantárgyi koncentráció megvalósítását. Ennek demonstrálására gyakorlati példákön keresztül mutatom be, hogy a grammatikai jólfolmátságot, vagyis a mondat grammatikai szerkezetét, hogyan lehet a halmazelmélet és a függvények segítségével tanítani. Ezt azért teszem, hogy érveket sorakoztassak fel amellet, hogy a matematika és az anyanyelv tudatos tantárgyi koncentrációjával lehet fejleszteni a tanulók tantárgyi tudását, kulcskompetenciáit, valamint intelligenciáját.

Gondolatok a Blokus játékról

Bagota Mónika

ELTE TÓK Matematika Tanszék, Budapest

bagota.monika@tok.elte.hu

A Blokus játék rövid bemutatása. Tartalma: 1db 400 mezős játéktábla; 84 db alakzat 4 színben. A játékosok célja, minél több alakzatot elhelyezni a játéktáblán. A saját színű alakzatok csak sarkaikkal érintkezhetnek, oldalaikkal nem. A játékos taktikusan lehelyezett alakzataival blokkolhatja játékostársait, és saját területét is bővítheti. Minden alakzat más formájú, ezért minden lehelyezés megváltoztathatja a játék kimenetelét.

A játék során láthatjuk, hogy a különböző alakzatok egyforma négyzetlapokból épülnek fel. Minden színből 21 db alakzat található a játékban. Felmerül a kérdés, hogy a játék készítői elkészítették-e az összes lehetséges alakzatot (forgatástól vagy tükrözéstől eltekintve, mivel az alakzatok átlátszóak), amelyek 1, 2, 3, 4 és 5 négyzetlapból készíthetők oly módon, hogy a lapokat csak teljes oldalukkal szabad összeilleszteni. Valóban, egy négyzetlapból nyilván egy, két négyzetlapból is egy alakzat készíthető, három négyzetlapból már 2 triominó, négy négyzetlapból 5 tetrominó, öt négyzetlapból pedig 12 pentominó készíthető.

Számos kérdés felmerül bennünk: Az általunk elkészített alakzatok szerepelnek-e a játékban? Elhelyezhető-e a táblán az összes alakzat? Elhelyezhető-e a táblán az összes alakzat a szabályoknak megfelelően?

Néhány gondolat az interkulturális kommunikáció tanításához

Bankó Marietta

Galgamácsai Fekete István Általános Iskola, Galgamácsa

banko.marietta@gmail.com

Az interkulturalizmus, az interkulturális kommunikáció jól ismert fogalmak, az utóbbi idők egyik intenzíven kutatott területei.

Jelenségként az emberi létezés velejárói, és mint ilyenek, egyidősek az emberi történelemmel. Explicite, elnevezéseként azonban nem olyan régen, a 20. század második felében jelentek meg, és a tudomány is mintegy fél évszázada foglalkozik velük. Ezen idő alatt nem csak a tudományos kutatásnak, hanem az oktatáspolitikának, a tanterveknek és a multinacionális cégvilágnak is tudatosan beillesztett és látható részeivé váltak.

Azt, hogy amit ma ezekkel a fogalmakkal jelölünk, létező entitásként velünk vannak, amióta csak az emberi történelem létezik, nem nehéz belátni. A különböző emberek, embercsoportok, törzsek, népek találkozására, migrációjára, inváziójára, keveredésére az emberi történelem kezdeteitől sor került. De gondolhatunk arra is, hogy már az ókorban is dicséretesnek számított, ha valaki több nyelvet is ismert és beszélt, és ehhez nyilvánvalóan szükség volt annak idején is arra, amit ma kulturális és interkulturális tudatosságnak nevezünk. Az a tény önmagában, hogy ezeket a jelenségeket nem nevezték meg, vagy esetleg máshogyan nevezték, nem jelenti azt, hogy nem is léteztek.

Napjainknak is jellemzői az interkulturális szituációk, még akkor is, ha eltekintünk attól a legmegengedőbb nézettől, hogy minden kommunikáció interkulturális kommunikáció, amennyiben minden egyes egyént egy külön kulturális entitásnak tekintünk.

Az interkulturális aspektus az oktatásban is jelen van. A közoktatás-politika is nevesíti, a dokumentumokban egyfajta általános nevelési célként jeleníti meg azt, a felsőoktatásban pedig ennél explicitebben, konkrét tantárgyasított formában is megjelenik.

Az előadás az interkulturális kommunikáció tanításához kíván néhány alapgondolatot felvetni és tárgyalni. Egyrészt áttekintést ad a vonatkozó szakirodalomról és kitér néhány ennek kapcsán jelentkező kihívásra. Majd szól az oktatás területén való megjelenéséről és a megjelenés formáiról. Végül pedig egy ilyen tantárgy tervezésének, tartalmának, módszereinek és kivitelezésének néhány aspektusát is érinti.

Hazafias- honvédelmi nevelés. Elektronikus tartalom a 3-19 éves korosztály számára

Bardócz-Tódor András

Neveléstudományi Egyesület, Budapest

bardocza@t-online.hu

A hazaszeretet érzésének kialakítása a NAT-ban fontos feladatként szerepel. Ugyancsak a NAT szerint, az iskola kell biztosítsa diákjai számára a honvédelmi nevelést, hiszen Magyarország megvédése minden állampolgár kötelessége, amire természetesen valamilyen szinten fel kell készülni. Ehhez nyújt segítséget az a SZÁMALK Zrt. projektvezetésével megvalósult TÁMOP-3.1.2-12/1-2012-0001 sz. pályázat keretében a SZÁMALK Zrt., a SZTAKI, az NKE, és több kisebb cég, mint alvállalkozó közreműködésével 2012 és 2015 között elkészült digitális tartalom, mely közel 2 TB terjedelemben, öt alapanyagmodulra épülő nyolc programcsomagot tartalmaz, valamint az alapanyagmodulok részeként elkészült médiagyűjteményt, fogalomtárakat, segédleteket, módszertani anyagokat.

Ennek a tartalomnak az az érdekessége, hogy az első olyan sikeres próbálkozás, mellyel társadalmi kezdeményezésre és nem az oktatáspolitikai döntéseket realizáló szakmai gépezeten keresztül kerül potenciális tananyag az iskolarendszerbe.

Fontos hangsúlyozni, hogy a munka már 2012-ben elkezdődött, amikor még az ukrán válság sem tört ki, nem hogy a bevándorlási hullám veszélyei egyértelművé váltak volna a nyílt politikai diskurzusban. A kezdeményezők motivációja az volt, hogy az ifjúság hazafiság érzése, a példaképek felismerése és követése, és általában az erkölcsi értékrend átörökítése terén kétségbeejtő hiányosságokat véltek felfedezni, amit az iskolarendszer sem tartalmi, sem módszertani eszközökkel nem tud hatékonyan kezelni.

Az elkészült gigantikus terjedelmű produktum az óvodától a középiskola végéig terjedő időszakokra kínál tanórai, valamint önálló otthoni feldolgozásra egyaránt alkalmas nagymennyiségű anyagot mind a pedagógusok, mind az önállóan tanulni képes diákság számára. Anyagában elsősorban nem katonai ismereteket tartalmaz, bár jelentős mennyiségben szerepel benne az is. Azonban inkább a példaképek bemutatására, (had)történeti ismeretekre, nemzeti szimbólumainkra, emlékhelyeink ismertetésére épít. Meglátásunk szerint a hétköznapi hősök, (sikeres gazdálkodók, művészek, sportolók, közszolgálatban dolgozók) hazaszeretete, erről történő hitvallása ugyanúgy része a nemzet potenciáljának, mint az ütőképes hadsereg.

Az már csak ráadás, hogy mindennek következtében nőhet a lakosság általános védelmi képessége, amire a közelmúlt szomorú példái alapján szükség is van.

Előadásomban az elkészült produktumot szeretném vázlatosan bemutatni, néhány konkrét példán szemléltetve.

Segítsünk tanulni! De hogyan? A szociokulturális hátránnyal rendelkező cigány gyerekek tanulási szokásai

Bencéné Fekete Andrea

Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kar

fekete.andrea@ke.hu

Az iskolai kudarcok hátterében gyakran szociokulturális hátrány fedezhető fel, melynek elemei közt szerepel a szülők alacsony iskolázottsága, az egzisztenciális bizonytalanság, a családi instabilitás, az eltartottak magas száma, valamint a kisebbségek etnikai helyzete. A problémák fokozottan érintik a cigány gyerekeket. A szocializáció során nem sajátítják el a tanulás iránti motivációt, a tudást előtérbe állító értékszemléletet, valamint a tanulást segítő, könnyítő módszereket sem. A kudarcok sorozata örökre elveheti a diákok kedvét a tanulástól. A napi feladatok hatására természetesen, önkéntelenül kialakulnak bizonyos tanulási szokások, azonban az így beidegződött módszerek nem mindig bizonyulnak hatékonyak. A 2014-15-ös tanévben folytatott empirikus kutatás célja a hátrányos szociokulturális környezetből érkező gyerekek tanulási szokásainak, az általuk alkalmazott módszerek vizsgálata. A kutatás során kérdőíves módszer segítségével 200 negyedik, ötödik, és hatodik osztályos tanulót kérdeztünk meg. SPSS segítségével történt az adatok elemzése. Az eredmények rávilágítottak arra, hogy a kutatás során megkérdezett diákok tanulási szokásai eltérőek, azonban összefüggés fedezhető fel a hasonló eredményeket elérő tanulók módszerei között. Megkérdeztük a kutatásban résztvevőket arról, hogy ők miben látják iskolai eredményességük kulcsát, illetve eredménytelenségük okát.

A kutatási adatok arra hívták fel a figyelmet, hogy még az ötödik osztályba lépés előtt lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a diákok megtanuljanak tanulni, és legyen egy tudatosan kialakított egyéni sajátosságokra épülő tanulási szokásrendszerük.

Az előadás során bemutatásra kerül a kutatás tapasztalatai alapján kialakított program, amely hátrányos helyzetű gyermekek számára biztosít lehetőséget arra, hogy elsajátítsák a hatékony tanulási stratégiákat, hogy örömet okozzon számukra, élmény legyen az ismeretszerzés folyamata. A program célja, hogy a résztvevőket sikerélményhez juttassa az iskolában. A heti rendszerességgel tartott foglalkozás nem korrepetálás, hanem egyéni adottságokhoz igazodó személyiségfejlesztés. Kiemelt feladatok közt szerepel az anyanyelvi fejlesztés és a művészeti nevelés. A program része az életkori sajátosságokat figyelembe vevő játékos tanulásmódszertani tréning, mely magába foglalja a koncentrációs és relaxációs gyakorlatokat. A foglalkozásokat vezető pedagógusok mellett fontos szerepet kapnak, az egyetemi hallgatók, akik nem csak a tananyag elsajátítását könnyítik meg, hanem a gyerekek lelki támaszává válnak. A személyes segítő kapcsolat lehetőséget biztosít arra, hogy mindenki megtalálja önmagát, és boldog emberként válhasson társadalmunk fontos tagjává.

Kis lépések, nagy tanulságok

Béres Mária

Debrecen Bárczi Gusztáv EGYMI, Debrecen

beres60@gmail.com

"Térj le a kitaposott útról! Indulj el abba az irányba, amerre még senki sem járt előtted és hagyj nyomokat magad után!" (R. W. Emerson) Ezek a gondolatok járhattak a fejemben, mikor a pedagógusi pályafutásom 28. évében „felláztam”, hogy még mindig ahhoz alkalmazkodjak, azt hirdessem, amit más kitalált. Voltak saját elképzeléseim a rám bízott gyermekek oktatásáról, így változtattam módszertani kultúrámon. 2006-ban, 20 évi óvónőség, és 8 évi gyógypedagógiai területen eltöltött év után Montessori módszerével kezdtem el dolgozni értelmileg akadályozott gyermekekkel.

Előadásom megtartásával, az akciókutatásom rövid bemutatásával az a *célom*, hogy rámutassak a szabad tanulásfontosságára. A frontális oktatás ideje lejárt. Ezt fotókkal és rövid videó bejátszással teszem hitelessé.

A szabad tanulás során, a BMM módszer használatával bebizonyosodott, hogy a gyermekek képesek akár 1 óráig, sőt azon túl is tevékenykedni. Kevesebbek, sőt meg is szűnnek a magatartási problémák. Szabadon, önállóan választanak a felkínált eszközök) közül. Nem várják az örökös megsegítést. Szívesen, örömmel segítenek gyengébb társaikon. Önállóan próbálkoznak, felfedeznek. El tudják sajátítani az önálló tanulás fortélyait. Ha úgy érzik, szükségük van rá, önállóan állítanak maguknak össze képes napirendet. Az autisták is szabadon ténykednek, elmaradhat a strukturált környezet. Ha szükséges a kártyás megsegítés, megoldják önállóan.

Így én nap, mint nap örömmel járok be dolgozni, nem fáraszt a munkám, élvezem az iskolában eltöltött időt és így elkerül a „kiegés” veszélye.

Előadásomban a munkámból csak egy kis szeletet tudok megjeleníteni. Rámutatok majd arra, hogy szinte minden pedagógus képes olyan eszköztár létrehozására, amely segítségével a saját nézeteit tovább tudja adni.

Hiszem, a pedagógusi munkám sikerességét az adja, hogy mennyire sajátom az, amit hirdetek, amit közvetítek. Kívánom, hogy átgondolva pedagógusi hitvallásunkat, egyre többen legyünk képesek a megújulásra.

Szaktanácsadói rendszer a nyugat-dunántúli régió partnerintézményeiben

Bogáthné Erdődi Judit

Nyugat-magyarországi Egyetem

Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, Szombathely

bejudit@bolyai.nyme.hu

A Nyugat-magyarországi Egyetem Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ kutatási eredményekre építve új fejlesztéseket hoz létre köznevelés problémáihoz, melyek alkalmazásához szaktanácsadói rendszert kíván működtetni a partnerintézményeiben dolgozó pedagógusok számára.

A bemutatásra kerülő kutatás célja a pedagógustámogatási környezetek példáinak feltérképezése és összehasonlítása, majd a megismert gyakorlatokra építve egy megfelelő adaptálása vagy kifejlesztése, mely tovább erősítheti a nyugat-magyarországi pedagógusképzési modell már megvalósult elemeinek (pl. képzések) működését. A pedagógusok támogatása, a szaktanácsadás cél- és feladatrendszere Magyarországon is az oktatáspolitikai homlokterében áll.

Az előadásban felvázolt kutatási koncepció arra keresi a választ, kialakítható-e, s ha igen, milyen feltételekkel egy olyan pedagógus támogató rendszer, amely illeszkedik a nyugat-dunántúli régió pedagógusképzési modelljébe.

A kutatás egyik hipotézise szerint az érdekeltek bevonásával leírható és működtethető egy olyan pedagógustámogató rendszer, amelyben a pedagógusok folyamatos mentori támogatásban, valamint jó gyakorlatokon alapuló, támogató típusú hálózati tanácsadásban részesülnek fejlődésük érdekében. További feltételezés, hogy a szakmai szolgáltatás új típusú szaktanácsadói és a felsőoktatásban módszertani tanácsadást vállaló pedagógusok által azonosított tanácsadói rendszer alapelvei, céljai, módszertana és formái szignifikánsan nem különböznek.

A kutatás kiemelt módszerei a dokumentumelemzés, az régió pedagógusainak és szaktanácsadóinak reprezentatív mintáján elektronikus kérdőívadás az igények felmérésére, valamint a fenntartók, szolgáltatók és oktatáspolitikai szakemberek körében zajló fókuszcsoportos interjú a megvalósíthatósági feltételeinek vizsgálatára.

A kutatás eredményeként olyan koncepció kerülhet a helyi és országos oktatásirányítás kezébe, amely segít a nyugat magyar képzési modell terjesztésében, s erősíti egy decentralizált támogató rendszer kiépülését máshol is. Az eredmények ezenkívül kiindulópontjai lehetnek újabb fejlesztéseknek a tanárképzésben is.

A gyermek első évfolyamba való beilleszkedése

Borbélyová Diana

Benedek Elek Óvoda Dunaszerdahely

diana.borbelyova@gmail.com

Az ember élete során sokszor találja magát olyan helyzetekben, amikor alkalmazkodnia kell környezetéhez, vagy annak megváltozott feltételeihez. Ez rendszerint átmeneti időszak az egyén életében, mégis megterhelően hathat a szervezetére, hiszen az addig jól bevált reakció sémák hatástalanokká válhatnak és új stratégiákra lehet szükség. Az egyik ilyen jelentős átmeneti időszak a gyermek életében az iskolába való belépés, amely nemcsak a gyermek, hanem az egész család életére hatással van. Az addigi életritmus, napirend teljesen megváltozik és a tanulás előtérbe kerülésével párhuzamosan háttérbe szorul a játék, ami mindeztől a gyermek fő tevékenysége volt. Az iskolai beilleszkedés sikeressége azonban nemcsak a gyermek személyiségétől, belső viszonyulásától függ, de nagyban befolyásolják az intézmény által biztosított feltételek és a család hozzáállása is.

A tanulmány az általános iskola első osztályába való beilleszkedést taglalja, vizsgálja annak specifikumait, kiemelten elemelve a tanuló szerep elsajátításának jellegzetességeit az individuális iskolekészség kapcsán. Foglalkozik a pedagógiai szervezési feltételek optimalizációjával a gyermek új környezetbe való beilleszkedésének kontextusában. Ismerteti azokat a hazai és külföldi kutatási eredményeket, amelyek alátámasztják a problémával való foglalkozás szükségességét elméleti és gyakorlati síkon is.

A tanulmány felhívja a figyelmet az adaptációs problémák időbeni felismerésének és kezelésének fontosságára, valamint rámutat a problémák kialakulásának lehetséges okaira. Taglalja továbbá a pedagógus, a környezet és a társas kapcsolatok szerepét a folyamatban. A szerző figyelmének fókuszában azonban a fenti tények figyelembe vétele és összesítése alapján az adaptációs problémák megelőzési lehetőségeinek feltárása áll. Célja ismertetni olyan külföldről származó a gyakorlatban már bevált adaptációs programokat, amelyek inspirációként szolgálhatnak számunkra, s gazdagíthatják azon lehetőségek tárházát, melyek segítségével részben megelőzhetjük a beilleszkedési problémákat az iskolában. Ezáltal nemcsak felhívja figyelmet egy a gyakorlatban létező problémára, hanem megoldási javaslatokat, lehetőségeket is kínál.

A pedagógus pálya, a testnevelők és a testnevelés tantárgy presztízse

Borbély Szilvia, Fónai Mihály

Debreceni Egyetem, Nevelés és Művelődéstudományi Doktori Program, Debrecen

urbinneszilvi@gmail.com

2002-ben a lakosság egyharmada vélte „*úgy, hogy nagy szerepe van a pedagógusoknak abban, hogy Magyarország sorsa hogyan alakul a következő évtizedekben*” (Cs. Czahesz & Rado). A 2010-es magyarországi pedagógus vizsgálatok eredményei kapcsán Lannert (2010) is leírja tanulmányában, hogy a pedagógusok szerepe egy tudás alapú társadalomban egyre nagyobb, azonban a gyenge presztízszük miatt motiválatlanok. A közoktatás-fejlesztési beavatkozások sikerességét és eredményességét, mint például a 2012 szeptemberében bevezetett mindennapos testnevelést, jelentősen meghatározzák az azt jellemző implementációs folyamatok. Elsősorban meghatározzák, hogy a beavatkozások elérték-e céljukat, és ha igen, akkor azok képesek-e a pedagógiai folyamatok és a tanulás-szervezési módszerek tartós megváltoztatására. Mindeközben azokat a területeket is meghatározzák, ahol ezek a folyamatok végbementek.

Kutatásunk célja egyfelől, hogy megvizsgáljuk milyen a pedagógusok presztízse. Másfelől az, hogy a testnevelők szerepe a 2012-es mindennapos testnevelés bevezetésének következtében mennyiben változott meg. Gergely (2002) elfogadhatónak, néhol jónak minősíti a testnevelők mindennapos munkáját befolyásoló azon tényezőket, melyek a tanári munka minőségére és presztízszére jelentős hatást gyakorolnak.

Kutatásunkban pedagógusokat (n=65) és tanárképzésben részt vevő hallgatókat (n=93) kérdeztük a pedagógusok presztízse, illetve a tantárgyak társadalmi elfogadásával kapcsolatosan valamint a mindennapos testnevelés bevezetésével összefüggő állításokról. Megállapítható, hogy a tizenkét tantárgy társadalmi megítélésénél a megkérdezettek szerint az angol (8,42), a magyar (7,76), és a matematika (7,46) tantárgy mellett a testnevelés (6,13) is a tantárgyak átlaga feletti értéket mutat. A foglalkozások társadalmi elfogadásánál a szakirodalomban is megjelenő szakmák emelkednek ki, azonban az oktatási szintek hierarchiája itt nem mutatható ki. A mindennapos testnevelés bevezetésével közel 73,9% értett egyet, míg az infrastruktúra és szakos ellátottság biztosítása problémaként jelentkezik. A válaszok során a testnevelést és nem testnevelést tanítók között a tantárgyak fontosságának megítélése, a mindennapos testnevelés bevezetésére vonatkozó állítások között is találtunk szignifikáns különbséget.

Megállapítható, hogy a pedagógusok és a képzésben részt vevő hallgatók is alulértékelik magukat a tanári szakma társadalmi megítélésekor. Továbbá a testnevelés tantárgy elismertsége különbségeket mutat a testnevelést tanító és nem tanítók között, azonban a tantárgy fontossága a megemlített tizenkét tantárgy átlaga feletti értéket mutat.

A „siker” alternatív meghatározása a szakképzésben elhelyezkedő közismereti, „hiányközismereti” tanárok esetében

Borsodi Csilla Noémi

**Nyitott Ajtó Baptista Szakképző Iskola; MIOK József Nádor Gimnázium és
Szakképző Iskola, Miskolc**

borsodicsn@gmail.com

Célom rávilágítani arra, hogy lényegesen mást jelent egy – a megnevezést a szakképzés változásai miatt óvatosan kezelendő – jelenleg általam „szakképzéssel és közismereti neveléssel is foglalkozó, érettségi bizonyítványt nem adó intézmény” néven illetett, jelenleg tervezett előadásom idején még szakiskolának titulált iskola közismereti tanárának lenni, mint tenni ugyanezt egy gimnáziumban, netán egy „hagyományos értelemben vett” szakközépiskolában, melynek neve hazánkban rövidesen „szakgimnázium” lesz. Bár ezen állításom triviálisnak tűnik, mégis olykor előfordulhat, hogy ezen intézménytípus kezdő tanárai (a „hagyományos értelemben vett pályakezdési sokkot tetézve”) megijednek az előttük álló kihívástól és nem minden esetben mérik fel, hogy mást jelent sikeresnek lenni ezen intézménytípusokban, különösen bizonyos „hiányközismeretinek” tekinthető tanári pozíció esetén, mintha első lépéseiket más iskolatípusban tennék. Hiányközismeret alatt a jelenlegi szakiskolai heti 1-2 órás „kommunikáció-magyar”, „társadalomismeret” és „természetismeret” nevet viselő komplex tantárgyakat értem. Előadásom során rávilágítok, hogy e területekhez csupán kevés tanár lehet kellő mértékben „szakképzett”, különösen a társadalomismeret és természetismeret tantárgyak esetén, melyek 4-4 önálló műveltségi területet integrálnak, így az azokat oktató optimális esetben 4 szakos tanár kellene, hogy legyen. Lényeges rávilágítani a további nehézségekre, melyek hazánkban szakképzés-specifikusak, nevezetesen az erősen heterogén tanuló-összetétel, illetve a taneszközhány szülte fokozott mértékben kreatív tananyag-taneszközkészítési feladatok. Tisztában kell lennünk azzal is, hogy a „pedagógiai siker” megítélése eltérhet az általános és érettségit nem adó szakképzést is folytató intézményben elhelyezkedő közismereti tanárok esetében. Mindezekkel nem minden komplex tárgyat oktató közismereti tanár van tisztában, így elképzelhető, hogy a mindezek mellett elért sikereket, félsikereket kudarcként élik meg, így közérzetük visszahat rájuk és valóban kudarccal telivé válhatnak. Lényeges lehet továbbá bemutatnom mindennapi, szakiskolai kommunikáció-magyar és társadalomismeret szakos tanári munkám néhány gyakorlatát mely példaként szolgál arra vonatkozóan, milyen „jó gyakorlatok” segíthetnek az alternatív sikerek elérésében. Az elmondottak összegzése során utalok néhány új kihívásra, mely az említett tanárcsoportokat érintheti a szakképzés átalakítása során. Ilyen többek között a kevésbé motivált, illetve életkorban, felkészültségben erőteljesen heterogén tanulócsoporthoz, többnyire a tanár által készített taneszközök segítségével történő érettségi vizsgára való felkészítése, ugyanis a szakiskolák az IKT-ra alapozott oktatásban bíznak, a tananyagtartalmak is online hozzáférhetőek, könyvesboltokban csupán korlátozottan beszerezhetőek, ugyanakkor több mélyszegénységben élő tanulóknak nincs módja ezen oktatásban részt venni. További kérdést vet fel, hogy ha teljesül is érdemben mindaz, amit a szakiskolai közismereti képzés elvár, mégis eltér a magyar, illetve történelem érettségi vizsga tananyagától, hogyan valósulhat meg az érettségi vizsgára való felkészítés, melyhez az első három évben sem taneszköz sem óraszám nem áll rendelkezésre.

A római számok tanításának módszertani problémái

Czédliné Bárkányi Éva

SZTE JGYPK TÓKI Tanítóképző Szakcsoport, Szeged

czedli@jgypk.szte.hu

A római számok tanítását a tanulók és még a gyakorló pedagógusok is gyakran feleslegesnek tartják. A tanárok arra hivatkoznak, hogy elveszi az időt más, „fontosabb” tananyagtól, e gyerekek meg nem értik, mi is ez az egész. Miért tanítsuk mégis? Erre több érvet is fel lehet hozni:

- Lehetőségünk van matematika történeti érdekességek megismertetésére a tanulókkal, amelyeket tapasztalataim szerint nagyon élveznek. Ezzel megbonthatjuk az óra monotonitását, egyszer, s mint megértik, azt is miért kell ezzel foglalkozniuk.
- A tanulók megismerkednek más, a ma használatostól eltérő számírásmódokkal, szám-képzési szabályokkal. Ezzel nem csak számfogalmuk mélyül, hanem kognitív képességeik, problémamegoldó készségük, logikus gondolkodásuk is fejlődnek,
- Mivel római számok lejegyzésékor a számként használt betű elhelyezkedése (aszerint, hogy a jel a nagyobb számot jelölő betű előtt vagy után áll-e) műveletet is jelent (kivonás vagy összeadás), a tanulók műveletfogalma is mélyül.
- Konkrét tapasztalatok alapján rávezetjük növendékeinket, miért van szükség a ma használt helyi értékes írásmódra (pl. nem ismerték a nullát, a számképzési szabályok alapján a számbábrázolásnak jelentős korlátai vannak).

Talán e néhány felvetésből látszanak a római számírás tanításának előnyei, azonban pontosan ebből fakadnak hátrányai is, mivel a megszokottól eltérő gondolkodásmódot igényel. Ezért különösen fontos, hogy hogyan tanítjuk. A tanulóknak azt kell érezniük, hogy egész órán „csak játszottak”, miközben valamennyi, a római számokra vonatkozó ismeretet elsajátítanak.

A matematika tantárgy-pedagógia órákon azt tapasztaltam, hogy e témakör a hallgatóknak meglehetősen idegen, s tanításuk is nagy problémát jelentett. A TÁMOP-4.1.1.C-12/1/KONV-2012-0004 tananyagfejlesztő projekt keretében ezért a módszertani feldolgozás mellett, számos olyan mintafeladatot is kidolgoztam, mely segítheti feldolgozást. Ezt az elkészült tananyagot szeretném előadásomban bemutatni.

Oktatástámogatás – felelősség és minőség

Czeglédi László

Eszterházy Károly Főiskola Médiainformatika Intézet

laszlo.czegledi@ektf.hu

Az előadás témája aktuális, hiszen a felsőoktatási könyvtárak több szempontból is paradigmaváltás előtt állnak, vagy éppen benne vannak. Sőt, valószínűleg néhányan már túl is jutottak ezen. A kutatás fókuszja, hogy helyzetképet rajzoljon a jelenlegi állapotokról, elsősorban az elektronikus szolgáltatásokra tekintettel.

A vizsgálódások alapját, az elméleti háttér felvázolásán kívül, empirikus kutatás és kérdőíves adatgyűjtés szolgáltatja. Emellett természetesen a kapott eredményeket összevetem az éves könyvtári statisztika megfelelő adataival

A kutatás minden fázisa anonim módon történik, jelezve ezzel azt is, hogy nem az egyes anomáliák feltárása a cél, hanem lehetőség szerint – és a kutatási eredmények alapján – a felsőoktatási könyvtárak oktatástámogatási szolgáltatásaihoz kötődő általános problémák és tendenciák megállapításához szeretnék hozzájárulni.

A különböző tartalmak egymáshoz való közelítése, integrálása, valamint a közöttük lévő kapcsolatok feltérképezése lokális tartalomszolgáltató, -megosztó központok kialakítása révén valósulhat meg, és közös tudástérkép felületen, portálrendszerben válik hatékonyan felhasználhatóvá. A rendszer lényege, hogy többirányú, akár interaktív kapcsolatokat hozhat létre az egyes elemei között, lehetőleg olyan módon, hogy objektumai a képzésmenedzsment-rendszerekbe integrálhatók, de legalábbis felhasználhatók legyenek.

Kutatásaim az említett tényezőket és hatásukat vizsgálják a felsőoktatás háttértámogatását előtérbe helyezve, valamint a könyvtári támogatások szerepét kihangsúlyozva az elektronikus tanulás szemszögéből.

Tablettel támogatott oktatás általános iskolában

Czékmán Balázs

Puskás Ferenc Általános Iskola, Budapest

balazs.czekman@gmail.com

Az oktatástechnológiai eszközök folyamatosan változnak, fejlődnek. A frontális módszerekhez használt eszközök (pl. interaktív tábla) mellett egyre inkább megjelennek az 1:1 (egy az egyhez) módszert lehetővé tevő mobil oktatási eszközök (notebook, tablet, okostelefon). A tabletek (táblagépek) elsősorban méretüknek, hosszú üzemidejüknek, könnyű használhatóságuknak köszönhetően kaptak helyet az osztálytermekben. (Marés 2012). A sokszor ingyenesen letölthető applikációknak köszönhetően rendkívül változatos módon jelenhetnek meg az oktatásban. Alkalmazásuk jelentősége nem magán a készüléken, hanem a tanulói szabadságon, lehetőségeken alapul, melyhez elengedhetetlen az online kapcsolat (Vicki Jones and Jun H. Jo 2004). Angliai iskolákban végzett kutatások is megerősítik, hogy a tabletek színesebbé, élvezetesebbé tehetik a tanórákat (Barbie Clarke et al. 2013:74). A mobil eszközök használata motivációt, és „élet közele” tanulmányi tapasztalatokat jelent a diákoknak, míg a „felfedezés öröme” és kihívásokat a pedagógusoknak (Abonyi-Tóth et al. 2015:74,75).

A budapesti Kispesti Puskás Ferenc Általános Iskola is ezeket az előnyöket tartotta szem előtt, amikor elindította saját „Tablettel támogatott oktatás” programját. A pilot projekt egyéves előkészület után, az 1. és az 5. évfolyamokon, négy osztályban került elindításra a 2015-ös tanévben 18 darab tablettel. E pilot projekt keretén belül végeztünk el egy felmérést a tanulók, valamint a pedagógusok körében.

A kvantitatív kutatás alapvetően az első élményeket, tapasztalatokat, az új eszközökhöz való viszonyulást, az eszközök tanórai hasznosságát vizsgálja. A tanárok körében végzett felmérés elsősorban azt igyekezett kideríteni, hogy mennyiben módosította az új eszköz a tanórai felkészülés folyamatát, és hogy milyen mértékben segítik a tabletek a kitűzött pedagógiai célok elérését. A diákok körében végzett vizsgálat egyrészt az új eszközök tanórai fogadtatását, másrészt a tanórai keretek között betöltött segítő szerepét vette górcső alá. A felmérés igyekezett szemügyre venni azt is, hogy az első félév során változott-e a tanulók új eszközökhöz való hozzáállása.

Előadásomban a tabletek oktatási célú felhasználást, a pilot projektet és az ahhoz kapcsolódó kutatás első eredményeit mutatom be.

Az óvodáskorban előforduló mozgásszervi elváltozások, betegségek és azok megelőzésével, kezelésével kapcsolatos ismeretek vizsgálata szegedi óvodapedagógusok körében

Cziberéné Nohel Gizella

SZTE JGYPK TÓKI. Szeged

cziberin@jgypk.szte.hu

Tapasztalatunk szerint az utóbbi évtizedekben igencsak megnövekedett a mozgásszervi elváltozással, betegségekkel küzdő felnőttek és gyerekek száma. Az ülő foglalkozások és egyéb civilizációs ártalmak hatására az izomzat gyengén fejlődik, a passzív mozgatórendszerre (csontok, szalagok) sokkal nagyobb teher hárul, így sérülékenyebbé is válik, a szív-, keringési-, és légzőrendszer fejlettsége sem éri el a megfelelő szintet.

Már az óvodás korban végzett szűrővizsgálatok is igen magas számban állapítanak meg mozgásszervi problémákat. Megjelenik a hanyagtartás, tartásgyengeség, a lúdtalp, és ugyancsak növekvő tendenciát mutat a belgyógyászati (pl. magas vérnyomás, asztma) és egyéb betegségek megjelenése.

Véleményem szerint óvodapedagógusaink, tanítóink, –akik a problémákkal egyre többször szembesülnek,– tanulmányaik során nem szereztek megfelelő ismereteket az elváltozások, betegségek felismerése, megelőzése terén.

A fenti téma vizsgálatára kérdőíves felmérést végeztem a szegedi óvodapedagógusok körében, 2015 augusztusában.

Feltételeztem, hogy

- a szegedi óvodapedagógusok igen nagy része tanulmányai alatt nem tanult könnyített vagy/ és gyógytestnevelést.
- a szűrővizsgálatok nincsenek vagy nem megfelelőek;
- nagyon sokféle elváltozással találkoztak a pedagógusok az utóbbi időben, melyek száma emelkedett;
- rendszeresen végeztetnek mozgásfejlesztő feladatokat az óvodapedagógusok a legjellemzőbb elváltozások megelőzésére;
- nehézségekkel küzdenek az elváltozások felismerésével, megelőzésével, esetleges kezelésével kapcsolatosan;
- a vizsgált pedagógusok találnak megfelelő szakirodalmat, mely segítségükre lehet;
- igényként merül fel a továbbképzés lehetősége.

A kapott eredmények bemutatásával szeretném a téma aktualitását megerősíteni.

Tanítóképzés Kárpátalján 1868 és az 1944-es évek között

Csoóri Zsófia (Chovriy Sofiya)

Munkácsi Állami Egyetem, Munkács, Ukrajna

sofiya.chovriy@mail.ru

Kutatásunkban a kárpátaljai tanítóképzést vizsgáltunk az 1868-1944-es évek között. A vizsgálat jelentősége – véleményünk szerint – abban rejlik, hogy:

- kiemeli azokat a tényezőket, melyek hatottak a kárpátaljai tanítóképzés fejlődésére;
- elemzi azokat az iratanyagokat, melyek eddig ismeretlen dokumentum szövegét juttatja be a neveléstörténetírásba;
- feltárja a kárpátaljai oktatás kiemelkedő képviselőinek tudományos-pedagógiai eredményeit.

A vizsgálat során a dokumentumelemzés módszerét alkalmaztuk, melyek alapját elsősorban a Kárpátaljai Területi Állami Levéltár anyagai képezték (tantervek, órarendek, vizsgafeljegyzések, jelentések, naplók, jegyzőkönyvek, bizonyítványok stb.).

A kutatás hozzájárul ahhoz, hogy bemutassa a kárpátaljai tanítóképzés fejlődéstörténetét az európai pedagógusképzés történetében és gyakorlatában, ugyancsak rávilágít azokra a tényezőkre, melyek a mai korszerű pedagógusképzés létrejöttét elősegítették. Ezen tényezőkhöz soroljuk:

- a nyelvi tényezőt (soknyelvűség jellemző Kárpátaljára);
- a vallási tényezőt (egyházi, felekezeti), mely jelentős szerepet játszott a tanítóképzés létrejöttében;
- az egyéni tényezőt (jelentős személyiségek, akik az európai- és világszínvonalat képviseltek a pedagógiai eszme fejlesztésében).

A kutatás eredményei hasznosíthatók neveléstörténeti tankönyvek és segédkönyvek megírásánál, módszertani útmutatók szerkesztésénél, melyek biztosítják a jövő tanítók pszichológiai-pedagógiai elméleti és gyakorlati felkészítésének megfelelő színvonalát.

A szerző a tanulmány megírása alatt a Nemzetközi Visegrád Alap Kutatói Ösztöndíjban részesült (Visegrad / V4EaP Scholarship No. 51501610).

Gennováció az akadémiai képzésekben: egy lehetséges megoldás.

Tanítóképzős hallgatók geometriai ismeretei

Debrenti Edith

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad

edit.debrenti@gmail.com

A geometriai tapasztalatszerzés, a térbeli megjelenítés, a térbenlátás, valamint a térbeli gondolkodás képességének fejlesztése alapvető célkitűzés a matematikatanításban. A térbeli érzékelés a minket körülvevő világ megértésének képessége.

Az óvodai program szerint részletes követelmény a geometriai formák/ alakzatok felismerése, megnevezése (kör, háromszög, négyszög), a különböző mértani formák építése és síkban való ábrázolása, valamint a tér-és síkbeli tájékozódó képesség megalapozása, formálása.

Az érvényben lévő alaptanterv szerint a IV. osztályos tananyag szintén előírja különböző geometriai ismeretek elsajátítását, mint például különböző síkbeli alakzatok és térbeli formák azonosítását, felismerését, lerajzolását, osztályozását, elemeinek azonosítását, stb. modellek, rajzok, illetve a közvetlen környezetbeli elemek alapján.

Az óvodai és elemi oktatásban tanítók kompetenciái között is szerepelnie kell a térbeli vizualizációs készségeknek, a térbeli gondolkodásnak, a geometriai alakzatok és formák különböző környezetben való felismerésének, illetve annak a képességnek, hogy pontosan és precízen le tudja írni ezeket az alakzatokat, formákat, ezek tulajdonságait, használva a megfelelő geometriai kifejezéseket.

Jelen kutatásban a Partiumi Keresztény Egyetemen *Az óvodai és elemi oktatás pedagógiája* szakos hallgatóinak valós térbeli tárgyáról készített fotók alapján kellett különböző síkbeli alakzatokat és térbeli formákat azonosítaniuk. A geometriai tartalmak asszociációja, összekapcsolása valós tárgyakkal (pl. épületekkel, térplasztikákkal, kutakkal, stb), helyzetekkel lehetőséget nyújt a hallgatók geometriai ismereteinek vizsgálatára, feltárására, rávilágít azok hiányosságaira és segíthet a továbbiakban azok pótlásában.

**Az SZTE JGYPK Művészeti Intézet Ének-zene Tanszék
történetének neves pedagógusai:
dr. Szeghy Endre, Szendrei Imre, dr. Mihálka György**

Dombi Józsefné

SZTE JGYPK Művészeti Intézet Ének-Zene Tanszék, Szeged

dombi5@freemail.hu

Az SZTE JGYPK Ének –zene Tanszék 1928-ban alakult. Az alapító és az első tanszékvezető *Szögi (1943-tól Dr. Szeghy) Endre* volt. Nagy pedagógiai tapasztalattal és széleskörű érdeklődéssel rendelkezett. Zeneszerzői, népzene kutatói munkája is igen jelentős. Karnagyként az általa alapított kórusok számos sikert értek el. Kodály Zoltán is elismerte kiemelkedő munkásságát. A zenepszichológiai és pedagógiai munkája is figyelemreméltó, hiszen polgári iskolai tanulók körében elsőként végzett zenei képességvizsgálatokat. Tanítványai közül jelentős karnagyok kerültek pld Erdős János, Mihálka György.

Szendrei Imre (1926-1983) zongoraművész 1955-től tanított zongorát az Ének –zene tanszéken. Neves tanítványai voltak többek között Vass Irén, Ordasi Péter Liszt díjas karnagy, akik később szintén a tanszék tanárai lettek. Tudományos munkaként a zongoramódszertan kérdéseivel foglalkozott. Életrajzának bemutatása révén sok információt kapunk a főiskola kulturális életéről, az ekkor rendezett hangverseny típusok jellemzőiről, az akkor előadott darabokról.

Dr. Mihálka György (1924-2008) 1973-tól az Ének –zene Tanszék karvezető tanára és az I. sz Női kar karnagya volt. Nevéhez fűződik a kórus nemzetközi sikereinek elérése. A karvezetők számára írt jegyzet megírása. Doktori disszertációja: „A szegedi táj népzeneje” .hiányt pótló munka. Zeneszerzői tanulmányokat Vaszy Viktornál folytatott. Művei a Szegedi kantáta és az Európa kantáta korál tétele. Nevéhez fűződik a Szeghy Endre Pedagógus Női kar megalapítása.

Nagy jelentőségű pedagógiai munkássága. Tanítványai közül került ki pld Flórián Gergely a Szegedi Nemzeti Színház karnagya, kórusaiban énekelt Vajda Júlia a főiskola egykori hallgatója Liszt -díjas operaénekes.

A tanulmány rávilágít a három pedagógus alkotómunkásságának jellemzőire, elért eredményeire, tanításának módszereire, a tanított tananyag korszerűségére. Összefüggéseket keres a felsőoktatási módszerek jellemzőire, és az utókorra gyakorolt hatásukra.

„Tréningelhető-e a közigazgatás?”

A tréningek módszertani szerepe, jelentősége a közszférában

Dömötör Ildikó

**Nemzeti Köszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Kar
Életpálya és Emberi Erőforrás Intézet Emberi Erőforrás Gazdálkodási Tanszék,
Budapest**

domotor.ildiko@gmail.com

1. A magyar közigazgatásban az elmúlt időszakban jelentős változások történtek a kormánytisztviselők továbbképzésében, kompetenciáik fejlesztésében. A korábbiakban még nem volt példa ekkora tömegeket megmozgató tréningorozat (pl. konfliktuskezelés, kérdezőtechnika az ügyintézők számára) kidolgozására és megvalósítására a közigazgatásban. Mivel kormányzati szándék (Magyary Program) a közigazgatás hatékonyabbá, ügyfélközpontúbbá tétele, ehhez elengedhetetlen feltétel az is, hogy a közszférában dolgozók kompetenciáinak fejlesztéséhez a tréninget, mint eszközt igénybe vegyünk. A módszer és a tananyag kidolgozására, továbbá a tréningek megtartására a Nemzeti Köszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Karának oktatóit, trénereit kérték fel.

2. A Magyary Program keretében elindult a közigazgatási szervek munkatársainak kompetenciafejlesztése, melynek révén eddig mintegy 7500 kormánytisztviselő továbbképzése, illetve „érzékenyítése” történt meg országos szinten.

3. Tréningek segítségével fejlesztjük a közigazgatásban dolgozó kormánytisztviselők együttműködőképességét, a stresszkezelést, a kérdezőtechnikát...stb. A fogyatékkal élőkkel való jobb bánásmódra való érzékenyítés során megtapasztalhatták és megtanulhatták tudatosabban kezelni saját érzelmeiket, az esetleges előítéleteiket is.

Kutatási területem arra irányul, hogy a tréning, mint módszertan hogyan alkalmazható a közigazgatásban dolgozók kompetenciafejlesztésére. Mivel a közigazgatás sajátos jellemzőkkel, elvárásokkal, szervezeti kultúrával rendelkezik, ezért azt is vizsgálnunk kell, hogy ezeket a módszertani eszközöket – amelyek a versenyszférában jól alkalmazhatóak – miként lehet adaptálni, továbbfejleszteni a közszféra hatékonyabb működése érdekében.

A fenntarthatóság pedagógiájának megjelenése az idegen nyelvek oktatásában

Farkasné Ökrös Marianna

Eszterházy Károly Főiskola Neveléstudományi Doktori Iskola, Eger

farkasneom@ektf.hu

Magyarországon 2013-ban került bevezetésre az új Nemzeti Alaptanterv, amely 9, egymással egyenrangú, az egész életen át tartó tanuláshoz elengedhetetlen kulcskompetenciát nevesít, mint például a természettudományos és az idegen nyelvi kompetenciák. A NAT a környezettudatos tananyagtartalmak tantárgyközi megjelenítésében látja a hatásos környezeti nevelés megvalósítását, ezért a fenntarthatóságot, a környezettudatosságot mint önálló fejlesztési területet definiálja.

A törvényhozó határozott szándéka, hogy az integrációs törekvések tantárgyi szinten is megvalósuljanak, így az idegen nyelvek oktatása kapcsán elvárásként fogalmazza meg, hogy a tanulók legyenek képesek a tantervben szereplő műveltségi területek témáit, problémáit a tanult idegen nyelven is feldolgozni.

Az egyes tantárgyokhoz kötődő ismeretek más tantárgyakban való megjelenítése a szabályozás második szintjén, a tantárgyi kerettantervekben, tantárgyakat összekötő kapcsolódási pontként realizálódnak. Ennek megfelelően, a gimnáziumi oktatás 9.-12. évfolyamának idegen nyelvi kerettanterve is kiemeli annak fontosságát, hogy a tanulók az idegen nyelv elsajátítása közben is alkalmazni tudják a más tantárgyak tanulása során megszerzett ismereteiket, elvárja, hogy az idegen nyelv oktatása is olyan ismereteket nyújtson a tanulóknak, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak. Az idegen nyelvek közműveltségi tartalmait a Közös európai referenciakeret témakörei fogalmazzák meg, amelyre a tervezés legalsó szintjén a tanárok tantárgyi dokumentumai is épülnek, és amelyek ez által a konkrét tanórák tartalmát is meghatározzák. Az ajánlott témakörök mellett a kerettanterv a más tantárgyakkal való kapcsolódási pontokat is megadja, jelen esetben a fenntarthatóság problematikája a Környezetünk témakörben, jellemzően a földrajz, a biológia tantárgyhoz kapcsolva jelenik meg.

Hipotézisem szerint az új tartalmi szabályozás – nem utolsósorban ez a tantárgyközi tantervi szemlélet – a tervezés és a tanórai megvalósítás szintjén is kihívást jelent a tanárok számára. Tanulmányomban a tankönyvek környezettudatos tananyagtartalmainak feltárásával és a nyelvtanárok körében elvégzett interjúk elemzésével kívánom bemutatni a fenntarthatóság pedagógiájának megjelenését az idegen nyelvek oktatásában.

Szocializációs ágensek hatása a serdülők fizikai aktivitására

Fintor Gábor

Debreceni Egyetem, Nevelés és Művelődéstudományi Doktori Program, Debrecen

fintor.gabor@gmail.com

A gyermekek és az iskoláskorú tanulók napi szintű inaktivitása a világ számos társadalmában, hazánkban is jelentős, felmerülő probléma, pedig számos tanulmány bizonyítja a gyermekek aktivitása és a jövőbeni egészségi állapotuk közötti összefüggést. Előadásunk azon korábbi kutatási eredményeken alapszik, melyekkel azt vizsgálták, hogy a diákok sportolást és sportágválasztását milyen tényezők befolyásolják.

Kutatásunk célja, hogy megvizsgáljuk a nyíregyházi felső tagozatos tanulók (n=285) sportolási szokásait, hogy feltérképezzük a minta körében a sportolást és sportágválasztást befolyásoló tényezőket, azt, hogy megjelennek-e a szocializációs ágensek ebben a folyamatban. A kutatás során saját mérőeszközt, önkitöltős kérdőívet használtunk négy különböző fenntartói intézményben Nyíregyházán, 2014 májusában. Az értékelés során többváltozós adatelemzéseket is alkalmaztunk a keresztábra és gyakorisági vizsgálatok mellett. Eredményeink szerint a sportolást és sportágválasztást befolyásoló tényezők vizsgálatában komoly jelentősége van a szocializációs ágenseknek.

Élménypedagógiai módszerek a környezet- természetismeret tantárgy tanításában

Fűzné Kószó Mária

SZTE JGYPK TÓKI, Szeged

fuzne@jgypk.szte.hu

A köznevelési intézetben dolgozó pedagógusok közül egyre többen panaszkodnak arra, hogy nehéz a tanítványaikat tanulásra ösztönözni, egyre kevesebb gyerek szeret tanulni. Ezen a problémahelyzeten úgy kívánunk változtatni, hogy a tanító szakos hallgatók módszertani kultúráját bővítsük az élménypedagógiai módszerek tanórai keretbe építés lehetőségével is.

Magyarországon az élménypedagógiát elsősorban a személyiségfejlesztő, csapatépítő és szervezetfejlesztő tréningeken alkalmazzák. Az élménypedagógia tágan értelmezve „cselekvő tanulást” jelent, amely azt feltételezi, hogy a tanulók aktív résztvevői a tanulási folyamatnak. Ebben az értelemben tanórai keretben is kiválóan alkalmazható. Az élménypedagógiai módszerek hatékony alkalmazásának feltétele, hogy az úgynevezett „tudásátadó” tanítói szerep helyett a „facilitátori” szereppel segítjük a tanulási folyamatot.

Tanulmányomban arra vállalkozom, hogy bemutassam; hogyan próbáljuk felkészíteni a tanító szakos hallgatókat a facilitálásra és az élménypedagógiai módszerek alkalmazására a környezetismeret és a természetismeret tantárgy-pedagógiai kurzusain. Konkrét példákon keresztül arra is rámutatok, hogy az egyes módszerekkel milyen mélységű tudás alakul ki a diákokban.

Az 1952-ben bevezetett „egységes tanterv” gyakorlati alkalmazásának tapasztalatai a Gyulai Gyógypedagógiai Intézetben

Gál Anikó

SZTE JGYPK Alkalmazott Pedagógia és Pszichológia Tanszék, Szeged

ganiko@jgypk.u-szeged.hu

Az 1950-es évi párthatározat meghatározta az évtized oktatáspolitikáját és a tantervekkel kapcsolatos munkát, ami szabályozta a gyógypedagógiai iskolák szakmai munkáját is.

A kutatás során arra a kérdésre kerestem a választ, hogy mit jelentett az értelmi fogyatékos tanulók iskoláiban az ún. „egységes tanterv” (1952) bevezetése, illetve hogy milyen tapasztalatokat eredményezett ez a kísérleti folyamat egy jól vezetett, több évtizedes múlttal rendelkező gyógypedagógiai iskolában, a Gyulai Gyógypedagógiai Intézményben? Ebből következően fel kívánom tárni az „egységes tanterv” kialakulásának körülményeit, bevezetésének hatását, és a Gyulai Gyógypedagógiai Intézet tantestületének tapasztalatait az új tanterv megvalósíthatóságáról.

Megállapíthatjuk, hogy az 1952-es tantervi előírás nem igazodik a gyermekek értelmi fejlettségi szintjéhez. A tanterv magas óraszámában tartalmaz elméleti órákat és az előírt tananyag begyakorlásához sem biztosít megfelelő időkeretet. Emellett a tárgy tanítására vonatkozó teljes körű és részletes módszertani leírást sem tartalmaz. Az osztályok magas létszáma, az eszközök hiánya, a csoportösszevonások, az egyéni tempó figyelmen kívül hagyása sem tudta továbbá biztosítani a megfelelő gyógypedagógiai fejlesztést. A tanterv, mely látszólagos optimizmust sugallt, nem eredményezhetett egyértelmű sikert az értelmi fogyatékos gyermekek képességeinek fejlesztésére vonatkozóan. Ennek tanulsága alapján vált azután szükségessé ezen populáció számára a külön iskolatípus létrehozása, melyhez a szükséges feltételeket végül a foglalkoztató iskola tudta megfelelően biztosítani.

A kutatás hozzá kíván járulni az értelmi fogyatékos gyermekek nevelésével-oktatásával kapcsolatos gyógypedagógia-történeti kutatásokhoz. Lehetőséget nyújthat a történeti tapasztalatokon alapuló tantervelemző munkákhoz.

A fantasy lehetséges tipológiai megközelítései

Galuska László Pál

Kecskeméti Főiskola, Kecskemét

galuska.laszlo@tfk.kefo.hu

Korunk egyik legolvasottabb irodalmi kifejezőmódja a fantasztikus irodalom, ezen belül is a fantasy. Ugyanakkor a „hivatalos” irodalomtudomány az ide tartozó szövegeket sajnálatosan lektűrnek tekinti, kutatásuk szinte el sem kezdődött. Miközben a magyar gyermek- és ifjúsági közönség statisztikailag kimutathatóan is egyre növekvő hányada fantasyt olvas, a magyar irodalomoktatás – ismeretek és akadémiai kutatás hiányában – semmit nem tud kezdeni ezzel a jelenséggel, jobb esetben jó szándékú, de kevésbé szakmai megközelítésekkel próbálkozik, rosszabb esetben arisztokratikusan elzárkózik bármiféle megközelítéstől. Munkatársammal évek óta a fantasy irodalmi feltérképezésén munkálkodunk: jelen előadásomban a fantasy tipológiájának néhány lényegi részletére kívánok kitérni. A munka – magyar nyelvű források szinte teljes hiányában –, csak az angolszász irodalomkutatás eredményeire, illetve angol nyelvű forrásokra támaszkodhat.

Kézművesség – az életvitel és gyakorlat megújuló módszertani kiegészítése

Géczi-Laskai Judit

ELTE-TÓK, Budapest

laskai.judit@chello.hu

A (technika), életvitel és gyakorlat tantárgy hagyományai több évszázadosak. A fellelhető szakirodalma javarészt elavult, a mai tanító- és óvóképzés igényeit nem elégíti ki.

A téma oktatásához, a korábbi forrásmunkák összegzésére, ill. megújuló módszertani kiegészítésére vállalkozik a hiánypótló Kézművesség c. jegyzet, amely az 1-6. évfolyamok vizuális- és technika óráin reálisan alkalmazhatók.

A jegyzet bázisát a vizuális nevelés tárgy- és környezetkultúra elméleti és gyakorlati relációi szolgáltatták, amely a (technika)/életvitel/gyakorlat tárgyi kultúra, technológiák, termelés tartalmakkal egészült ki. A két terület párhuzamosságai a 2012-es Nemzeti alaptanterv közműveltségi tartalmainak összehasonlításával egyértelműsíthetők.

A jegyzet első része általános módszertani ismereteket tartalmaz. A társtudományok támogatása, a szakmethodikai alapvetések, tantárgypedagógiai lehetőségek, a tanóraszervezés kérdései mind azt célozzák meg, hogy egy jól követhető, tevékenységcentrikus lehetőséget kínáljunk a népi tárgykultúra segítségével (akár a technikai/tárgyi kultúra, vagy a vizuális kommunikáció/tárgykultúra a domináns).

A második rész - a mai iskolai lehetőségeket és körülményeket fokozottan figyelembe véve - a gyakorlati tevékenységekre, a befogadó és megismerő (elemző) szerepekre és az alkotási technikákra fókuszál. Ez utóbbi szerves része az a valóságban, a hallgatók által is kipróbált fizikai anyag-, eszköz- és technikai tárgyközeg, amely magát a képekkel prezentált, kézműves produktumokat a közelmúltban létrehozta.

A kiadvány hosszabb távon a műveltségterület valamennyi szegmensét érinteni kívánja, az alábbi komplex szempontsor alapján;

- a technika története
- problémacentrikus gondolkodásmód és elvont/általánosított megfogalmazások
- tudományosság elve (művelet, tárgykészítés, értékteremtés)
- az elmélet/gyakorlat egysége és harmóniája
- terv- és rendszerszemlélet
- egyéni bánásmód és közösségi elv
- más műveltségterületekkel kooperativitás
- környezettudatos szemlélet
- aktív manualitás és cselekvés centrikusság (anyagalakítás/megmunkálás, mérés, tervezés/rajzolás, anyagvizsgálat, stb.)
- közvetlen- és életszerű tapasztalatszerzés

Összességében a jegyzet készítésének fő motivációja az volt, hogy; a tanulási folyamatban a tevékenykedtetés nem vihető át a kétkézi munka és az érzékszervek által szerzett tapasztalatok kihagyásával csupán a gondolati síkra, mert a virtuális világ élményei nem elegendők.

Konduktor szakos hallgatók értékrendjének alakulása

Gombás Judit

Pető András Főiskola, Budapest

Gombas.Judit@peto.hu

A konduktív pedagógia sokak érdeklődésére számot tartó ága a neveléstudományoknak. A központi idegrendszeri sérült gyerekek fejlesztése és oktatása nagyon speciális képességeket és tudást igényel a konduktor részéről, ugyanakkor munkájuk jelentős fizikai, szellemi és pszichikai megterhelést jelent számukra. Ebből adódóan a fiatalok, akik ezt a pályát választják, komoly előzetes tudással és mély pályaelköteleződéssel rendelkeznek már a főiskolára lépésük pillanatában. A konduktor szakos hallgatók képzésük első napjától kezdve részt vesznek a sérült gyermekek gondozásában és fejlesztésében, így a legtermészetesebb módon szocializálódnak a szakmájukhoz.

Előadásomban röviden bemutatom a konduktorképzés sajátosságait. Beszámolok kutatásomról is, melyben a külső és belső, anyagi és nem-anyagi motivációkat, az étellel való szubjektív elégedettséget mérő Aspirációs-index segítségével feltárom a konduktor szakos fiatalok értékrendjét, és ezt összehasonlítom egy kevésbé specializált, gazdasági képzésben részt vevő hallgatók értékrendjével, általános elégedettségével.

A segítő szakmában dolgozó - tanuló diákok több belső motivációval rendelkeznek, általában kevésbé anyagi gondolkodásúak, és a komoly terhelés ellenére, aminek a képzésük során ki vannak téve, elégedettebbek az életükkel, és a pálya iránti elkötelezettségük, lelkesedésük is nő a főiskolai képzésük négy éve alatt.

Ez az eredmény figyelemre méltó egy olyan helyzetben, amikor a hazai pedagógusképzés a jelentkező hallgatók esetenként alacsony létszáma és alacsony motivációja miatt nehéz időket él át.

Hangszerek eltűnőben? Oktatásuk támogatási lehetőségei a magyar zeneoktatásban

Herpay Ágnes Mária

Pécsi Tudományegyetem, Pécsi Művészeti Szakközépiskola, Pécs

herpaya@freemail.hu

Felmerül a kérdés, szükséges-e néhány hangszer oktatásának támogatása? Erre ad feleletet legfrissebb kutatásom eredménye, amelyet Magyarországon az összes alapfokú zeneoktatást végző intézményben végeztem a fagott tanításról, de sejtéseim szerint az eredmények más fúvóhangszerek vizsgálatánál is hasonló adatokat mutathatnának.

Az előadás részletezi, miért lenne fontos a kis létszámú hangszerek oktatására is fókuszálni, mik lehetnek az eddig még ki nem aknázott lehetőségek.

Bemutatom néhány példával, hogy a zene oktatását hogyan lehet, és kell a mai kor igényeihez, a mostani felnövekvő generációhoz igazítani, változtatni. A metodikában hogyan jelentkezik a tanuló személyiségfejlesztése is.

A téma felvetés szintjén foglalkozom avval is, hogyan és miért épül – vagy nem épül – egymásra az alap-, közép-, és a felsőoktatás, illetve mennyire alkalmazkodik a felsőoktatás a művészet-oktatási, zenei előadó-művészeti munkaerő-piaci elvárásoknak. A versenyszférában dolgozó fagottosok létszáma szükségszerűen megegyezik a többi fafúvóséval, ennek ellenére közfeladatokat ellátó muzsikuskok, valamint a fagotton tanulók száma jóval kevesebb, mint a többi fafúvós hangszer tanárainak, és diákjainak esetében. A kérdés, hogy milyen változásokat eredményezhet ez a helyzet.

Az előadás egyben egy rövid összefoglaló, tudásmegosztás (a következő témákat érintve: szakmódszertan, zene az oktatási nevelési folyamatban, pedagógusképzés-tanárképzés, tankönyv, reformpedagógia: a gyakorlás régi-új módszere), milyen eddigi eredményeim vannak a fagott tanítás tananyag képzésében, és a magyar zene oktatásának támogatásában.

Az élmény szerepe óvodáskorú autizmussal élő gyermekek inkluzív pedagógiájában

Hevesi Tímea Mária

Odú Központ, Pedagógiai Szakszolgálati Intézmény, Szeged

hevesijohanna@gmail.com

Az inkluzív gyógypedagógia filozófiája az egyén és a szociális környezete egységéből indul ki. (Réthy, 2013) Az ökológiai és rendszerszemléleti gyógypedagógiában a jelenségek „egészére” irányuló szemléletváltás azt jelenti, hogy az emberrel kapcsolatban nem a fogyatékosága áll előtérben, hanem a speciális nevelési, szociális szükségletei. (Speck, 1995; Haeblerlin, 1996; Mesterházi, 2006) A személyközpontú nevelés mellett a 21. században az optimális tanulási modellben elsődleges szerepe van a motivációnak is. (Ormándi, 2010; Csíkszentmihályi, 2011; Zalay, 2012) A segítő nevelés (Pukánszky, 1995; Nagy, 1995), mint módszer, s a motiváció felkeltése lehetőséget teremt az élmény jellegű tanulásra (Réthy, 2003). Autizmussal élő gyermekeknél a szociális interakciókkal kapcsolatos tevékenységek kezdeményezése iránti motiváció alacsony (Mesibov és mtsai, 2008), ezért ők kevésbé vesznek részt csoportos játékokban.

Kutatásunkban arra keressük a választ, hogy autizmussal élő óvodáskorú gyermekeknél az élményt nyújtó játékok, játékhelyzetek által segítjük-e a kortárs csoportba való illeszkedést? Élményt nyújtó játékokba szívesen bekapcsolódik-e az autizmussal élő gyermek szabad játékhelyzetben, illetve csoportfoglalkozás keretében? S vajon ezekben a játékhelyzetekben élménnyé válik a csoportfoglalkozás egy autizmussal élő gyermek számára?

A kutatás célja annak bizonyítása, hogy az élményt nyújtó játékok, játékhelyzetek által az autizmussal élő gyermekek inkluzív nevelése megvalósíthatóbbá válik kortárs csoportjukban.

Kvalitatív kutatást végeztünk. Kétcsoportos pedagógiai előidézett, természetes kísérleti helyzetet hoztunk létre, melyben 40 fő, autizmussal diagnosztizált óvodáskorú gyermek vett részt (kísérleti csoport: 27 fő, kontrollcsoport: 13 fő). 3 különböző helyzetet vizsgáltunk (beérkezés, szabad játék és csoportfoglalkozás), mely helyzetekben alkalmaztunk pozitív élményt nyújtó játékokat, játékhelyzeteket (pl.: zene, forgás, kutya, ugrálás, körjáték, ringatás). A kutatás módszerei: elő- és utóvizsgálatok (video-felvételek 3 független kódoló által kódolva), kérdőívek. A kutatási eredmények jelenleg feldolgozás alatt állnak.

Az alkalmazott kutatás eredményei az inkluzív pedagógia módszertanának szélesítésével segítséget nyújthatnak óvodáskorú autizmussal élő gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok, gyógypedagógusok és gyógypedagógiai asszisztensek gyakorlati munkájában.

A szövegfeldolgozás módszertana – Multimédiás tananyag a gyakorlatban

H. Molnár Emese

SZTE JGYPK TÓKI, Szeged

hmolnare@jgypk.szte.hu

A „Mentor(h)áló 2.0 Program” TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0008 projektjének keretében lehetőségem nyílt egy olyan multimédiás tananyag elkészítésére, melynek segítségével a tanító szakos hallgatók az anyanyelvi tantárgy-pedagógia oktatásában törzsanyagként szereplő, a szövegfeldolgozás elméletének és gyakorlatának anyagát akár teljes egészében önállóan is fel tudják dolgozni.

A tananyag felépítését tekintve az 1-10. fejezetek azonosan épülnek fel: Elmélet, Gyakorlat, Internetes böngésző, Az önellenőrzés feladatai című alfejezetekből állnak. Az elméleti részek tartalmazzák azokat az ismereteket, melyek szükségesek az olvasásórák tervezéséhez, szervezéséhez.

A tananyag jellegéből adódóan a gyakorlati alfejezetekben igyekeztem olyan változatos gyakorló anyagot biztosítani, mellyel tapasztalati tudás birtokába is kerülhetnek a tanítójelöltek. A videók és a hanganyagok ezért egyrészt a gyakorlás céljára készültek, másrészt mintául szolgálnak a szövegfeldolgozó órák tervezéséhez és lebonyolításához.

Az Internetes böngészők tulajdonképpen olyan olvasnivalók, melyekben a szövegfeldolgozó órák elméletének gyakorlatának kiegészítésére alkalmas anyagokkal és az azokhoz kapcsolódó érdekességekkel találkozhatnak a hallgatók.

Az önellenőrzés alfejezeteiben különböző típusú tesztfeladatok (feleletválasztós, szókitöltős, igaz-hamis) szerepelnek, melyek segítségével a tanítójelöltek meggyőződhetnek arról, milyen mélységben sikerült elsajátítaniuk az adott rész anyagát. A program segítségével erről azonnali visszajelzést is kapnak. A 13. fejezet az önellenőrzésnél már megszokott feladattípusokból álló, a teljes elméleti anyagra vonatkozó ellenőrző feladatsort tartalmaz.

Fordulj a társadhoz! Saját eszközökkel megvalósított interaktív tanítási módszer a fizika oktatásában

Jarosievitz Beáta

Gábor Dénes Főiskola, Budapest

jarosievitz@gmail.com

Előzmények. Korábbi kutatásomból származó következtetések, valamint a legutóbbi PISA, DESI felmérések eredményei is megalapozzák hipotézisemet, miszerint a tanulók nem kedvelik a természettudományos tárgyakat, még a legújabb felfedezések sem kötik le eléggé érdeklődésüket, a nagy többség még a digitális alapkészségekkel sem rendelkezik. Több interjút készítve megalapozottnak érzem hipotézisemet, miszerint a felsőoktatásban tanuló hallgatók nagy része sem rendelkezik az alapvető természettudományos ismeretekkel sem.

Úgy gondolom, hogy mind a közoktatásban, mind a felsőoktatásban a tanulói kísérletek, a számítógéppel segített oktatási lehetőségek alkalmazása, valamint a táblagépek, okostelefonok használata sokat segíthet a tanulók attitűdjének pozitív irányba való elmozdulásán.

A vizsgálni kívánt kérdés. Jelenlegi kutatásom fő kérdése az, hogy a digitális kultúra és pedagógia milyen módszereivel, eszközeivel lehet a fizika órákat színesíteni, játékosá, vonzóbbá tenni a közoktatásban, illetve a felsőoktatásban. További kérdés: hogyan lehet a tanulókat motiválni, rászoktatni a „high-tech” eszközök tudatos, konstruktív használatára.

Alkalmazott módszer. Célom elérése érdekében a hagyományos módszerekkel tartott előadásaimon, fizika óráimon, a számítógéppel segített oktatást a Harvard professzora, Eric Mazur által kidolgozott *interaktív tanítási módszerrel* „Peer instruction method” (Mazur, 1997) egészítettem ki. A kidolgozott módszer alkalmazása jelentősen hozzájárult a *tűkrögzött oktatáshoz* („flipped classroom”). A Harvardon végzett kutatások a módszer alkalmazásának hatékonyságát alátámasztják, ennek köszönhetően úgy tűnik, hogy a 21. század oktatása átalakul, reformkorát éli. 2011 óta már több helyen is alkalmazzák a „blended learning” oktatás modelljeként (Rosenberg, 2013).

A módszer órai alkalmazásához, ingyenes programokat (SOCRATIVE: online kérdéssor tervezésére alkalmas), a drága szavazógépek helyett a hallgatók rendelkezésére álló számítógépeket, táblagépeket, okos telefont használtam. Emellett, más ingyenes web2-es programot is felhasználtam az egyes kérdések hallgatókkal való megbeszélésére mint például: Plickers, Padlet, stb.

Az eredmények értelmezése. A kísérleti jelleggel alkalmazott kutatásom során interjút végezve a hallgatókkal, arra a következtetésre jutottam, hogy az új módszerek, az m-learning eszközöknek köszönhetően a jobban megismerték a fogalmakat és a tananyagot, kreatívabban válaszolták meg a kérdéseket, motiváltabbakká váltak.

A jó gyakorlat, módszer és az eszközök csak akkor hatékonyak, ha a hallgatók rendelkeznek már alapvető informatikai jártassággal és kommunikációs kompetenciával.

A cél akkor valósítható meg sikeresen, ha a hallgatók képesek a kooperációra, és a *társukhoz fordulva* „Turn To Your Neighbor” (Schell, 2012) motiváltak az együtt gondolkodásra, a problémamegoldásra, valamint a Z nemzedék (Benedek, 2008) tagjaként jártasak az eszközök magas szintű használatában.

Kultúraközvetítés, drámapedagógia gamifikáció a pedagógusképzésben

Jaskóné Gácsi Mária

Eszterházy Károly Főiskola Comenius Kar, Sáropatak

jagamaria@ekfck.hu

A modern iskolákban növekvő igény mutatkozik abban a tekintetben, hogy a gyermekek tudjanak önállóan, kiscsoportokban tanulni, osszák meg egymással ötleteiket, elképzeléseiket. Oktatással, neveléssel foglalkozó angol és svájci pedagógusok, kutatók egy olyan környezet kialakításáról számolnak be, melyben a különböző tanulási közegben stimulálják, mintegy bevonják a diákok érdeklődését és így nő az „étvágyuk a tudásra”. Ebben a közegben a megkérdezett gyerekek megfogalmazásában a „tanulás a világban mindenhol lehetséges”, bárhol végbemehet. Tehát az egyik dolog, amit tehetünk, hogy létrehozunk egy olyan környezetet, amelyben másként „funkcionál” az egyén.

Nem vitatkozhatunk azzal a véleménnyel, mely szerint a társadalom jövője a csoportszobákban, tantermekben alapozódik meg. Manapság az élet minden területén előnyt élvez a kiművelt emberfő ideával szemben a kreativitás, tehát az a kérdés, hogy a meglévő ismereteinket képesek vagyunk-e megfelelő módon alkalmazni a konstruktív életvezetés érdekében.

A változó körülmények determinálják, hogy milyen ismeretekre, készségekre, képességekre lesz szüksége a jövő nemzedékének. Komoly kihívás ez gyermeknek, szülőnek, pedagógusnak és a társadalomnak egyaránt; hiszen nem tudjuk pontosan meghatározni, hogy milyen tudáscsomagra lesz szükség ahhoz, hogy a változó világ kihívásaira kreatívan, alkotó módon tudjunk reagálni. A jövőt nem látjuk, nem tudjuk felkészíteni a gyermekeket az elkövetkezendő időszakra, azonban a lehetőséget megadhatjuk számukra ahhoz, hogy képességeiket kibontakoztathassák, tudásszomjukat kielégítsék.

A Comenius Karon nagyon komoly tantárgy-pedagógiai képzés folyik, melynek során általános, az egyes műveltségi területekhez kapcsolódó speciális módszertani ismeretekre tehetnek szert a hallgatók. Tapasztalatom szerint alkalmanként a figyelem középpontjába kerül valami új módszertani kultúra, amittől a pedagógusok zöme valami üdvözítő problémamegoldást vár. Persze az is hamarosan kiderül, hogy a nóvumként ható módszer nem is annyira újszerű. Így gondolom, hogy a drámapedagógiával foglalkozó pedagógusok a dráma eszköztárát felhasználva egy olyan módszertani kultúrát közvetíthetnek, amely gazdaggá teszi a pedagógusok hétköznapi munkáját. Azonban a legfontosabbnak gondolom, hogy a tevékenykedve, tapasztalati úton történő tanulás az oktatásban is hatékonyan bizonyulhat. Olyan pedagógusokat kell kiengednünk a képzők kapuin, akik számára prioritás a gyermekközpontúság, valamint a neveltekben lakozó tapasztalatok elfogadása. Így egyértelmű, hogy fontos a kultúraközvetítés metodikája, melyet csak közvetett pedagógiai hozzáállással lehetséges kiviteleznünk. Fundamentuma a tisztelet, nyitottság, flexibilitás, szabadság, mely új típusú oktatói-hallgatói, tanár-diák viszonyt feltételez és igényel. Drámapedagógusként, oktatói munkám során megtapasztaltam, hogy a dráma eszköztára kiváló módszer a fentiek megtapasztaltatására és megalapozására a leendő pedagógusok körében.

Debrecen szerepe a megyei szakképzési rendszerben

Jász Erzsébet

Debreceni Egyetem, Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék, Debrecen

jaszerzsebet@gmail.com

A szakképzés a magyar oktatási rendszerrel párhuzamosan folyamatosan változik, ami újabb és újabb kérdéseket merít fel. Kutatási célom az, hogy a szakképzést érintő változásokat nyomon követve helyzetfeltárást végezzek, illetve megvizsgáljam oktatásföldrajzi vonatkozásait Hajdú-Bihar megyére fókuszálva.

Előadásomban Debrecen szerepét szeretném kiemelni, amit indokol megyeszékhelyi, régióközponti szerepköre. Az általános népesedési trendek és az oktatásföldrajzi szerepkör mellett cél volt a szakképzés néhány sajátosságának vizsgálata, amelyhez a TeIR és a KSH népszámlálási adatait, illetve a szakképzési törvényt elemeztem.

Debrecen demográfiai hátterének vizsgálatából az derült ki, hogy a regionális központok viszonylatában ugyan még mindig viszonylag jó pozícióban van, azonban az öregedési folyamat már itt is nyomon követhető jelenség. A fiatalkorúak arányának csökkenése veszélyt jelent az oktatási intézményekre, ugyanis ha a jövőben tovább csökken a gyermeklétszám aránya, nem lesz szükség annyi iskolára. Az oktatási intézményekben tanulók esetében összességében véve a középfok diákjai teszik ki a legnagyobb súlyt. A rendszerváltás óta a demográfiai trendekkel ellentétben a középiskolák, ezen belül is főként a szakközépiskolák száma növekedett a legnagyobb mértékben. Az abszolút számok tekintetében viszont országosan jellemző a szakképzésben résztvevők arányának csökkenése, mely tendencia Debrecen esetében is jellemző 2010 óta.

Debrecen megyei szakképzésben betöltött súlya jelentős, ettől függetlenül azonban szükséges lenne valamiféle váltás a következő fő pontok köré irányulva: a munkaerő-piaci kapcsolatok erősítésére, a képzési rendszer rugalmasságának javítására, a társadalmi és területi kohézió erősítésére. Hajdú-Bihar megye, s benne Debrecen is ezeket a célokat jelölte meg fejlesztendő területekként a szakképzési koncepciójában. Az ezen területekre való koncentráció indokolt is, mivel a vizsgált adatok azt mutatják, hogy a szakképzési intézmények profiljai nem illeszkednek a munkaerő-piachoz. Egyrészt nem elégítik ki annak igényeit, másrészt vannak túlteljesítést mutató szakmacsoportok is. Mindemelllett indokolt lenne a képzési struktúra átalakítása is a hiányszakmák vonzóbbá, a képzés gyakorlatiasabbá tételére koncentrálni annak érdekében, hogy valóban piacképes és életképes szakmákhoz jussanak a fiatalok.

Tanulási képességek fejlesztése Tunyogi Gyógyító Játékterápiával, filmbemutató

Juhász Éva Petra, Kofránné Rémi Annamária, Tunyogi Erzsébet

Tunyogi Pedagógiai Szakszolgálat

monguzmano@gmail.com

Előadásomban a Tunyogi Gyógyító Játékterápia gyakorlati alkalmazását mutatom be két rövid slideshow levetítésével.

A TGYJ egy dramatikus téma köré épül fel, minden játéktevékenység az adott témakör megtapasztalását, feldolgozását segíti. A feldolgozás érzékelés útján történik, az érzékszervek differenciált ingerlésével.

A történet feldolgozását *fényterápiával* kezdjük, melynek során a *látást és látásfigyelmet* fejlesztjük vizuális ingerekkel. A megfelelő vizuális ingerek felkeltik és koncentrálnak a csecsemők és kisgyermek figyelmét, afferens idegrostokon keresztül aktiválják az agytörzsi hálózatos állományt (a formatio reticularist), ezáltal az idegrendszer aktív, éber állapotba kerül. Az idegrendszer aktivitását fokozzuk a különféle *hanginger programokkal*, melyek az éles *hallást és hallásfigyelmet* fejlesztését szolgálják. Az intenzív vizuális és auditív ingerlés képes kialakítani azt a megfelelő motivációs állapotot, ami aktív tevékenységre készíti a sérült gyermekeket. A *szem-kéz koordináció* fejlesztése segíti a tárgykontaktus kialakítását, a *funkcionális (elemi gyakorló) manipulációt*. A *kinesztézis* a szülő-gyermek utánzó motoros játékaival fejlődik. Az egész dramatikus témát átszövi a *metakommunikáció* és a *verbalizáció*.

A gyermekek 2-3 éves korától összetettebb vizuális ingereket alkalmazunk, és a zeneterápia eszközeivel dolgozzuk fel a dramatikus témát. A gyermekek óvodás hangszerekkel képezik le a mese tartalmát és különféle ritmusokat, mondókákat, dalokat gyakorolnak. A manipuláció, valamint az alkotó tevékenység során változatos eszközökkel, technikákkal dolgoznak. A gyermekek közötti interakciót szerepjáttékkal, vagy a dramatikus téma bábjátékkal történő feldolgozásával alakítjuk ki. A társasjátékok segítik a szabálytudat kialakítását és a szocializációt.

Pályaválasztás Észak-Magyarország hátrányos helyzetű tanulói körében

Karlovitcz János Tibor

Miskolci Egyetem, Miskolc

bolkarlo@uni-miskolc.hu

2015. május-júniusában szociológus kollégámmal, Gyukits Györggyel Borsod-Abaúj-Zemplén megyében, a „TÁMOP-3.1.16-14-2014-0001 számú 'DIGITÁLIS ÚTON-ÚTFÉLEN. Komplex iskolai innováció és digitális szemléletformálás hátrányos helyzetűek körében'” elnevezésű projekt keretében olyan általános iskolákat kerestünk fel, amelyekben a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya magas.

Kutatásunk elsődleges célja az volt, hogy megtudjuk: a hátrányos helyzetű tanulók pályaválasztása mennyire tudatos (vagy mennyire esetleges), választásukban kiknek van szerepe, a tájékozódáshoz igénybe vesznek-e digitális eszközöket (mennyiben tájékozódnak továbbtanulási, esetleg elhelyezkedési esélyekről az interneten), s egyáltalán: milyen motivációk, ösztönzők nyomán dől el, hova tanuljanak tovább, milyen pályát válasszanak maguknak. Mivel arra is kíváncsiak voltunk, az iskola hogyan járul hozzá döntésük formálásához, továbbá mennyiben segíti továbbhaladásukat, rákérdeztünk arra is, milyennek látják a „jó” iskolát, illetve mitől „nem jó” iskola.

Összesen 15 iskolába jutottunk el, ahol 17 fókuszcsoporthoz interjú keretében 149, a 14. életévét már betöltött, nyolcadik évfolyamos tanulóval találkoztunk. Minden csoportot, még az interjú előtt ún. gondolati térkép lerajzolására kértük meg a pályaválasztással kapcsolatban, továbbá előzetesen – nem minden iskola esetében fértünk hozzá az iskola honlapjáról – elolvastuk, hogy a pedagógiai programban mit írnak a pályaválasztással kapcsolatos teendőkről, iskolai feladatokról.

Eredményeink szerint a hátrányos helyzetű tanulók otthonról szinte semmi segítséget nem kapnak: szüleik rájuk bízják a döntést, annak összes felelősségével és következményével együtt. Az iskolai tanár-oldali hatásoknál sokkal erősebb a kortárs-csoport befolyásoló szerepe. Pályaválasztásuk mindazonáltal racionális, szinte kivétel nélkül olyan iskola olyan képzését választották, amely szakmával ténylegesen el lehet helyezkedni a munkaerőpiacon. Figyelemre méltó ugyanakkor az is, hogy zömmel olyan középiskolákba vették fel őket, amelyekben a beiratkozónak csak elenyésző töredéke, mintegy 20-25%-a fejezi be ténylegesen a képzést.

Érdekes lenne megvizsgálni, milyen eszközökkel és módszerekkel lehetne segíteni ezt a potenciális munkavállalói réteget abban, hogy a választott középiskolát (szakiskolát) ténylegesen el tudja végezni, s szakmával a kezében hagyja el azt. Talán valamiféle mentori rendszert lehetne kidolgozni kifejezetten erre a rétegre. Jó alapot jelenthet az, hogy a szegények csoportjai szeretnének megkapaszkodni a saját szintjükön, és pontosan tudják: az iskola, a szakma, a későbbi munkahely megélhetésük legfőbb és legbiztosabb záloga.

Tanulás miatti változások a felnőttek időszerkezetében

Kispálné Horváth Mária

**Nyugat-magyarországi Egyetem Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató
Központ, Szombathely**

mkispal@pszk.nyme.hu

Előadásomban a felnőttkori formális és nem formális tanulás időszerkezetre gyakorolt pozitív és negatív hatásait ismertetem. Az időtényező szerepe különösen fontos a felnőttkori tanulásban, hiszen kutatások bebizonyították, hogy az évek múlásával a felnőttek intellektuális kapacitása nem csökken, viszont a gyorsaságuk igen, tehát a fiatalokhoz képest több időre van szükségük ugyanazon anyag feldolgozásához; viszont a felnőtteknek talán éppen szabadidőből van a legkevesebb.

A kérdőíves kutatásban 1225 felnőtt vett részt, akik közül 875 fő formális, 350 fő nem formális keretek között képezte magát az adatfelvétel idején legalább két hónapja. A vizsgált populáció lefedi a felnőttoktatás, felnőttképzés rendkívül összetett struktúráját, hiszen a rendszer minden szegmensét – az iskolarendszerű közép- és felsőfokú felnőttoktatástól a szakmai és a nyelvi tanfolyamokon át a hobbiklubokig és a művészeti körökig – képviseli. Emellett a vizsgálatba minden felnőtt életkori szakaszt bevontam, beleértve az általában kevésbé kutatott időseket is.

A kutatási eredmények ismertetése során kitérek a felnőtt tanulók időstruktúrájának átalakulására, különösen a szabadidejük és az életmódjuk változásaira. Vizsgálom egyúttal, hogy a tanulás során és hatására mely szabadidős tevékenységekre tudnak kevesebb időt fordítani a felnőttek, ezt miként élik meg, továbbá azt is elemzem, hogy mely tevékenységekre szánnak esetlegesen több időt a tanulásuk miatt. Egyben a tanulási idejük hosszát és napszakait, valamint az azokat befolyásoló külső (képzési követelmények, munkahelyi és családi kötelezettségek) és belső (érdeklődés, tanulási kedv, figyelemkoncentráció mértéke) tényezőket is vizsgálom. Az eredmények ismertetésekor külön figyelmet szentelek a formális és a nem formális felnőttképzésben résztvevőkkel kapcsolatos adatok bemutatására, illetve azok összehasonlítására.

Két hagyománytisztelő forradalmár: Joseph Wresinski és Karácsony Sándor pedagógiája

Kiss Gabriella

SZTE BTK Francia Nyelvi és Irodalmi Tanszék, Szeged

kkissg@yahoo.fr

Az előadás Joseph Wresinski (1917-1988) és Karácsony Sándor (1891-1952) pedagógiájának összehasonlító elemzésére vállalkozik azoknak a közös pontoknak a kiemelésével, amelyek e két praxis-pedagógust elsősorban jellemzik. Bár nem teljesen azonos korban, és két, egymástól számos szempontból különböző társadalomban éltek, mindkét személyiség korának problémaérzékes gondolkodója volt, aki az adott történelmi helyzet fontos pedagógiai kihívására keresett egzisztenciális jelentőségű választ.

Közös kiindulást teremt számukra a keresztény indíttatás, azon belül is egyfajta *evangéliumi radikalizmus*, amelynek szellemében az egyház társadalmi tanítását a maguk sémáktól mentes, eredeti hitének megfelelően értelmezik és pedagógiai koncepciójukban érvényesítik.

A keresztény indíttatás fontos következménye, hogy mindkettejük számára a másik emberhez fűződő – így a nevelő-növendék - kapcsolat alapja is a mellérendelés: *emancipatorikus pedagógiájukban* a pedagógiai hatás az egymással horizontális, egyenrangúságon alapuló viszonyban lévő *autonóm* Én és Te interakciójából bomlik ki.

A Wresinski alapította Negyedik Világ Szabadegyetem és a Karácsony által megálmodott *szabadművelődés* eszméje egyaránt a népművelésnek a hagyományostól gyökeresen különböző elgondolásán alapul.

Koncepciójuk nem elméleti rendszer, hanem alapvetően gyakran intuitív *gyakorlati pedagógiájukból* olvasható ki. Életművük mindenekelőtt tett. Minden, amit leírtak vagy tanítványaiknak továbbadtak, megélt tapasztalatból, élményből fakad és további tetteket, élményeket vált ki.

Az irodalom visszavág – Párhuzamok téridőben és oktatásban

Kiss Tímea

Ipari Szakközépiskola, Révkomárom

kistimcsi86@gmail.com

A művészet – és benne az irodalom – az ember érzéseinek, gondolatainak a képi és nyelvi kifejezőeszköze. Az olvasás nemcsak információszerzés, hanem a tapasztalás utáni vágyunk kielégítése. Az irodalomoktatásra nagy felelősség hárul, mert jelentős szerepe van az olvasási szokások kialakításában. Az olvasáskultúra milyensége tükrözi a társadalom tudatállapotát, így a tudományos gondolkodás kialakítását, a problémamegoldó képesség fejlesztését kellene célul kitűzni az oktatás minden szintjén, amelyhez egyaránt segítséget nyújthatnak a tudománynépszerűsítő irodalom jeles képviselői és a populáris irodalom alkotásai. Az iskolának tényközlő üzem helyett a kritikai gondolkodás fellegváraként kellene funkcionálnia.

Több évtized olvasási szokásokkal kapcsolatos kutatásait összehasonlítva a számadatok azt mutatják, hogy egyre kevesebbet olvasunk. Az általam vizsgált korcsoport 10-12 éves iskolai „pályafutása” alatt nem alakított ki pozitív viszonyt az irodalommal és az olvasással. Okok és magyarázatok szép számmal akadnak: az aktuálisan érvényben lévő tantervek, a számonkérés folyamata, az internet addiktív hatása. A popkultúra irodalomoktatásba való integrálásának segítségével magatartásmintákon, a klasszikus értékek megőrzésén és a tudományos szemlélet kialakításán keresztül orvosolni lehetne a kialakult problémát.

Vizsgálataimban a megértés fontosságát, a populáris irodalom létjogosultságát, a párhuzamos világok tudományterületeket átszövő és összekapcsoló mechanizmusát szövegvizsgálatokon keresztül kívánom bemutatni.

A Komplex Instrukciós Program és az iskola, mint tanulószervezet

K. Nagy Emese

Miskolci Egyetem

k.nagy.emese@t-online.hu

A Complex Instruction amerikai oktatási módszer magyar innovációja a hejőkeresztúri iskola pedagógusai által kidolgozott *Komplex Instrukciós Program*. Az előadásban a sikeres innovációs folyamathoz kapcsolódó gondolatokat foglaljuk össze, ezzel támasztva alá és segítve a hazai innovációs folyamat pontosabb megértését. Az előadás három gondolati egységre tagozódik.

Az első gondolati egységben az *innováció* fogalmának meghatározása, az oktatásban való megjelenése és értelmezése történik, amely annak feltárásában segít, hogy miért innovációs folyamatról és nem csak adaptációról beszélünk a Komplex Instrukciós Program tekintetében.

A második egységében a program sikeres innovációját lehetővé tevő, a vezetéssel, a pedagógusokkal és a tanulószervezettel szemben támasztott követelmények áttekintésére kerül sor. Mivel az innováció sikere az azt megvalósító szakemberek tevékenységére épül, ezért külön gondolatsor szánunk az emberi tényezőnek, figyelmet fordítunk a pedagógusra mint az innovációs folyamat befolyásolójára és segítőjére. Kitérünk a pedagógus ismeretével és jártasságával, szociális érzékenységével és a módszertani ismereteivel szemben támasztott elvárásokra. Mivel a vezetőnek döntő szerepe van a folyamatok irányításában, ezért összefoglaljuk a program szempontjából hatékony vezetőt jellemző ismérveket.

Az értékes innovációs folyamatok csak állandó belső tanulást felmutató szervezetben mennek végbe, ezért a gondolatsor harmadik egységében bemutatjuk azokat az elemeket is, amelyek szervezetté teszik a jól működő intézményt.

A pszichológiai immunkompetencia aktuális szintjeinek összefüggései az értékpreferenciákkal pedagógusjelölt hallgatók körében

Kocsis Judit Nóra

Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal, Budapest

kocsisjuditnora@gmail.com

A referátum annak a kérdőíves vizsgálatnak a címben megjelölt részeredményeit mutatja be, amely a 2013-2014-es és a 2014-2015-ös tanévekben a pedagógusképzésbe belépő hallgatók szocio-kulturális hátterének – ezen belül értékpreferenciáinak –, szövegértésének, problémamegoldó gondolkodásának és pszichológiai immunkompetenciája aktuális szintjeinek a feltárására irányult. (A vizsgálat tartalmi előkészítése 2002-ben, a hollandiai Arnhemben működő CITO, az Országos Közoktatási Intézet és a Pécsi Tudományegyetem együttműködésében tervezett kutatás keretei között indult el, amelynek tárgya az egyetemi hallgatók tanulmányi sikerességének prognosztizálhatósága volt. 2005-től a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán erre az előzményre épült az andragógia szakos hallgatók akadémiái képességeinek elemzése, amelynek közel egy évtizedes tapasztalatai a pedagógusjelöltek vizsgálata során hasznosíthatóak voltak. Ez utóbbi vizsgálatban – a képzés minden szintjéről – 2730 fő hallgató vett részt.)

A vizsgálatban alkalmazott kérdőív négy részből állt, ezek az alábbiak voltak:

- a hallgatók szocio-kulturális és szocio-ökonómiai hátterének feltárása;
- a szövegértés – ezen belül publicisztikai szöveg, szakszöveg, fogalommagyarázat (közelítő definíció) és nyelvhelyességi szöveg – aktuális szintjének elemzése;
- a problémamegoldó gondolkodás vizsgálata,
- a pszichológiai immunkompetenciák aktuális működési szintjének elemzése.

A tervezett referátum elsősorban arra fókuszál, hogy bemutassa a hallgatók – Pszichológiai Immunkompetencia Kérdőív alkalmazásával feltárt – személyiségjegyeinek korábbi, adekvát vizsgálatokkal összehasonlítható szintjeit, illetve részletesen is elemezze e szintek értékválasztásokra gyakorolt hatásait. Az elemzés elkülönítve kezeli a hallgatók magánéletben deklaráltan követett értékválasztásainak alakulását a társadalmi boldoguláshoz szükségesnek ítélt, vélt vagy valós értékpreferenciáktól.

Középiskolások környezeti attitűdje a befolyásoló tényezők függvényében

Kónya György

Diósgyőri Gimnázium, Miskolc

konyagy@freemail.hu

A környezetünk védelme, a természet értékeinek megőrzése egyre nagyobb hangsúlyt kap az iskolai oktatásban. Az emberiség célja a fenntarthatóság megteremtése az élet minden területén. A nevelésben minél hamarabb, már óvodáskorban el kell kezdeni a gyerekek megfelelő szemléletének kialakítását. Több kutatás is rávilágított arra, hogy a tanulók szociális kapcsolatainak és háttérének valamint környezethez való viszonyuk között kapcsolat van. Felmerésem során ezért arra kerestem a választ, hogy a középiskolás diákok iskolai és iskolán kívüli tevékenységei, valamint a szülők iskolai végzettsége mennyire befolyásolják a diákok környezettudatosságát. Hipotézisem szerint a középiskolai diákok iskolában végzett tanórán kívüli tevékenységei (mint például szakkör, sportkör, környezetvédő szervezetben való részvétel) hozzájárulnak a megfelelő környezeti attitűd kialakításához. Továbbá feltételeztem, hogy a jobb tanulmányi eredményt elérő és a magasabb iskolai végzettséggel rendelkező szülői háttérrel bíró diákok környezeti attitűdje is pozitívabb. Az adatok felvételére 2014 őszén került sor a miskolci Diósgyőri Gimnáziumban. A négy évfolyamról összesen 382 különböző évfolyamba járó tanuló töltötte ki a háttér és a környezeti attitűdre vonatkozó kérdőívet. Az eredmények szerint gyenge összefüggést találtam a vizsgált háttérváltozók és a környezeti attitűd között. Érdekes eredményt hozott a környezeti attitűd és a magatartás valamint az emóció és a környezettudat osztályok közötti eltéréseinek vizsgálata is, ahol szignifikáns különbséget csak a 11. évfolyamon tapasztaltam a három osztály között az attitűd és a viselkedés esetében. A tanulmányi átlag tekintetében jól kirajzolódik a fentebb említett összefüggés, miszerint a jobb tanulmányi eredménnyel rendelkezőknek jobb a környezeti attitűdje is. A kapott adatok rávilágítanak néhány olyan problémára, amelyek megoldása érdekében még sokat kell tennünk a fenntarthatóságra nevelés területén.

Komplex tanulástámogató rendszer végfelhasználói tesztelésének tapasztalatai

Kovács Katalin

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, Budapest

kovacs.katalin@ofi.hu

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet kiemelt projekt keretében fejlesztette a Nemzeti Köznevelési Portált (www.nkp.hu; okosportal.hu), mely komplex tanulástámogató rendszerként kíván megfelelni az oktatás és nevelés támasztotta igényeknek és elvárásoknak. A portál amellet, hogy segíti a diákokat az önálló, élményszerű tanulásban, támogatást nyújt a pedagógusoknak is a tanórai oktatás színesebbé tételében, egyéni tananyagok összeállításában, a differenciált oktatás megvalósításában.

Az előadás két végfelhasználói tesztelés eredményeit mutatja be, mely a Nemzeti Köznevelési Portál fejlesztésével párhuzamosan zajlott és célcsoportját a pedagógusok, valamint a diákok jelentették.

2015. nyarán valósult meg 323 szaktanácsadó részvételével egy zártkörű végfelhasználói tesztelés, melynek elsődleges célja a fejlesztés adott szakaszában elérhető portál-funkciók működésével, használhatóságával kapcsolatos visszajelzések vizsgálata volt.

Az előadás második részében a fejlesztés későbbi szakaszában, 2015 őszén történt diáktesztelés eredményeit mutatjuk be, melyben 53 köznevelési intézmény egy-egy osztálya vett részt. A diáktesztelés célja az elkészült portál korosztályonkénti használhatóságának vizsgálata volt. Ebben a szakaszban a tesztelésben 1-2; 5-6; valamint 9-10. évfolyamos diákok vettek részt. A használhatósági tesztelés célja elsősorban az volt, hogy felmérjük, hogy a felhasználók számára mennyire egyszerű az elkészült portál használata. Ebben a tesztelésben már azt is vizsgálhattuk, hogy milyen első benyomásaik vannak a portálon található tananyagtartalmakkal kapcsolatban.

Mindkét esetben tesztelési forgatókönyvet készítettünk és ennek mentén vizsgáltuk kérdőíves formában a felhasználói visszajelzéseket. Mindkét felmérés során zárt és nyitott kérdéseket egyaránt alkalmaztunk. A vizsgálat eredményei amellet, hogy alkalmasak arra, hogy felmérjük, hogy az elkészült rendszer mennyire felel meg a felhasználói igényeknek és elvárásoknak, támpontot is, ad abban a vonatkozásban, hogy milyen típusú tartalmakat használnak szívesen a megkérdezettek, illetve, hogy mely típusú tartalmakról gondolják azt, hogy az segíti a tanítási-tanulási folyamatot.

A visszajelzések emellet kiindulásként szolgálhatnak a portál funkcióinak további bővítéséhez, annak érdekében, hogy a köznevelés minőségi megújításának elősegítése az oktatás tartalmi, módszertani kínálatának megújításával, fejlesztésével az érintettek minél szélesebb körű bevonásával történjen.

A pozitív pedagógia aspektusai a mindennapi oktatási-nevelési folyamatban

Ladnai Attiláné

Pécsi Tudományegyetem BTK NTI OTNDI, Pécs

szerencsesanita5@gmail.com

A szorongás az iskolai helyzetben dominál, az apátia és az unalom is jellemzőbb az iskolában mint a családban vagy a barátok társaságában. A (hagyományos) pszichológia a stressz és a betegség kapcsolatának vizsgálatát helyezi előtérbe. A pozitív pszichológia azonban arra mutat rá, hogy a tanulás lehet örömteli, az iskola pedig stresszmentes. Seligman és Mtsai (2009) kiemelték, hogy *„a jóllétet tanítani kellene az iskolában, méghozzá három területen: a depresszió ellenpontjaként, az élettél való elégedettség növelésének eszközeként, és a hatékonyabb tanulás, illetve a kreatívabb gondolkodás elősegítőjeként.”*

Hogyan érvényes mindez az iskola világában? Ahhoz, hogy a pedagógia hatékonyan alkalmazhassa a pozitív pszichológia vonatkozó eredményeit, le kell azokat fordítani a pedagógia világára.

Oláh (2004) szerint az a tanár tölti be leghatékonyabban a funkcióját, aki képes a tantárgyi követelményeket és a saját elvárásait is a diákok terhelési szintjéhez alakítani. Mindezt úgy teszi, hogy közben flow-ban tudja tartani őket. Így egyszerre valósulhat meg a tudás – tanulás – személyiségfejlesztés hármasa a pozitív pszichológia „szeretetteljes égíse” alatt. Így az ötévente megkétszereződő tudás tömegét a tanár hatékonyan tudja közvetíteni tanítványai felé. Oláh a pozitív pszichológia hozamát a pedagógiában alkalmazva így fogalmazza meg: *„a tudás gyökerei nem keserűek, hanem édesek, különösen akkor, ha az iskola képes flow élményhez juttatni a tanulókat.”*

Előadásomban röviden bemutatom a fekete pedagógiával kapcsolatos kutatásokat és rámutatok azokra a hagyományos gyakorlatokra, amelyekkel szemben a pozitív pedagógia gyakorlata jelenthet alternatívát a mindennapok oktatási folyamataiban. (Amennyiben azt feltételezzük, hogy a cél ennek sikere!) Kitérek a motiváció- és a flow kutatások eddigi eredményeinek hasznosíthatóságára is, valamint a rejtett tantervi aspektusokat is górcső alá veszem.

A pozitív/fehér pedagógia nemcsak egy álom: jelenleg is léteznek jó tanári gyakorlatok, pozitív tanári attitűdök és a tanulás örömét szolgáló módszerek. Ezek felderítése, bemutatása, tanulmányozása további kutatások feladata. A pozitív/fehér pedagógia mint új tudományág ezekre az eredményekre támaszkodhat. Előadásomban felvázolom, milyen kérdéseket vet fel, milyen további kutatási irányokat jelöl ki ez az új tudományterület.

Vélekedések a hallássérült gyermeket nevelő szülők bevonódásának lehetőségeiről integrált oktatás-nevelés során

Lukács Szandra, Magyarné Szép Hajnalka Ágnes

ELTE BGGYK, Budapest

sandra.lukacs@gmail.com, hajnalkaagnes@freemail.hu

A nemzetközi és hazai pedagógiai gyakorlatban egyre kiemeltebb figyelmet kap a család meghatározó szerepe, ezen belül differenciáltan jelenik meg a SNI gyermekek szüleinek bevonódása.

A gyermek nevelése és oktatása a család és az intézmény együttműködésén, közös felelősségvállalásán kell, hogy alapuljon. Ez a partneri viszony egyenrangúságot feltételez. Azonban az Epstein (2001) által megfogalmazott elvek, szülői bevonódási formák a gyakorlatban sok esetben sérülnek. A speciális intézményekhez kapcsoltn már vannak erre jó kezdeményezések (pl.: Szülők iskolája, Családi tanoda), melyek elsősorban pályázati keretek között valósulnak meg. A résztvevő szülők mentálhigiénés technikákat sajátíthatnak el.

Az integráltan tanuló hallássérült gyermekek és fiatalok száma folyamatosan növekvő tendenciát mutat. A populáció szükségleteit, igényeit nagyfokú heterogenitás jellemzi. Hogyan befolyásolja a hallássérült gyermekek integrált nevelése-oktatása során a gyermekek közösségbe való beilleszkedését, teljesítményének sikerességét a szülő-szakember kapcsolatának alakulása? Milyen formában és szinten valósul meg a hallássérült gyermekek szülői bevonódása a gyakorlatban?

A tanulmány egy pilot projekt első eredményeit ismerteti, mely a Tolna-Somogy-Zala megyei régióra terjed ki.

Az adatok gyűjtése kérdőíves formában történt. A szülői bevonódás több szemszögből történő bemutatása érdekében, a szülői kérdőíveken kívül pedagógusi kérdőív összeállítására került sor a fogadó intézmények pedagógusai és az utazó szurdopedagógusok részére.

A teljesebb kép bemutatása érdekében a „legilletékesebbektől”, azaz maguktól a hallássérült diákoktól kértünk fogalmazásokat: ” Én és az iskolám” címmel.

A kutatás célja a valódi partneri kapcsolat kialakítását gátló okok feltárása, a meglévő jó gyakorlatok bemutatása és egy gyógypedagógusi protokoll megfogalmazása.

A kutatás újszerűségét az jelenti, hogy a korábbi tanulmányoktól eltérően a folyamat a szülők nézőpontjából kerül elemzésre.

Az animáció piaci helyzete és oktatása Magyarországon

Magyar Márton

ELTE PPK Egészségfejlesztési és Sporttudományi Intézet, Budapest

magyar.marton@ppk.elte.hu

A rekreáció napjaink egyik kedvelt fogalma, egyre szélesebb körben megjelenő diszciplínája, a kulturált szabadidő-eltöltés formája, a minőségileg megélt szabadidő, a minőségi élet tana. Az animációs programok szervezése a rekreációs kultúra egyik jelentős szegmense, amely a Mediterrán térségben nyert igazán teret.

A rekreáció oktatása Magyarországon 1999-ben indult be: elsőképpen az ELTE Tanárképző Főiskolán (testnevelés-rekreáció szakpárban). Azóta ezen a piacon is megjelentek további szereplők, így mára hazánk több régiójában biztosított az animáció oktatása mind a rekreációs, mind pedig a turisztikai felsőfokú képzésekben.

A turisztikai animáció az 1950-es évektől jelent meg a világpiacon az üdülések során a felhőtlen hangulat, kikapcsolódás biztosítása érdekében; s ezzel párhuzamosan a szocio-kulturális szférában is felbukkantak a volt szocialista országok népművelési tevékenységében is, hasonló, ám indokoltan mégis eltérő jelleggel. Az animátorok tehát a szabadidő szervezett eltöltésének elősegítői, az élmény közvetítői az élet számtalan területén. Annak az élménynek a „házigazdái” az animátorok, amelyekre a felgyorsult, globalizált világunkban egyre nagyobb szüksége lehet az embereknek.

Magyarországon 1999-től találkozhatunk a turisztikai animáció komplex formájával céges keretek között. „Természetesen” ez a szolgáltatás is, mint oly sok más, külföldi alapok, minták alapján indult el, ám hazánkban egyszerre biztosítja a rendezvények és a szálláshelyek animatori programjait. Az azóta eltelt több mint másfél évtizedben jelentősen átalakultak az animatori programok szolgáltatásának piaci keretei Magyarországon, s többféle szolgáltatásbiztosítási modellek terjedtek el hazánkban, amelyek folyamatosan a piac bővülését, és egyben a struktúra változását eredményezték.

A magyarországi animációs piac feltérképezésére eddig csekély számú felmérés készült eddig, így viszonylag kevés információ van arról, milyen elhelyezkedési lehetőségek adódnak ebben a szférában, illetve mik azok a tulajdonságok, személyiségjegyek, készségek, amelyek szükségesek a munka eme világában annak érdekében, hogy a vendégek elégedetten távozzanak egy animációs programokkal gazdagított eseményről, illetve üdülésről legyen szó akár szállodáról, akár kempingről.

Tanulmányomban kísérletet teszek összefoglalni, hogyan történik a leendő animátorok felkészítése a céges, valamint az iskolarendszerű oktatásban Magyarországon, valamint milyen munkaerőpiaci elvárások tapasztalhatóak a szállodai animációt biztosító szolgáltatók körében, illetve az animációs élményekben már részt vett vendégek, turisták milyen élmény-elemeket tudatosítanak a szolgáltatás igénybevétele kapcsán. Ez utóbbiak ismerete is jelentősen megkönnyíti az iskolák megfelelő felkészítését az adott munkakör betöltésére, a munkerőpiacra való átmenet (school-to-work) folyamat hatékonyságát.

A vizsgálat alapját a korábbi felmérések mellett a saját piaci felmérésem jelenti. A kutatásomat két ütemben hajtottam végre az elmúlt években (2010-2014). Elsőképpen a turisztikai élményszerzés, köztük az animációs hangulat megjelenési formáit kerestem ($N_1 = 1000$ és $n_1 = 416$), majd az életminőség és az animáció összefüggéseit próbáltam feltérképezni vendégoldalon – a saját, illetve a családtagok által megélt élményeket vizsgáló kérdőíves kutatás keretében ($N_2 = 945$ és $n_{21} = 410$, $n_{22} = 339$). Mindemellett megvizsgáltam a hazai „animációs szállodák” programkínálatát is, valamint az ehhez kapcsolódó humánerőforrás-oldali ellátottságát is.

A tanulás egy új formája – hogyan tanulhatnak többet a pedagógusjelöltek a szakmai gyakorlatokból?

Majzikné Lichtenberger Krisztina

Károli Gáspár Református Egyetem Tanárképző Központ

lichtenk@yahoo.com

Az iskolai gyakorlatokat megkezdve a pedagógushallgatók egy új típusú tanulási formával ismerkednek meg, amit ugyanúgy segítenünk kell, és ugyanúgy meg kell őket tanítani erre, ahogy remélhetőleg tettük ezt a lexikális tanulás első lépéseinél.

A Károli Gáspár Református Egyetem Tanárképző Központjában pedagógiai és szupervizori végzettséggel abban segítem a hallgatókat, hogy első tanítási élményeik tapasztalataiból tanulni tudjanak, és lelkesedésüket is megőrizzék, hogy a csoportos közeget kihasználva támogassák egymást, hogy az önreflektív tapasztalati tanulást (David Kolb) élményszerűen kipróbálják, hogy kérdéseiket mély, önreflektív kérdésekké tudják alakítani.

Az iskolai közegben, ahol a tapasztalataikat szerzik, jó esetben megvalósul ennek a tanulásnak egy része. Ha a mentor és a szakmódszertanos oktató elsősorban kérdeznek, ha inkább a hallgatót beszélgetik, akkor a tapasztalatokból az önreflexió segítségével olyan felismerések születhetnek, amik azért tudnak beépülni a cselekvésbe, mert érzelmek kísérték, mert saját élményekből indult, és mert ez a tudás nem kívülről készen kapott volt, hanem önismeretre alapozva belülről épült.

Tételezzük fel, hogy az iskolában az óramegbeszéléseken ez megtörténik. Akkor mi az, amit egy egyetemi szeminárium ehhez még hozzátehet? A csoportos és az egyéni összefüggő gyakorlatot is kíséri egy kéthetente két órás gyakorlat, ahol 10-12 hallgatóval körben ülve eseteken dolgozunk, elsősorban az érzésekből kiindulva, és nem megoldásokat keresve, hanem egy önreflektív kérdést kutatva, aminek mentén a személyes, önismereti tanulás tovább folytatódik a 90 perc elteltével is.

A hallgatók ebben a tanulási formában felelősséget vállalnak saját tanulásukért, hiszen aki esetet hoz, aki bizonytalanságát és kérdését felvállalja, az tud a legtöbbet kivenni a munkából. Megvalósul az egymástól való tanulásnak egy olyan élménye, ami csoportterősítő, ezért segíti a munkát, másrészt tapasztalati alapot adhat, és elindíthat a későbbiekben olyan pályakezdő önsegítő csoportokat, ami a pályakezdést megkönnyíthetné.

Az eseteket dramatikus módszerekkel (identifikáció, belső hang, szobor...) és reflektív kérdésekkel dolgozzuk fel, középpontban mindig az esethozó áll, de a záráskörben személyes tanulását (Én mit viszek el a mai estfeldolgozásból?) minden résztvevő megfogalmazza. A hallgatók visszajelzései a munkára rendkívül pozitívak, kiemelik annak előnyét, hogy van idő és van tér arról beszélni, ami őket valóban foglalkoztatja, ami valóban aktuális.

CLA – A hozzáadott érték mérésének eszköze a felsőoktatásban

Malmos Edina, Revákné Markóczi Ibolya

Debreceni Egyetem, Debrecen

edina.malmos22@gmail.com, revaknemi@gmail.com

A világban különböző típusú rangsorok tesznek különbségeket a felsőoktatási intézmények között. Ezek a sorrendek azonban az intézmények mélyrehatóbb elemzése nélkül csupán listák, amelyek az eredményességet adott dimenziók mentén mérik. A lisszaboni nyilatkozat rávilágított arra, hogy a felsőoktatási eredményesség mérését a munkaerő-piac oldaláról kell megközelíteni, azt a gazdasági versenyképességgel összefüggésben kell elemezni. Ehhez alapvető fontosságú azon kulcskompetenciák meghatározása, amelyek a friss diplomás hallgatókat képessé teszik a munkaerő-piaci versenyben történő részvételre. Ennek alapján az a felsőoktatási intézmény sikeresebb, amelynek hallgatói a képzésből kikerülve nagyobb arányban képesek integrálódni a munka világába. Erre a hallgatóknak minőségében jobb és eredményesebb képzést nyújtó intézmények képesek. Ennek az eredményességnek a mérésére szolgál a felsőoktatási hozzáadott érték, amelynek meghatározása nehézkes, mert számos tényező befolyásolja azt, hogy a hallgató a felsőoktatási intézményben töltött évek során milyen mértékben fejlődik. A sokoldalú megközelítési lehetőségek miatt a hozzáadott érték mérésénél mindig pontosan kell definiálni azt, hogy milyen képességeket vagy teljesítményt tesztelünk. Eszerint jár el a Spellings-bizottság bizottság által a legmegbízhatóbbnak nevezett erre irányuló mérőeszköz a CLA is. A CLA a felsőoktatás eredményességét jelző kompetenciák és képességek közül a kritikus gondolkodást, az elemző érvelést, a problémamegoldó képességet és az írásbeli kommunikációs képességet vizsgálja. Ezeket a területeket, mint általános kompetenciákat és képességeket a hétköznapi életből származó szituációkra és élethelyzetekre épülő feladatok alkalmazásával méri és értelmezi. Mivel a mindennapi problémákra épülő feladatokat alkalmaz, így feladatsora szaktól és képzés típustól függetlenül valamennyi felsőoktatásban tanuló hallgató vizsgálatára alkalmas. Ugyanakkor az elemzési egység mégsem a hallgató, hanem az egyes intézmények, így alkalmazásával összesített rangsorok kialakítására is lehetőség nyílik, ami meghatározó tényező lehet a felsőoktatási intézmények jobb teljesítményre, képzésük minőségének javítására való ösztönzésében.

A CLA számos pozitív tulajdonsága révén a negatívumok értelmezésével, a megfelelő módosítások és kiegészítések végrehajtásával alkalmassá válhat arra, hogy a felsőoktatási hozzáadott érték meghatározásában nemzetközi mérőeszközzé váljon.

Mit mérünk és miért? Nemzeti és nemzetközi képesésvizsgaeredmények eltérései a romániai magyar oktatásban: a székelyföldi diákok esete

Mandel Kinga Magdolna

Eszterházy Károly Főiskola

mandel.kinga@gmail.com

Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy amikor mérünk, valóban azt mérjük, amit szeretnénk? Azt vizsgálom, hogy miért mutatnak látványosan más eredményeket a nemzetközi és a nemzeti képesésvizsgálatok? Azt kutatom, hogy az eltérések milyen okokkal magyarázhatók? A nemzetközi PISA és TIMISS felmérések alapján a kutatók (Csata Zsombor és Papp Z. Attila) továbbra is igazoltnak látják azt a századelő óta a köztudatban fennmaradt meggyőződést, hogy a romániai magyarok az oktatásban (természettudományokban és matematikában) még mindig jobban teljesítenek a többségienél. A nemzeti felmérések (képesésvizsga és érettségi) eredményei szerint viszont a székely megyékben, ahol a magyarok többségben vannak, nemcsak román nyelvből, de matematikából és más tárgyakból is rendre rosszabb eredmények születnek, mint a többségi megyékben. Kérdés, hogyan lehetséges ez, mikor ugyanazokat a diákokat teszteli mindkettő? Lehet a nemzetközi mérések kisszámú mintájának torzításának betudni mindezt? Vajon a nemzeti mérőeszközök diszkriminálják a magyar diákokat, vagy valamilyen más oka van a szembetűnő eltérésnek? Kérdés az is, hogy ez a jelenség csak Romániában jellemző, vagy más országokban is észleltek hasonlót és mivel magyarázták a jelenséget? Munkámban egyrészt a szakirodalom feldolgozására, másrészt saját adatgyűjtés elemzésére támaszkodom. Az előadás inkább gondolatébresztő, további kutatás megalapozását célozza, semmint szilárd és örökérvényű konklúziók leszűrését teszi lehetővé.

A felsőoktatás-pedagógia humanisztikus aspektusai

Mészáros Attila

Széchenyi István Egyetem, Győr

meszaros@sze.hu

A XIX. század felsőoktatási és felnőttoktatási környezete számos helyen megváltozott. Eltűntek az információ szerzés előtti akadályok, virtualizálódott az oktatási környezet. Ezzel egy időben a hallgatók tanulási szokásai is radikálisan megváltoztak. Ezeket a változásokat kell követnie a felsőoktatásnak is. Ezt elfogadva az oktatásban dolgozóknak nagyon sok új kihívásnak kell megfelelniük. Számukra is alapvetően fontos az előbb említett trendekhez való igazodás. Szükség van olyan információkra, pedagógia - pszichológiai ismeretekre, amelyek támpontot adhatnak egy tanári oklevéllel nem rendelkező oktatónak is és segíthetnek eligazodni a felsőoktatás és felnőttképzés pedagógiájában.

A felsőoktatásban és a felnőttképzésben oktatni az egy külön szakma. Ez az oktatói tevékenység merőben több, mint hogy az adott tudományterületet ismerjük és ezt a tudásunkat közvetítjük. Jelenleg az egyéb szakmai és tudományos követelményelvárások a kizárólagos minőségi mutatók. Így az előbbieken említett terület fejlesztését -az elvárások hiányában- önmagunk belső indíttatásából kell megtenni. Mindannyian találkozunk a szükségszerűség, a véges dolgok megváltoztathatatlansága, szigora miatt érzett szorongással. Ennek feloldására a jövő egyetemének a szakmai képzésbe integrálnia kell az emberképzést is. Az oktatás, nem veszítheti el a humanisztikus aspektusait. Ráadásul folyamatos erőfeszítést kell hozni azért, hogy ezen tanítási-tanulási úton megtaláljuk az éppen helyes szakma specifikus tanulási szituációkat és módszereket.

Hogyan valósulhat meg az a figyelem, amelynek fogadnia kellene a jövő generáció szellemi impulzusait? Hogyan találunk rá arra a nevelési útra, amelyen jelen időszakban leginkább járnunk kell, hogy segíthessük hallgatóinkat az emberré válás és egy szakmába való belenövekedés útján? Ezen kérdések megválaszolásához ad támpontot az előadás.

A kisiskolás korú gyermekek egészségmagatartása

Meszlényi-Lenhart Emese

Szegedi Tudományegyetem JGYPK Testnevelési-és Sporttudományi Intézet, Szeged

meszlenyi@jgypk.u-szeged.hu

Mind Édesanyaként, mind testnevelőként fontos feladatommak tartom a gyermekekben elősegíteni a belső motiváció kialakulását az egészségvédő, egészségmegőrző magatartáshoz, hiszen mai felgyorsult, egészségünket számtalan rizikótényezővel veszélyeztető világunkban erre kétségtelenül szükség van.

Manapság egyre többet foglalkozunk egészségünkkel, melynek hatására előtérbe kerültek az ezzel foglalkozó tudományágak is. Kiemelkedő szerepe van az egészségmagatartásnak, mely kétirányú lehet: negatív és pozitív. A negatív egészségmagatartást rizikómagatartásnak nevezzük, a pozitív irányút egészségmagatartásnak.

Az egészségmagatartás egyik legfontosabb tényezője a megfelelő mennyiségű fizikai aktivitás, mely a testre és a lélekre is rengeteg pozitív hatással bír, melyek a prevencióban is kitűnően hasznosíthatók. Sajnos felgyorsult világunkban erre kevés lehetőség adatik, hiszen egyre gyorsabban nő azon egyének száma, akik munkájuk következtében inaktív, úgynevezett „ülő” életmódot folytatnak, ennek pedig komoly népegészségügyi következményei vannak.

A kisiskolás korú gyermekeknél még nem jelentkeznek jelentős mértékben ezek a problémák, a serdülőkor felé haladva azonban egyre inkább a rizikómagatartás felé haladnak a fiatalok. Ezért kiemelkedően fontos a mai világban a gyermekekben kialakítani a belső motivációt az egészségmagatartáshoz, hogy egész életüket ez a szemléletmód vezérelje.

Kutatásommal az iskoláskorú gyermekek egészségmagatartásáról kívántam információt gyűjteni, melyben a gyermekek fizikai aktivitására, táplálkozási szokásaira, illetve a rizikótényezők mellőzésének fontosságára szeretnék rávilágítani kérdőíves felmérés segítségével.

Hiszem, hogy a családi és az oktatási intézmények által mutatott példa a megfelelő irányt mutatja a gyermekek számára, mind a táplálkozás, mind a fizikai aktivitás tekintetében. A kérdőívvel ezekre kerestem a választ.

A mindennapos testnevelés bevezetésével az oktatási intézményekben ugrásszerűen megnőtt a testnevelés óra keretein belül lehetőséget biztosított fizikai aktivitás, mely pozitív hatással bír a gyermekek szemléletére.

Munkások, parasztok a tanítóképzőkben

Molnár Béla

Nyugat-magyarországi Egyetem Berzsényi Dániel Pedagógusképző Kar,
Szombathely

mbela@mnsk.nyme.hu

Az előadás vállalt feladata, hogy a dolgozók tanítóképzését bemutassa a középfokú képzés utolsó korszakában. Ismertetésre kerül néhány primer forrás szövege. A problémák, negatívumok figyelembevételével kíséreljük meg témánkat röviden exponálni.

A kultúra demokratizálásának eszméje nyomán 1945-ben elrendelték az önhibájukon kívül iskolai képzésben nem részesült felnőtt dolgozók középfokú iskolai képzésének megszervezését. A dolgozók iskoláiban rövidebb szorgalmi időt, különleges tanítási rendet állapítottak meg. Egy hallgató 34 hónap alatt végezte el a tanítóképző öt osztályát. A képző székhelyén működő dolgozók tanítóképzőiben a képző tanárai tanítottak, vizsgáztattak. Az anyaiskolától távol lévő fiókiskolákban a tanítást nem tanítóképző intézeti tanárok végezték, hanem középiskolai tanárok, tanítók, esetleg polgári iskolai tanárok, ahol a vizsgáztatást csak az anyaiskola oktatója végezhetette.

A parasztdolgozók új fiók-intézeteit nagyon rövid idő alatt állították fel, ezért fordulhatott elő az, hogy tanítóképzőintézeti tanárok bevonása nélkül indították meg az oktatást. A képzés színvonalának biztosítása érdekében a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 1947. január 14-én hozta meg első intézkedését, ekkor kezdtek el az állami tanítóképzőkben önkéntjelentkezőket keresni. A jelentkezett, beosztott tanárok az intézmények vezetői is lettek, akik korábbi illetményeik megtartása mellett a vezető számára megállapított heti hat óra után járó óradíjban is részesültek. Elsősorban pedagógia-filozófia szakos tanárok jelentkezését várták, akiknek a gyakorlati képzésben nagyobb tapasztalatuk volt.

A felvett dolgozó fiatalok 20-40 %-a kimaradt, csak a kitartó, szorgalmas, komoly hivatástudattal rendelkezők jutottak el a képesítő vizsgáig.

1952-ig dolgozók – paraszt dolgozók tanítóképzőiben több százan nyertek tanítói képesítést. A dolgozók tanítóképzőiben értékes szakmai munka folyt, hiszen a tanítóképzés szakmai értékeit ezek az intézmények – a rövidebb tanulmányi idő, a különleges munkarend ellenére – átörökítették. A színvonal, az eredményesség és a hatékonyság nem érhetette el a nappali tagozatos oktatását, hiszen a tanulmányi idő nagyon megrövidült, a képzésbe kevés, képzett tanítóképzőintézeti tanár látta el az oktatást. A rapid képzés során a tanulás lehetőségét megteremtették, de a feltételeit nem.

A kulturális antropológia kutatási módszerei a nyelvtanítás szolgálatában

Molnár Diána

Bónusz Nyelviskola, Budapest

diana.expert@gmail.com

Terepmunkám során az elmúlt négy évben Lyonban és Budapesten, kizárólag a gyakorlat oldaláról megközelítve vizsgáltam, hogy hogyan lehet a kulturális antropológia általam leghatékonyabbnak vélt kvalitatív módszereit sikerrel átültetni az oktatásba, az oktatásban felmerülő egyes problémák gyökereinek kutatására és azokra szolgáló megoldásokra való javaslatételre.

Az antropológia osztálytermi keretek között jól alkalmazva hogyan tudja az esetlegesen évek óta fennálló vagy éppen időszakosan fellépő „verbális impotenciát” kezelni, kommunikációs zavarokat, érzelmi gátakat, félelmeket, szorongásokat leküzdeni és a fennálló falak lebontásával egyidejűleg, bátorságot építeni. Tapasztalataim alapján kimondhatom, hogy véleményem szerint lehetséges a megfigyelésen alapuló egyénre szabott differenciált fejlesztés (4-6 fős) kis csoportos kereteken belül 15-49 éves korosztályban is, tehát ez egy viszonylag életkortól nem függő megoldás.

A résztvevő jelenlét és résztvevő megfigyelés olyan, ez esetben pszichológiai módszerekként hathatnak, melyek jól alkalmazva, egyéni motivációval kombinálva személyre szabottan is, ám univerzálisan is tökéletesen, a legtöbb hasonló problémával küszködő nyelvtanuló számára megoldást jelenthetnek egy napjainkban akkut problémára-egy korábban szigorral és negatív visszajelzésekkel vagy pozitív visszajelzések nélkül tanított idegen nyelv tanulása alatt felépült belső gátak és kommunikációs blokkok lerombolására, s ezek után, illetve ezekkel egyidejűleg önbizalom építésére. Véleményem szerint lehetséges az andragógia nyelvoktatási oldalát problémaorientált, megoldáskereső- megoldást javasoló kutatásként is hasznosítani.

A résztvevő jelenlét módszerével mérhető sikerek érhetőek el a kommunikációs blokkok feloldásában. A résztvevő megfigyelés és a megosztott, ám osztatlan figyelem egyszerre alkalmazott módszereivel az oktató empátikus megközelítésével és saját korábbi nehézségeit folyamatosan szem előtt tartva, azokra emlékezve és saját áthidalási technikáit példaként a tanulók rendelkezésére bocsátva tudnak esetleg egyfajta közösen megvívandó csataként tekinteni az előttük álló közösen leküzdendő akadályra. Miért ne lehetne a tanár, az oktató a diák cinkostársa avagy a diák a megtanulandó nyelvet meghódító Don Juan és a tanár a segítőkész Leporello?!

A gyakorlati programozás tanításának játékfejlesztésen alapuló, élménypedagógiai alapú módszertani gyakorlata

Molnár György, Nyirő Péter

BME Műszaki Pedagógia Tanszék, Budapest

molnar.gy@eik.bme.hu, scorpeti@gmail.com

A gazdasági, társadalmi, technikai viszonyok nagyiramú változásai komoly gyakorlati kihívások elé állították a hagyományos pedagógiai paradigmákat. A hagyományos és alternatív módszerek ötvözésén alapuló szemléletmód megoldást nyújthat a mai fiatal generáció hatékony tanítására és a munkaerő-piaci igények és az oktatás ideális kereslet-kínálatának közelítésére.

Jelen cikk egy újszerű, élménypedagógiai elemekre építő oktatási módszer kidolgozását és alkalmazását mutatja be. Ennek értelmében a programozás tanulása nem a hagyományos könyv alapú, frontális oktatási módszer alkalmazásával zajlik, hanem a tanulói aktivitásra építő játékfejlesztést használja a motiváció és kreativitás fokozására. A dolgozat a hagyományos, szöveges felületeket használó szoftverek helyett egy interaktív, erre a célra fejlesztett oktatói programot javasol. Ennek a felületnek a használatával a tanulónak nem kell foglalkoznia a szöveges szintaktikákkal, kizárólag az algoritmikus gondolkodásmód elsajátítására koncentrálhat.

Az alkalmazott oktatási módszer nem kötődik szorosan a tanulók életkorához, előzetes szakmai tudásához és háttérismeretéhez, illetve ahhoz az oktatási rendszerhez, amelyben a tanuló végzi vagy végezte tanulmányait. Ez alapján különböző oktatási szinteken és keretek között, heterogén célcsoportokban, több körben is megvalósult a munkában ismertetett újszerű elméleti tanítási módszer kipróbálása. A tapasztalatok alapján elmondható, hogy az eltérő paraméterektől és sajátosságoktól függetlenül egyértelműen eredményesebbnek mondható a tanulás hatékonysága.

Az előzetes eredményekre és párhuzamosan végzett igényfelmérésre építve jelenleg több közoktatási intézményben zajlik szervezett formában a játékfejlesztésen alapuló élményközpontú gyakorlati programozás oktatása. További fejlődési lépések között szerepel az „Edu&Joy” néven működő szervezet képzőinek képzése és elérhetőségének bővítése a folyamatosan felmerülő és formálódó igények alapján.

Mobilizált kémia, avagy lehet-e az okos telefon a kémiatanítás hatékony eszköze?

Murányi Zoltán

Eszterházy Károly Főiskola Kémiai és Élelmiszerkémiai Tanszék, Eger

mzperx@ektf.hu

Farkasné Ökrös Marianna

Eszterházy Károly Főiskola

Gyakorló Általános, Közép-, Alapfokú Művészeti Iskola és Pedagógiai Intézet, Eger

farkasneom@ektf.hu

A kor pedagógusai előtt álló nem kis feladat a Z generáció (1995-2010 között születettek) tanítása, motiválása. Őket szokták „globális NET generáció”-nak is nevezni, azaz ők az internethez kötött, „bedrótzott” nemzedék, jó intellektussal, fejlett probléma megoldó képességgel és kiváló technikai érzéssel. Jellemző rájuk az erős gyakorlatiasság, a jó absztrakció és a jó figyelemmegosztás. Vajon megfelelő eszköz lehet-e az okostelefon a „Z gyerekek” motiválására, hatékony tanulási, tanítási stratégiák kialakítására?

Az Eszterházy Károly Főiskola Kémia tanszéke adott otthont 2015 nyarán egy tehetséggondozó tábornak, ahol 31, zömében 9-10. évfolyamot végzett, az ország különböző részéből érkező tanuló ismerkedett a kémia szépségeivel, az analitika vizsgálati módszereivel, a legkorszerűbb mérőműszerekkel, számítógépes programokkal. A program során kérdőíves felméréssel vizsgáltuk a tanulók iskolai mobilhasználati szokásait, a kifejezetten kémiás tárgyú applikációkkal összefüggő ismereteik szintjét. A felmérés alátámasztotta a saját gyakorlatunkból eredő tapasztalásunkat, mely szerint a tanulók előszeretettel használják az iskolában, mi több magukon a tanórákon is a mobiltelefonjaikat, akár a házirend tiltó és szankciókat kilátásba helyező rendelkezései ellenére is. Míg korábban egyértelmű tiltásokkal, elutasításokkal találkozhattunk, napjainkban egyre inkább megoszlanak a vélemények a mobiltelefonok iskolai használatáról.

Az oktatási szereplők közül senki nem vitatja, hogy a digitális írástudás mára már alapvető szükséglet a munkaerő piacon és a hétköznapi életben egyaránt, ugyanakkor a mobiltelefonok legitim iskolai használata még mindig várat magára, az utóbbi években megfigyelhető, egyértelműen pozitív irányú elmozdulás ellenére is.

A mobil eszközöknek iskolai taneszközként történő esetleges használatáról a gyakorló tanárok véleményét is kikértük, ugyancsak kérdőíves technikát alkalmazva. Tanulmányunkban ismertetni kívánjuk a vizsgálatok elgondolkodtató eredményeit, valamint az okostelefonok kémia órán történő széleskörű felhasználásának lehetőségeit. Ez utóbbit számos, általunk is kipróbált és használt alkalmazáson keresztül kívánjuk szemléltetni.

A szenzoros integráció megvalósulásának feltételei a terápiás foglalkozáson

Nagyné Klujber Márta

Eszterházy Károly Főiskola, Neveléstudományi Doktori Iskola, Eger

klujber.marta@ektf.hu

A szenzoros integrációs terápia elméleti koncepcióját Anita C. Bundy [et al.] (2002) az önmegvalósítás spirális folyamataként ábrázolják (Szvatkó, 2002; Jászberényi, 2007) A spirálmodell a pszichés és az idegrendszeri momentumokat együttesen ábrázolja, amely a környezetből való visszacsatolások révén az egyén önaktualizációját teszi lehetővé.

A szenzoros integráció szerepét Anna Jane Ayres (1972) a tanulási zavar hátterében mutatta ki. A szenzoros tapasztalatokat biztosító terápiás eljárása az idegrendszer érését, a cselekvések szervezésének és tervezési folyamatainak elősegítését segítik, azonban közvetetten a teljes személyiséget érinti, mely komplex hatásrendszert a spirális folyamat szemléletesen összegzi.

A terápiás folyamat tudatos tervezésének feltétele a terápiában részesülő személy visszajelzéseinek azonosítása. Kutatásomban egy németországi terápiás központban szenzoros integrációs terápiában részt vevő gyermekek viselkedésének elemzése által arra kerestem a választ, hogyan és milyen interakciós helyzetben jelzik vissza a pedagógus, terapeuta számára az önaktualizálásban való előrelépést egy-egy foglalkozás alkalmával.

Célom a szenzoros integrációt elősegítő terápiás környezeti feltételek és tényezők leírása volt a lezajló interakciók elemzésével. A videóra rögzített foglalkozásokat a Noldus Observer XT. programmal elemeztem az ott létrehozott séma alapján (a résztvevők viselkedésének kódolásával), amelyben a spirál elemeinek azonosítása során azok logikai kapcsolatrendszere, valamint előfordulásuk gyakorisága volt kimutatható.

A számszerűsíthető adatok (egy tevékenység időtartama, előfordulása különböző szűrők alapján) feldolgozásakor átlag és gyakoriság számítására került sor. Emellett tartalmi elemzést végeztem. A vizsgálatban a gyermek viselkedését irányító tényezőket (például akaraterő, a képességekbe vetett hit), illetve a terapeuta viselkedésének (támogat, kezdeményez vagy megfigyel) a gyermeki tevékenységre való hatását figyeltem meg. A megfigyelés alatt a visszacsatolás csatornáját (szóbeli, cselekvéses és nem verbális utalások) azonosítottam.

A kutatás eredményeként elmondható, hogy főként cselekvéses és verbális formában nyilvánultak meg a reakciók a terapeuta-gyermek interakcióban. A visszacsatolások dinamikája indirekt pedagógiai irányítás mellett volt megfigyelhető. A szenzoros integráció megvalósulására utaló tevékenységek között szerepelt az ismétlés vagy a minél tovább folytatás igénye, a variációk megjelenése, illetve a cselekvést kísérő pozitív érzelmi töltet. A kutatás az elemzési szempontok tartalmi pontosításához is hozzájárult, valamint előfordulásuk variabilitására és a szenzoros zavar jellegétől függően a spirál diszfunkcionális működési módjáról, az elakadásokról és azok pedagógiai kezeléséről adott leírást.

E-learning fejlesztés és lehetséges hatásai a felsőoktatásban

Nagy Tamás

Széchenyi István Egyetem, Győr

nagytomi@sze.hu

Magyarországon a felsőoktatás működését a tömegképzés jellemzi. Ez különösen igaz az alapképzési szakokra. A felvett hallgatók tudása, képességei, érdeklődése, tanulási motivációi nagyon eltérőek. A munkaadók a leendő munkavállalóktól a szakmai tudás mellett egyre inkább megkövetelik az ún. soft skills elemek megszerzését, fontosnak tartják a megfelelő hosszúságú és minőségű gyakorlati felkészülést valamint a nyelvtudást. A jellemzően pedagógiai és módszertani végzettség nélküli oktatóknak ebben a környezetben kell támogatni a hallgatók felkészülését. Az oktatók egy része nap mint nap találkozik a hallgatók tanulási kudarcaival. Egyre többen érzékelik, hogy az oktatói munka nem azonos a tudományos tartalmak szóbeli, írásbeli közvetítésével, a klasszikus előadással. A megszokott módon szervezett levelezőképzés és távoktatás a társadalmi és gazdasági környezet megváltozása miatt a leendő hallgatók számára egyre nehezebben vállalható.

A fenti problémák kezelése pedagógiai, módszertani válaszokat igényel. Növekszik az ún. atipikus módszertani megoldások szerepe a hallgatók és az oktatók felkészítésében.

A tanulmányban a Széchenyi István Egyetemen 10 éve zajló e-learning megoldások előzményei, főbb jellemzői kerülnek bemutatásra. Kiemelésre kerülnek azok az egyetemi feladatok (duális képzés, nyelvi képzés, oktatók módszertani felkészítése, KKK és tantárgyi programok fejlesztése), amelyekre az e-learning fejlesztés pozitív hatást gyakorolt, amelyek nem vagy csak nehezen lettek volna megvalósíthatók az elektronikus tanulás megismerése, az oktatók meggyőzése, felkészítése nélkül.

Oktatási, képzési reform a katasztrófavédelem területén

Nagy Zsolt

Győr-Moson-Sopron Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, Győr

nagyzsolt105@gmail.com

Napjainkban az egyre jobban előtérbe kerülő katasztrófavédelmi feladatok fontossága szükségessé tette a szervezet újraformálását. Erre nagy hatással volt a tiszai és a dunai árvíz, valamint a Kolontár-Devecseri ipari katasztrófa is. A megváltozott jogszabályi háttér, a feladatrendszer átalakulása, bővülése tette szükségessé a képzések megreformálását, ezért következtek be változások a megújult szervezet képzéseiben is. A szervezeti változások ugyancsak hatással voltak a rendszer kialakítására.

A katasztrófavédelmen belül a tűzoltóképzés hazánkban többlépcsős képzés, egy része államilag jóváhagyott, az Országos Képzési Jegyzékben szereplő képesítést ad, más része jogszabályi felhatalmazás alapján biztosítja a katasztrófavédelmi szakemberek a feladatainak ellátását.

A közelmúltban fogadta el az Országgyűlés többek között az új felsőoktatási törvényt, a szakképzési törvényt, illetve a Nemzeti Közszolgálati Egyetem létrehozására és működésére vonatkozó jogszabályokat. Folyamatosan megújul a szakképzésre vonatkozó normarendszer. Ezen jogi normák meghatározzák a katasztrófavédelem képzési rendszerének működtetését. A katasztrófavédelem szervezetében bekövetkezett jogszabályi változások alapján kijelenthető, hogy a képzési rendszer jelentős mértékben módosult, és folyamatosan új távlatokat nyit a katasztrófavédelmi képzés területein, kialakításra került a képzés moduláris tagolódása.

Az NKE létrehozása a rendvédelmi szervek egységesítésének szempontjából is meghatározó, a katasztrófavédelmi szak tükrözheti a szervezet fontosságát és eredményességét. A vonatkozó szabályokhoz és azok átalakításához az oktatóknak és a megreformálásban részt vevőknek is alkalmazkodni kellett, ami hatással van a folyamatban lévő életpálya modell kialakítására is. Elképzelhető, hogy az életpálya-modell kialakítása ismételt további változásokat fog generálni az új képzési rendszerben.

A népi írók fellépése az észak-európai népfőiskolai tapasztalatok hazai alkalmazásáért

Olasz Lajos

Szegedi Tudományegyetem JGYPK, Szeged

olasz@jgypk.szte.hu

A XX. század elején a magyar mezőgazdaság színvonalának gyorsabb emelkedését, a parasztság anyagi megerősödését és kulturális körülményei javulását részben az agrártársadalom alacsony műveltségi szintje, illetve a felnőttképzés szűkös lehetőségei akadályozták. Ezt felismerve már az 1920-as évek elején nagyobb visszhangot kapott a népfőiskolák alapítása. Az állami támogatással, a vidéki települések, az egyházak és más társadalmi szervezetek által indított programok száma a korszak folyamán fokozatosan bővült.

A parasztság helyzetével, anyagi és műveltségi viszonyaival kiemelten foglalkozó népi írók elsősorban a gazdasági és társadalmi szerkezet szempontjából a hazai viszonyokra emlékeztető észak-európai országok tapasztalataira figyeltek. Nagy hangsúlyt helyeztek arra, hogy az ott élő parasztság általános és szakmai továbbképzésének széleskörű lehetősége nemcsak az egyéni életsorsok alakulásában játszott fontos szerepet, hanem jelentős hatást gyakorolt az egész agrárnépesség gazdasági fejlődésére és társadalmi viszonyainak javulására is. Több ismert népi író személyesen is tanulmányozta ezeket a kérdéseket Finnországban vagy Dániában, majd számos könyvben, tanulmányban, újságcikkben foglalta össze és tette közzé a parasztság felnőttképzésével kapcsolatos tapasztalatokat. A hazai felnőttoktatási programok kialakításánál azt szorgalmazták, hogy a tantervekben elsősorban a falusi, tanyai lakosság életéhez kapcsolódó, az egyszerű gazdálkodók számára is könnyen befogadható témák, példák és gyakorlatias ismeretek kapjanak helyet. A népi írók külön figyelmet fordítottak arra, hogy a népfőiskolák feladata kettős, a korszerű közismereti és gazdasági tudás és szakmai gyakorlat mellett, olyan egyéni és közösségi kompetenciák fejlesztése, amely révén a hallgatók a tájékozott és autonóm módon gondolkodó állampolgári attitűdöket, magatartást és mentalitást is elsajátíthatják. A népi mozgalom prominensei nemcsak a műveikben, hanem különböző népfőiskolai képzések kezdeményezésével, támogatásával, és az oktatásban való közreműködéssel is igyekeztek támogatni a hazai agrártársadalom felemelkedését szolgáló törekvéseket. A második világháborút követő években azonban fokozatosan megváltozott a társadalmi környezet, az önszerveződő népfőiskolai mozgalom megszűnt, a felnőttképzés állami és pártirányítás alá került.

Z generációs továbbtanulási perspektívák Románia egy hátrányos helyzetű kistérségében

Pásztor Rita Gizella

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad

ritapasztor@gmail.com

A munkaerőpiaci sikeres belépés egyik feltétele a magas iskolázottsági szint. A tudás a gazdaság fő erőforrásává vált. A jó iskola generálja a jó pályát, amely végeredményben a jó munkahely megszerzését indukálja. A képzési rendszerek fontos szerepet játszanak a társadalmi egyenlőtlenségek reprodukciójában.

Tanulmányunk arra kíván rávilágítani, hogy milyen pályaválasztási elképzelésekkel rendelkeznek, Románia, észak-nyugati magyar kisebbséghez tartozó, 13-14 éves fiataljai. Az Érmelléknek nevezett kistérség több szempontból hátrányos helyzetű kistérség, a társadalmi jelzőszámai alacsony értékeket mutatnak. Alacsony gazdasági mutatók, alacsony iskolázottsági szint, kevés munkalehetőség jellemzik. A határhoz közeli tömbterületek egyike. Nagy számban magyar kisebbség, illetve kettős kisebbségi létben élő romák lakta régió ez.

Kutatásunkat, 2014-ben, VII-VIII. osztályos tanulók körében végeztük. Teljes körű, kérdőíves lekérdezés történt (N=465).

Vizsgálatunk arra a hipotézisre alapszik, hogy a fiatalok alacsony presztízssű szakirányokat választanak, az intergenerációs mobilitás jelenségével alig találkozunk. Kérdőívben olyan kérdések is megtalálhatóak, melyek a Z generációs jellemzőkre térnek ki. Ezek alapján, azt a feltételezésünket is elemezzük, hogy az itt élő fiatalok, nem produkálják a szakirodalomban megfogalmazott sajátosságokat, vagyis ők nem a legidősebb anyák gyermekei, nem kis családokból származnak, nem a legjobban iskolázottak.

A továbbtanuláshoz való hozzáférés önmagában nem megoldás a felemelkedéshez, az iskolarendszer maga is felelős a kialakult helyzetért, mert a fiatalok valóságos tudással felruházva kellene kilépjenek a rendszerből.

Vizuális kompetenciák, 3-12 éves gyerekek háromdimenziós alkotásai, az ENViL Comenius képességstruktúra modell tükrében

Pataky Gabriella

ELTE TÓK Vizuális Nevelési Tanszék, Budapest

patakyella@gmail.com

A kutatás a vizuális képességek közül a 6-12 éves korú gyerekek plasztikai, térbeli, konstruáló alkotása közben mozgósított képességeit kutatja tudományos igényvel az elméleti megközelítéstől az óvodai-iskolai terepmunkán át, egy diagnosztikus képességmérés vizsgálat eredményeinek elemzéséig.

A gyerekrajzok fejlődésének, a képalkotó (síkbeli, 2D kétdimenziós alkotások) képességek kutatása immár másfél évszázados múltra tekint vissza. Számos kutató publikációból szerezhetünk szemléletes képet a grafikai képességek, fejlődéséről. Ezzel szemben a térbeli alkotásokat illető szakirodalom, egy-egy önálló kísérletet bemutató publikációt leszámítva, rendkívül ritka (Golomb, 1974). Szinte kutatatlannak mondhatjuk ezt a területet a gyermekrajzokkal összevetve, ezért a források feltérképezése és tanulmányozása után új mérőeszközöket dolgoztam ki.

A kutatás elsődleges céljai a következőkben ragadhatók meg:

- Az óvodás, kisiskolás korú gyerekek plasztikai és konstruáló tevékenységeik közben mozgósított képességeinek kutatásával leírhatóvá és empirikusan is bemérhetővé válnak a vizsgált vizuális kompetenciák részelei.
- A plasztikai fejlesztés módja és körülményei a nagymintás reprezentatív kutatás eredményei nyomán optimalizálhatóvá válnak és az intézmények számára ajánlások fogalmazhatók meg.
- A plasztikai alkotás (a pedagógiai gyakorlatban „alkotás térben, 3D-ben“, „mintázás“, vagy „alkotás képlékeny anyagokkal“, barkácsolás, tárgykészítés, konstruálás kifejezésekkel illetett) kapcsán működtetett képességcsoporttal összefüggő elméleti és gyakorlati kérdések bemutatása.

Bár ezek a képességek az előadásban dokumentált kutatásban határozottan a vizuális neveléshez köthetők, különösen fontos hangsúlyozni, milyen jelentőséggel bírnak a mindennapi boldogulásban, vagy az intézményes nevelés kontextusában a vizuális nevelésen túli diszciplínákban is. A kulcskompetenciák fejlesztése egyszerre több műveltségterületen zajlik; elég csak szemügyre venni a művészetek speciális nevelő hatásainak rendszerét (Bodócky, 2010): egyszerre fejleszt a mindennapi életben a kisgyermekre is vonatkoztatható nélkülözhetetlen elemeket, amilyen az érzelmkifejezés/érzelmi gazdagság, együttműködés, kommunikáció, kreativitás, kritikai gondolkodás, ismeretszerző képesség, önismeret, önszabályozás.

Kortárs sokszínűség az irodalomórán. A kortárs gyermeklíra törzsanyagba történő illesztésének dilemmái

Petres Csizmadia Gabriella

Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Közép-európai Tanulmányok Kara, Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet, Nyitra

[**gabi.csizmadia@gmail.com**](mailto:gabi.csizmadia@gmail.com)

Előadásomban a kortárs gyermeklíra funkcionális szemléletű oktatásába, a befogadó-orientált irodalomoktatás dilemmáiba kínálok betekintést. Feltételezem, hogy az olvasóvá nevelés folyamatát leghatékonyabban azok a szövegek segítik elő, amelyek elszakadnak az ideológiai szemléletű, didaktikus céloknak alárendelt szövegválasztástól, vagyis túlmutatnak a „szórakoztatva tanít és tanítva gyönyörködtes” elvén – és ehelyett párhuzamosan működtetik a poétikai funkció és gyermeki elfogadás (olvasói érdeklődés) kritériumait. A kortárs gyermeklírában számos olyan költeményt találunk, amely formai gazdagsága, tematikai aktualizáltsága és a maszkos megszólalás (gyermeknyelv, gyermeki nézőpont imitálása) alkalmazása miatt pozitív fogadtatásra talál a gyermekbefogadók részéről, azonban az oktatás csak problematikusán képes integrálni a törzsanyagába. Ennek alapvetően kétféle okát figyelhetjük meg: a posztmodern gyermeklírára jellemzően a korpuszt antipedagógiai és antiautoriter diskurzus használata jellemzi, valamint tematikai és nyelvi tabuk szétfeszítésének szándéka uralja. A kortárs gyermeklíra három irányvonala, a hangzó vers, nyelvjátékvers és gyermekmonológ kategóriái közül ezek a dilemmák legdominánsabban a nyelvjátékversen belül érvényesülnek. Előadásomban ezért a nyelvjátékvers típusának bemutatására fókuszálok (a jelentéssel való játék, nyelvi humor, gyermeknyelv-imitáció, stb. lehetőségeire hívom fel a figyelmet), illetve azokat a módszertani stratégiákat és irodalomtörténeti kapcsolódási pontokat vázolólok, melyek segítségével a nyelvjátékversek integrálhatók az irodalomoktatás korpuszába.

Adalékok a cigány-gyermekek iskoláztatásához a XX. század első felében Magyarországon

Pornói Imre

Nyíregyházi Főiskola, Nyíregyháza

pornoim@nyf.hu

A kutatás részben arra keres választ, hogy a magyarországi cigányság tankötelezett gyermekeinek beiskolázása elé milyen akadályok gördültek, másrészt arra, hogy a helyi hatóságok, a népiskolai tanítók, a sajtó pedagógiai cikkei hogyan viszonyultak ehhez, és milyen formában próbálták a beiskolázást elősegíteni.

A kutatás során a témával kapcsolatban felhasználtam a Magyar Statisztikai Közlemények 1900,1910,1920,1930, és 1940-es Népszámlálás cigányságra vonatkozó adatsorait, a Néptanítók Lapja 1902 és 1944, az Evangélikus Népiskola 1906-1917,a Magyar Rendeletkötet Tára 1885-1931 ,a Katholikus Szemle 1911-1942, a Protestáns Szemle 1909-1944, s a helyi lapok közül az Esztergom és Esztergom és vidéke 1930-1943 között megjelent évfolyamait, valamint a Harangszó 1923-as és a Nyírvidék 1936-os évfolyamát.

Magyarországon a cigányság 1893-as teljes összeírását követő, 1900-tól tízévenkénti népszámlálások már a letelepülteket nem, csak az„Egyéb és ismeretlen foglalkozásúak” kategória alatt a „Kóborczigány (sátoroczigány, vándorczigány)”-at írták össze. A statisztikák szerint utóbbiak száma csökkenő tendenciát mutatott, és az 1893-ban már letelepedettekhez képest arányuk minimális volt.

1907-ben ennek ellenére kerültek a reflektorfénybe, mivel a dánosi csárda kirablásával és 4 ember meggyilkolásával a környék vándorcigányait vádolták meg és ítélték el. A kor sajtójában megjelenő és a közvéleményt befolyásoló cigánykép alapvetően negatív volt, mégis a vizsgált lapokban megjelenő cikkek sorozata elemzően-segítően közelítette meg a kérdést, zömmel a cigány-gyermekek iskoláztatásától várva a cigányság társadalmi integrációját.

Állami síkon ezt segítették elő azok a rendeletek, melyek a letelepedést szorgalmazták hatósági és társadalmi segítség bevonását is sürgetve. Ezzel párhuzamosan jelennek meg a cigány-gyermekeknek szervezett iskolákról szóló híradások. Ezek ugyan nem iskolai integrációt jelentettek, de lehetőséget biztosítottak, az egyébként törvényileg tankötelezett cigány-gyermekek számára a jövőbeni társadalmi integrációnak. Végig a vizsgált korszakban azt láthatjuk, hogy az iskolába-járás legnagyobb akadályozó tényezője a ruhátlanság és az a higiéniai környezet volt, melynek mások egészségét veszélyeztető-fertőző hatására való hivatkozással bárkit ki lehetett zárni a mindennapi népiskolába való járástól.

A Gyermek Évszázada előtti Ellen Key

Poros Andrea

Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Vitéz János Tanárképző Központ,
Óvó-és Tanítóképző Tanszék, Esztergom

porosandi@homail.com

Ellen Key 1900-ban megjelent *A gyermekek évszázada* című művével hívta fel magára a világ figyelmét. Műve felbolygatta a tudóstársadalmat. Merész gondolataival megosztotta hazája tudósait is. Olyan komoly támadások érték Svédországban, hogy úgy döntött, külföldre távozik egy hosszabb időre. Ekkor találkozhatott vele a magyar közönség is 1905-ben Budapesten. Magyarul híres műve a németországi megjelenés után, átdolgozott formában, került a magyar olvasóközönség elé.

Ellen Key *A gyermekek évszázada* megjelenésekor 51 éves volt, háta mögött több évtizedes tanítási gyakorlattal. Egészen fiatalon kezdett el tanítani barátnője, Anna Whitlock reform leányiskolájában 1879-ben, ahol ketten számos újítást vezettek be mind a módszertan, mind pedig a gyerekekkel való bánásmód terén. Anna Whitlock és Ellen Key esténként összeült és nemcsak az iskola ügyeiről, hanem a politikáról és irodalomról is cseréltek gondolatokat. Svédországban ez az az időszak mikor a nők előtt számos, magasabb képzési lehetőség is megnyílik. 1853-tól a Zeneakadémia, 13 évvel később a Művészeti Akadémia nyitotta meg kapuit a nők előtt. 1859-től pedig egy tanítóképző szeminárium alakult, ahol magántanulónként nők is leérettségizhettek 1870-től. Hatalmas szakadék tátongott a tanulás lehetősége és a megszerzett tudás kamatoztatása, gyakorlatban történő alkalmazása között. Egészen 1923-ig kellett arra várniuk, hogy állami foglalkoztatásban is részesülhessenek a nők. Ez a frusztráció formálta ezen művelt és tanult nők gondolatait és cselekedeteit. Ők a leányiskolák világában tudtak kibontakozni és tudásukat kamatoztatni.

A gyermekek évszázadának megírása mögött több ezer óra olvasás, fordítói tevékenység, tanulmányi út, számos publikáció és meg nem jelent írás és egy hihetetlen nagy tudás, valamint tájékozottság állt, mely tapasztalatok és ismeretek mind fő művének megírására készítették.

Az előadás Ellen Key 1900 előtti pedagógiai és írói munkásságát-melyekről magyar nyelven nem jelent meg írás- kívánja bemutatni Ronny Ambjörsson az umeå-i egyetem (Svédország) professzorával, a Svéd Tudományos Akadémia tagjával, Ellen Key legnagyobb ismerőjével és kutatójával történt konzultációk és magának Ellen Key műveinek alapján.

Az óvoda-iskola átmenetet sikerességét segítő és gátló tényezők

Pozsonyi Márta

Tiszaújváros Városi Rendelőintézet, Tiszaújváros

palnokne.pozsonyi.marta@gmail.com

Az alapkutatás kérdése, bár igaz, hogy az óvodai és az iskolai környezetet egyaránt meghatározza a gyermek iskolakezdését, de ebben a szülői háttérnek, a szülői elvárásoknak jelentős szerepe van. Nemzetközi kitekintés alapján látható, hogy az iskolakezdést a gyermekek életkora és fejlettsége határozza meg. A vizsgálat a nevelésszociológia, a pedagógiai pszichológia megközelítései alapján egyrészt a gyermek életkorát, másrészt a gyermek fejlettségét, harmadrészt a tanárok véleményét veszi figyelembe.

A téma vizsgálatát megelőzte 2012-ben egy kérdőíves vizsgálat, ami az óvoda-iskola átmenetet vizsgálta a pedagógusok szemszögéből. A jelen kutatás erre épül, ezt egészíti. A vizsgálat az óvoda-iskola átmenet folyamatát, annak elemeit tekinti át, valamint azt, mi akadályozza ennek sikeres megvalósulását. A kapott adatok elemzése során összehasonlítást és összefüggés-feltáró stratégiát alkalmaztunk. Az került elemzésre, hogy milyen tényezők találhatók a sikertelen iskolakezdés háttérében. A szülők és a pedagógusok milyen segítséget kérnek a problémás kezdés után az eredményes folytatáshoz.

A sikerességhez a szülők és pedagógusok együttműködése is szükséges. A tanuló viselkedésének éretlensége nehezíti az iskolai beilleszkedést, amelynek következménye a tanulásban való lemaradás. Az óvoda-iskola sikeres átmenet a tanulók eredményességét elősegíti. Ezt egészíti ki a gyermek iskolai pályafutásának követése, a szülők véleménye.

A jelen vizsgálat keretében három olyan tanuló óvoda-iskola átmenetének vizsgálata történt meg esettanulmány keretében., ahol a sikertelenség okai kerülnek feltárára.

A kapott adatok, eredmények alapján az óvoda-iskola átmenet nehézségei rajzolódnak ki. Az átmenetnek vannak általános és speciális jegyei. A kérdés vizsgálata és értelmezése során felmerül egy szemléletváltás szükségessége, amely a gyermek fejlesztését egységes folyamatként határozza meg, kihagyva ezáltal az átmenet elkerülhető nehézségeit.

A közszołgálati tisztviselők fejlődési lehetőségei: fókuszban a képzéssel

Rácz Anita

**Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
Humánpolitikai Osztály, Budapest**

ariam.racz@gmail.com

Milyen fejlődési lehetőségei vannak a közszołgálati tisztviselőknél? – A fejlődés egy életen át tartó folyamat... A munkavégzés során valamennyi dolgozó igényli a szakmai fejlődést. Mindezt egy kiváló szakmai kompetenciával rendelkező vezető segítheti, aki megfelelő értékrendje és szakmaisága alapján mintaként szolgál a beosztottjai számára. Ezen felül a tudásunk elmélyítésére a legjobb lehetőséget az adott munkakörhöz, ellátott tevékenységhez kapcsolódó képzés, továbbképzés biztosítja. A közszołgálatban foglalkoztatott közszołgálati tisztviselők képzési, továbbképzési kötelezettsége az általános közigazgatási ismeretek elsajátításán túl a munkavégzés során hasznosítható ismeretanyag megszerzésére irányul. Ennek keretében a kormánytisztviselők átfogóbb ismereteket szereznek a mindennapok során alkalmazott jogszabályok főbb irányairól, illetve annak aktuális módosításairól.

A közigazgatásban dolgozók képzési, továbbképzési kötelezettségét két jogszabályhely tartalmazza. A keretszabályokat a közszołgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV törvény rögzíti, a közszołgálati tisztviselők éves továbbképzéséről szóló 273/2012. (IX.28.) Korm. rendelet pedig a vonatkozó részletszabályokat tartalmazza. E szabályok írják elő a közszołgálatban dolgozóknak a továbbképzési kötelezettséget, ami teljesíthető egyrészt a közszołgálati továbbképzési, valamint szakmai továbbképzési programokkal, másrészt a vezetőképzésekben való részvétellel. A képzési kötelezettség teljesítésének mérése tanulmányi pontrendszer keretében történik. A követelmények eltérő szabályozást mutatnak iskolai végzettség szerint, mivel a felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkező kormánytisztviselőnek a továbbképzési időszak alatt legalább 128 tanulmányi pontot, a középfokú végzettséggel rendelkező kormánytisztviselőnek legalább 64 pontot kell teljesíteni.

Ezen felül a közigazgatásban dolgozó kormánytisztviselőknél speciális vizsgakötelezettségük is van. Ide tartozik a pályán maradás feltételeként előírt közigazgatási alapvizsga, aminek nem teljesítése a kormányzati szolgálati jogviszony megszűnését vonja maga után. A közigazgatási szakvizsga teljesítése a vezetők esetében a vezetői kinevezés feltétele, továbbá a közszołgálati előresorolás is ehhez kötött.

A IV. Neveléstudományi és Szakmódszertani Konferencián a közigazgatásban dolgozó kormánytisztviselők képzési, továbbképzési kötelezettségét, valamint a közigazgatási alap- és szakvizsga rendszerét szeretném bemutatni.

Az örökbefogadás szépségei és nehézségei

Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar, Miskolc

Rucska Andrea, Kiss-Tóth Emőke

efkrucsi@uni-miskolc.hu, efkemci@uni-miskolc.hu

Jelenleg Magyarországon több ezer gyermek él állami gondozásban. Az intézetben minden gyermek megtapasztalta az elhagyatottság – kiszolgáltatottság érzését, az érzelmi biztonság és védelmet nyújtó anyai szeretet hiányát, a személyes gondoskodást, hiszen az állami gondozásba történő bekerüléskor a többnyire csak a fiziológiai szükségletei vannak kielégítve. Ezek a külső tényezők negatív módon hatnak a gyermek személyiségfejlődésére. Ezeknek a gyermek egy részének az örökbefogadás által az élet esélyt ad egy szerető-óvó családba kerülésre, azonban sajnos a gyermekek nagy része csecsemőkorától kezdve, a felnőtté válásáig a rendkívül ingerszegény állami otthonok keretein belül kell nevelkednie. Az örökbefogadó és örökbefogadott között az egészséges kötődés kialakulását rendkívül megnehezíti a gyermek életének azon időszaka, amelyet család nélkül töltött. Mindezek meglehetősen befolyásolják a gyermeknek azon képességét, hogy kötődni és bízni tudjon a leendő szüleiben. Ebből kifolyólag nagy felelősség hárul az örökbefogadó szülőkre, hogy átsegítsék a gyermeket ezen a meglehetősen nehéz kezdeti időszakon, hogy a külön töltött időszak ellenére is meghitt családdá váljanak, hiszen a család az egyetlen olyan szocializációs színtér, amely biztosítani tudja a gyermek számára az egészséges, harmonikus személyiségfejlődést.

A kutatás célja, hogy rávilágítsunk arra, hogy milyen különbség van a korai és későbbi életkorban örökbefogadott gyermekek és szülők közötti kötődési kapcsolat kialakulása között, továbbá hogy az örökbefogadott gyermek, a családba kerülését követően milyen jellegű személyiségváltozáson ment keresztül, hogy a gyermek kötődésre való készsége milyen mértékben károsodott, az örökbefogadás előtti időszakban.

A retrospektív vizsgálat interjú módszerrel történt, melynek mintakiválasztása hólabda módszerrel történt. A vizsgálatba bevont 10 családnál az interjú az örökbefogadó szülőkkal történt, a gyerekek bevonása nélkül.

A családok egy részénél az örökbefogadás gondolata a meddőségük tudomásul vétele után merült fel, illetve mások a már meglévő vérszerinti gyermekeik mellett vágytak még arra, hogy bővítsék a családjukat, azonban erre életkorukból adódóan már nem vállalkozhattak.

A kutatás során választ kaptunk a kutatási célokban megfogalmazott problémákra, melyben örökbefogadó szülők vallanak az örökbefogadás nehézségeiről és szépségeiről.

Hogyan tanulnak otthon a 10-12 évesek? Egy kérdőíves felmérés tanulságai

Sági Norberta

Kecskeméti Főiskola, Kecskemét

sagi.norberta@tfk.kefo.hu

Az előadás annak feltárására vállalkozik, hogy hogyan készítik el a 10-12 évesek otthon (napköziben, tanulószobán) a német házi feladataikat. Általános iskolás korban az önálló nyelvtanulás elsődleges tere a házi feladatok elkészítése. A különböző tanulási stratégiák megismerése, kipróbálása és begyakorlása fontos feltétele a sikeres önálló tanulásnak. A tanuló szempontjából a házi feladat a személyiségfejlődés meghatározó tényezője is. A tanuló az otthoni tanulás során önmaga irányíthatja a tanulás folyamatát, megtapasztalhatja a személyiség és a tanulás kapcsolatát, és kialakíthatja tanulási stílusát, tanulási stratégiáit. A sikeres önálló tanulás növeli a tanuló önbizalmát, magabiztosságát és hozzájárul számos kompetenciája fejlődéséhez. Egy felmérésre alapozva bemutatjuk a német nyelvtanárok jelenlegi gyakorlatát a tekintetben, hogy hogyan ösztönzik a tanulók önálló nyelvtanulását, milyen típusú és mennyiségű feladatot adnak a tanulóknak otthoni munkára. Az előadás bemutatja a diákokkal végzett kérdőíves felmérés néhány tanulságát: többek között az önálló tanulás körülményeire, motivációjára és sikerességére vonatkozóan.

Új utak az óvodapedagógiában – A többszörös intelligenciák koncepció elméleti és gyakorlati keretei

Sándor-Schmidt Barbara

PTE-BTK "Oktatás és Társadalom" Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs

schmidt.barbara136@gmail.com

A többszörös intelligenciák koncepció Howard Gardner nevéhez fűződik. Gardner a Harvard egyetem professzora, aki 1983-ban publikálta "Multiple Intelligences" című könyvét, amelyben újra fogalmazza az intelligenciák természetét, ezzel új utakat nyitva a képességek, készségek, intelligenciák feltárásához, mozgósításához. Korábban a köznevelésben folytatott óvodapedagógusi praxisomból adódóan, több kérdés is megfogalmazódott bennem a többszörös intelligenciák koncepcióban rejlő lehetőségek, a gyakorlati alkalmazási keretek, valamint az elméleti alkalmazási keretek vizsgálatát illetően. Ezek a kérdések, az óvodás korú gyermekek képességeinek, készségeinek mozgósítása pedagógiai és pszichológiai megközelítésében, azok értelmezésében, természetében; a gyakorlati megvalósításban, alkalmazásban - alkalmazhatóságban; a tervezési-szervezési feladatokban, azok előkészítésének vizsgálatában; valamint a mérés-értékelés lehetséges alternatívájának vizsgálatában artikulálódott. A kutatás során a Harvard Egyetemen folytatott „Project Zero” (Building on Children's Strengths, Project Zero Frameworks for Early Childhood Education, The Experience of Project Spectrum and Project Zero) kutatás anyagainak vizsgálatával, bemutatásával törekszem biztos alapot nyújtani, a hazai óvodai nevelés implementációs lehetőségének minél pontosabb és hitelesebb megalapozását. Egy korábbi kutatásom során komparatív megközelítésben vizsgáltam a gardneri többszörös intelligenciák koncepciót valamint a Montessori módszert, amely sokban hozzájárult, a keretek felállításához, ám ez a kutatás csak két témahatet ölelt fel. A jelenlegi kutatásban egy a többszörös intelligenciák koncepción alapuló, a hazai óvodai nevelésben megvalósítható, óvodai nevelési program elméleti értelmezési és gyakorlati alkalmazási kereteinek vizsgálatára vállalkozom, amely megalapozhatja a koncepció adaptációjának lehetőségét.

„Fit im frühen Deutsch?" A korai német mint idegennyelv-tanulásban elért eredmények feltárásának és értékelésének aktuális kérdései

Sárvári Tünde

**SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános és Alapfokú Művészeti Iskolája,
Napközi Otthonos Óvodája, Szeged**

sarvari@jgypk.szte.hu

A korai idegennyelv-tanulás tanulási folyamatainak megfigyelése, dokumentálása és folyamatos reflektálása több szempontból is fontos feladat. Hagyományosan a nyelvtanár kíséri figyelemmel, dokumentálja, és értékeli a tanulók idegen nyelvi tanulási folyamatát, célszerű azonban már kiskorban is megismertetni a gyerekeket olyan technikákkal és módszerekkel, melyek segítségével képesek lesznek saját teljesítményüket önállóan megfigyelni és értékelni.

A Közös Európai Referenciakeret röviden KER (2001) megjelenése óta a nyelvtanulók nyelvtudása az ebben a dokumentumban meghatározott nyelvi szintleírások (A1–C2) alapján mérhető, illetve a kidolgozott sztenderdek segítségével hasonlítható össze. Mint arra azonban már több tanulmány is utalt, ezek a standardok nem érintik a korai idegen nyelvi fejlesztésben résztvevő gyerekek idegennyelv-tanulását, mert még a legalacsonyabb minimumszint is idősebb, fejlettebb kognitív készségekkel rendelkező nyelvhasználók számára íródtak. Ezért feltétlenül szükség lenne az adott célcsoport esetében saját, a gyermekek életkori és nyelvi sajátosságait, valamint a korai idegennyelv-tanulás tartalmi és módszertani elveit figyelembevevő sztenderdek kidolgozására.

Jelen előadás arra keres választ, melyek lehetnek a korai idegennyelv-oktatás mérhető nyelvi eredményei, hogyan lehet ezeket az eredményeket feltárni és értékelni oly módon, hogy a gyermek előmenetelét elsősorban a tanulási folyamatok kontextusában szemléljük, és a feltárás módja ne különbözzék a szokásos, a gyerekek tanulási hétköznapijaiból ismert tevékenységektől, tanulási feladatoktól. Mindenképpen el kell kerülnünk az egyszerű kikérdezést, és a tanulási folyamat „vizsgáztatásra redukálását”. Fontos, hogy az feltárási és értékelési folyamat ne félelmet váltson ki a gyerekekből, hanem motiválja és még jobb teljesítmény elérésére sarkallja őket.

A releváns nyelvi eredmények, illetve azok lehetséges feltárásának és értékelésének feltérképezéséhez a korai idegennyelv-oktatás alapidokumentumai, illetve az ön- és külső értékelést általában lehetővé tevő értékelési formák kerülnek elemzésre.

Szexuális nevelés: ahogy a magyar gimnazisták látják

Semsey Gábor

Semmelweis Egyetem EKK Mentálhigiéné Intézet, Budapest

semsey@mental.usn.hu

Bevezető. A szexuális nevelés egyike a legfontosabb nevelési területeknek, hiszen az emberi szexualitás az életminőséget számos területen befolyásolja. Ugyanakkor Magyarországon, fontossága ellenére, a szexuális nevelés a pedagógia számos más területéhez képest elhanyagolt. Az ezzel foglalkozó magyar szakemberek közül sokan egyáltalán nem elégedettek a szexuális nevelés itthoni gyakorlatával (Berend – Péterfia, 1998, Szilágyi, 2006, Buda, 2006).

Kutatási célkitűzés. Annak feltérképezése, hogy a magyarországi gimnáziumok szexuális nevelési gyakorlatáról milyen tapasztalataik vannak az abban részt vevő diákoknak.

Hipotézisek:

1. A gimnáziumok többségében a szexuális nevelést lényegében a biológiai-egészségügyi ismeretközlésre redukálják.
2. A szexuális nevelést célzó iskolai órák a verbális feldolgozás formáin túlmenő metodikai elemeket (pl. drámapedagógiai játékok, kommunikáció- és készségfejlesztő gyakorlatok, műalkotások stb.) kevéssé használják.
3. A diákok nem elégedettek az iskolai szexuális nevelés gyakorlatával.

Kutatási eszköz. Kérdőíves felmérés gimnáziumi 12. évfolyamba járó diákok körében.

Mintaválasztás. Az ország gimnáziumai közül 12-t választottunk ki. Összesen 476 diák töltötte ki a kérdőívet, az adatfelvétel ideje: 2013-2015. Az iskolák kiválasztása a következő szempontok figyelembevételével történt:

- Tanulmányi eredmények szerinti rétegződés
- Földrajzi elhelyezkedés szerint
- Fenntartó szerint (egyházi ill. állami-önkormányzati)

Fontos eredmények:

- A fiúk és a lányok közt szignifikáns különbség van az iskolai szexuális nevelés megítélésében. A lányok elégedetlensége nagyobb, többet foglalkoznának a szexualitás érzelmi, kapcsolati, lélektani oldalával.
- Az 1. hipotézis nem igazolódott. Az egyházi fenntartású iskolák és az állami fenntartású iskolák közt szignifikáns különbségek vannak a szexuális nevelés megközelítésében. Az előbbieken a szexualitáshoz kapcsolódó erkölcsi kérdésekkel és kapcsolati tényezőkkel is részletesen foglalkoznak. Az állami fenntartású iskolákról ez összességében kevésbé mondható el, de nagy különbség van az egyes iskolák között.
- A 2. hipotézis igazolódott.
- A 3. hipotézis igazolódott.

Az eredmények értékelése. Az eredmények igazolják a szakemberek elégedetlenségének jogosságát. Az iskolai szexuális nevelés komoly fejlesztésre szorul: a témához kapcsolódó tanártovábbképzésekre, tankönyvekre, oktatási segédanyagokra van szükség.

Kreatív önkifejezés tárgykészítő, környezetalakító tevékenység által

Siposné Tavaszi Virág

ELTE Tanító- és Óvóképző Kar, Budapest

s.tavaszi.virag@gmail.com

A természet és anyagismeret, a környezet lehetőségeinek újra felfedezése, a kísérletezés, az összefüggések és törvényszerűségek feltárása olyan teremtő munka alapja, mely által kialakulhat az alkotói attitűd, melynek segítségével a különféle anyagokat bárki az önkifejezés szolgálatába állíthatja. Ennek kapcsán fontosnak tartottam megvizsgálni azt a kérdést, hogy a világból érkező vizuális ingerek feldolgozása mennyiben függ az előzetes élményeinktől, ismereteinktől, igényeinktől, érdeklődésünktől, kulturális környezetünktől. Lényeges problémafelvetés volt számomra továbbá az is, hogy az informális- és formális nevelés hatásai milyen módon épülnek be későbbi alkotófolyamatokba; miként fejleszthető a térszemlélet különböző inspirációs hatások által. Azért tartottam mindezt jelentős kérdésnek, mert a tárgykultúra, környezetkultúra több tudományág területére is kihat, a természettudományon belül egy nélkülözhetetlen fogalomhoz, a fenntarthatósághoz kapcsolódik leginkább, s a tárgykészítés újrashasznosított anyagokból esztétikai dilemmát is feszeget. Ennek függvényében alapvető kérdésként merült fel, hogy miként kaphat valóban értékteremtő teret az újrashasznosított anyagokból való kreatív alkotás az önkifejezésben. Azonos feladaton párhuzamosan tevékenykedő, ám más vizuális nevelési tapasztalatokkal, előképzettséggel rendelkező osztályok gyakorlati alkotófolyamatainak aktív részeseként megfigyeléssel, összehasonlítással igyekeztem megvizsgálni a folyamat egészét. Legfőbb szándékom az volt, hogy a különböző produktumok által szemléletesen bemutatathatók legyenek a távoli transzferhatás vizuális eszközökkel való megjelenítődésnek különböző lehetőségei, és a hatékonyság kérdésének tapasztalatait feltárva, olyan komplex alkotómunkák szemléltetésre is sor kerülhessen, melyekben hangsúlyos szerepet kap a nézőpontváltás, az anyagi és formai minőségek szabad felhasználása is.

Az oktatási intézményen kívüli oktatási környezet alapvető sajátosságai, mint a nagycsoportos óvodások művészi hajlamai kialakulásának tényezője

Szemenov, Olekszandr

Ukrán Nemzeti Pedagógiai Tudományok Akadémiájának Neveléstudományi Intézete, Kijev, Ukrajna

o_semen@yahoo.com

Az oktatási rendszer megreformálásának feltételei között, a társadalmi-politikai változások idején, amelyek az országban végbemennek nagy érdeklődés övezi úgy társadalmilag, mint tudományosan az iskolán kívüli oktatási intézményeket, amelyeknek fontos missziójuk van: új művészi irányítottságú generáció, reflexív gondolkodású felnövekvő nemzedék kialakítása.

Ezért nagy fontossága van azon kutatásoknak, amelyek az oktatási intézményen kívüli oktatási környezet alapvető sajátosságait, mint a nagycsoportos óvodások művészi hajlamai kialakulásának tényezőjét vizsgálják.

A cikkben kiemeljük az oktatási intézményen kívüli oktatási környezet jellemzőit, amit az alábbi tényezők alkotnak: kreativitás, rugalmasság, beszédkésztség, szubjektivitás, emberközpontúság, nyitottság, érzelmi befogadás, innovativizmus. Az oktatási környezet befogadására kidolgoztunk egy komplex technológiát, amely aktualizálja a nagycsoportos óvodások művészi igényeinek aktivitását. A technológia fő összetevői közé tartoznak: kognitív-értékelő, viselkedés-tevékenységi, érzékelő és kommunikatív összetevők. Megállapítottuk, hogy a nagycsoportos óvodások művészi tevékenysége az oktatási intézményen kívüli oktatási környezetben alapvető tényezőként lép fel az ember további egyéni, szakmai, szociokulturális önmegismerésében.

Olyan általánosítást végezhetünk, hogy az iskolán kívüli oktatási intézmények oktatási környezetében a gyermek megmutathatja saját felkészültségi szintjét, kreativitását, azt, hogy kész jobbra válni, megéri az élete értelmét, fejlesztheti művészi képességeit és készségeit, szabad egyéniségnek érezheti magát – saját életvilágának alkotója.

A további tudományos kutatások folytatását egy strukturális-funkcionális modell megalkotásában látjuk, amely a művészi beállítottságú óvodáskorú személyiségekre irányul az iskolán kívüli oktatási intézmény feltételei mellett.

Tehetségmentés a tanyavilágban. A „Cseresnyés” népi kollégium tevékenysége

Szóró Ilona

Könyvtárellátó Nonprofit Kft., Budapest

Szoro.ilona@kello.hu

A 20. század első felében a parasztcsaládba születő fiatalok számára csak kevés lehetőség nyílt az elemi iskola utáni képzésre. Különösen a külterületen, a tanyavilágban élő szegény sorsú gyerekek elé tornyosultak komoly akadályok. A pénzhiány és a család fenntartásához szükséges korai munkába állás miatt sokak számára még a középiskolai tanulmányok is elérhetetlenek voltak. Ugyanakkor, éppen a szegény sorból való kitörés, illetve a magyar agrártársadalom általános és szakmai műveltségének emelése, a gazdálkodás korszerűsítése szempontjából rendkívül fontossá vált a parasztfiatalok továbbtanulásának támogatása.

A sokféle megoldási kísérlet közül kiemelkedett az ország egyik legnagyobb külterülettel, tanyavilággal rendelkező városában, Hódmezővásárhelyen megalapított „Cseresnyés” népi kollégium, vagy más néven, a Tanyai Tanulók Otthona. A helyi gimnázium tanárainak kezdeményezésére, a városvezetés és a református egyház támogatásával 1939-ben nyílt meg az intézmény, amely a legszegényebb családokból érkező, de kiemelkedően tehetséges fiatalok középiskolai tanulását biztosította. 1944-ben a kollégiumnak 24 diákja volt. Az intézmény nem csupán a tanulás lehetőségét teremtette meg, városi elhelyezést, ellátást, tankönyveket, tanári segítséget biztosított, hanem közben sajátos, részbeni önellátásra, a házkörül munkák saját elvégzésére nevelő, épülő rendszerével a diákok maguk is tevékenyen bekapcsolódtak a kollégium fenntartásába. Az intézményben végzett színvonalas munka révén a Cseresnyés országos szinten is ismertté vált. Tevékenységéhez ismert közéleti személyiségek, művészek, köztük Németh László író is személyes és anyagi támogatást nyújtott.

A Cseresnyés eredeti formájában 1949-ig működött, akkor már mint a NÉKOSZ tagja. Az államszocializmus kiépülésével, politikai és oktatási szempontjai érvényesülésével önállóságát elvesztette, tevékenysége, szellemisége megváltozott. Tehetségmentő és értékteremtő szerepének emléke azonban tovább élt, és 1963-ban a város középiskolai kollégiumának átszervezésekor kísérlet történt a Cseresnyés nevének és hagyományának átvételére. Ezt ekkor a hatóságok nem engedélyezték. Így csak a rendszerváltás után, 1991-ben nyílt alkalom, hogy egy pedagógiai szempontból megújuló intézmény ismét felvállalhatta a Cseresnyés által képviselt szellemiséget.

A női „lámpások”. A tanítónők élete és képzésük a 20. század első felében egy memoár tükrében

Takács Zsuzsanna Mária

Pécsi Tudományegyetem BTK Nevelés- és Művelődéstörténeti Tanszék, Pécs

takacs.zsuzsanna@pte.hu

A 20. század első felében a tanítói hivatást választók között egyre nagyobb arányban jelentek meg a nők. A tanítónőképzők számának növekedésével és az ott tanuló leánygyermeknek a magyar munkaerőpiacon való megjelenésével elkezdődött a pedagógus professzió lassú elnőiesedése. A fiatal nők egyre nagyobb számban való megjelenése a tanítónőképzőkben, majd a pedagógus pályán azonban már a korszakban is kérdéseket vetett fel. Tanulmányaikat a képzőintézményekben nemcsak azok végezték, akik később el is helyezkedtek tanítónőként, hanem már a kezdetektől a leendő feleségek/anyák számára is megfelelő iskolaként tartották számon a társadalom középrétegéhez tartozó családok. Ehhez kapcsolódóan volt jelen a társadalomban a tanítónőktől kezdetben elvárt „cölibátus” is, melynek következtében a század első évtizedeiben tanítói pályára lépő nők legtöbb esetben házasságkötésükig töltötték be hivatásukat.

Előadásomban a magyar tanítónőképzés ezen időszakát kívánom bemutatni az iskolai értesítőket – jelen esetben a pécsi Miasszonyunk Női Kanonokrend tanítónőképző intézetének értesítőit – felhasználva és emellett egy olyan memoárra alapozva, mely egy Pécs melletti településen élt tanítónő, Koós Olga (1904-1982) feljegyzéseit tartalmazza, akiről elmondhatjuk, hogy a korszakban a tipikus tanítónői életpályát tudhatja magáénak. A visszaemlékezések, naplók, mint elsődleges források a tanítói életutak vizsgálata során további adalékokkal szolgálhatnak a kor társadalmi struktúráinak alaposabb – sok esetben egyéb levéltári forrásokkal sem feltárható – megismeréséhez. Koós Olga az 1970-es években jegyezte le „*Életem*” címmel mindennapjait gyermekkorától kezdődően, kronologikus rendben. Az előadás arra tesz kísérletet, hogy a tanítónő memoárja alapján ismertesse tanulmányait, életpályát, az adott társadalmi közegben betöltött, arra hatást gyakorló szerepét.

Tapasztalatok a Nemzeti Köznevelés Portál (NKP) tesztrendszerének használatáról az adaptivitás tükrében

Tömösközi Péter

Eszterházy Károly Főiskola, Eger

tomoskozi.peter@gmail.com

Az adaptivitás az oktatásban – M. Nádasi Mária definíciója szerint – „*az egyéni sajátosságokra tekintettel lévő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló egységes oktatást*” jelenti. Az adaptivitást megvalósítani szándékozó módszerek, stratégiák mind gyakrabban szerepelnek az iskolafejlesztési törekvések között. Az elmúlt években az IKT eszközök használata általánossá vált a magyar iskolákban is, mind több helyen nyílik lehetőség a tanulók egyéni számítógép-használatára is, így a különböző elektronikus tanulási környezetek szerepe folyamatosan növekszik a közoktatásban.

Az adaptivitás megvalósítása a gyakorlatban – egyfajta értelmezésben – azt jelenti, hogy a tanuló mindig olyan feladatot kap, amelynek nehézsége a legmegfelelőbb az ő aktuális képességszintjéhez. Mind a túl egyszerű, mind a számára túl nehéz feladat csökkenti a motivációját, azonban a megfelelő feladat kiválasztásához pontosan ismernünk kell a tanuló aktuális tudás- és képességszintjét. A számítógéppel támogatott adaptív tesztelés kiváló eszköze lehet ennek a tanulási formának, mind tantermi formális, mind tantermen kívüli, informális körülmények között.

A 2015 októberében bemutatott Nemzeti Köznevelés Portál (NKP) tartalmaz egy olyan tesztkészítő környezetet, amelyben a tanulók számára egyéni tanulási útvonalakat tudunk kijelölni, ezzel kvázi adaptív tesztelést megvalósíthatunk meg. Az Eszterházy Károly Főiskolán évek óta sikerrel zajlik – többek között – egy olyan kísérlet, melyben a kísérletbe bevont gyakorló iskolai tanulók tabletet használnak a különböző iskolai, tanulási tevékenységeik során, tanórán és tanórán kívül egyaránt. 2015 novemberében a gyakorlóiskola hetedik évfolyamos osztályai tanulóinak bevonásával végeztünk egy kísérletet az NKP tesztrendszerének kipróbálására, otthoni és tantermi környezetben, asztali gépek és iPad használatával is. Előadásomban ennek a kísérletnek a tapasztalatairól számolok be.

A konfliktusok szelíd és kreatív megoldási módja a drámapedagógia segítségével

Tóth-Kocsis Csilla

**SZTE Juhász Gyula Gyakorló Általános Iskolája,
Alapfokú Művészetoktatási Intézménye, Napközi Otthonos Óvodája, Szeged**

csikocsis@jgypk.u-szeged.hu

Az iskolai élet számos konfliktushelyzetet szül azért, hogy versenyhelyzetet teremtsen, amelybe gyermekkorunktól belekerülünk, gyakran érvényesül a jó képességűek kiválasztása és a gyengébbek mellőzése. A jó képességű tanulóknál kialakul egy bizonyos felsőbbrendűségi tudat, amely gyakran az empátia hiányához vezet. A gyengébb képességűek bélyegzett tanulóknál ez a mellőzöttség negatív önértékeléshez, frusztrációhoz vezet, és így megjelenik egy osztályon belül is az agresszív viselkedés.

Elengedhetetlenül fontos tudnunk, és helyesen alkalmaznunk a differenciált figyelmet és elismerést a gyermekek nevelésében. Meg kell találnunk azokat a területeket, minden kis gyermek személyiségében, ami valóban dicséretet érdemel és ebben a témában lehetőséget adni cselekvési produktumának megjelenésére.

Így segíthetjük átbillenni csökkent önértékeléséből az egészséges önbecsülés irányába, ezzel feloldva sikeres tevékenységét gúzsba kötő szorongása alól. Mint szülő és mint pedagógus, tudnom kell, hogy a gyermekeket nem sajátos vagy magas normarendszerem alapján kell megítélnem, hanem saját képességei szerint. Hisz a rendszeres leértékelés szorongást okoz a gyermekben és ez frusztrált formában haragot táplál a szülő, vagy pedagógus irányába. Természetesen minden csoport, osztály esetében nem árt előre tisztázni, melyek azok a cselekedetek, amelyeket nem nézünk el, és azt is, hogy ezeknek a szabályoknak a megsértése, mit von maga után.

Előadásomban szeretnék bemutatni néhány olyan drámajátékot, amelyek segítségével az iskolai konfliktus helyzetek erőszakos megoldása helyett szelíd és kreatív módon közelítenek a gyerekek a problémákhoz.

Kreatív hallgatói alkotások vagy tételhúzó vizsga? Egy CLIL pedagógusképzési kurzus értékelési gyakorlatának vizsgálata

Trentinné Benkő Éva

ELTE TÓK, Budapest

tbenko.eva@gmail.com

Az előadás egy jelenleg is tartó pedagógusképzés-kutatási és fejlesztési projekt egyik részterületét, állomását mutatja be a CLIL kontextusában (CLIL = „Content and Language Integrated Learning”, azaz tantárgyi, műveltségterületi tartalom és célnyelv integrálása az oktatásban-nevelésben).

A CLIL pedagógus szerepe, nézetei és kompetenciái kiemelten fontosak a kétnyelvű óvodai és kéttannyelvű általános iskolai programokban. Ezért a kétnyelvi pedagógusjelöltek tanulási eredményeinek (Learning Outcomes, LeO) megismerése és követése elengedhetetlen feladata a képzésnek. A budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Karán 2006 óta folyik korai intézményes kétnyelvű fejlesztésre felkészítő speciális alapképzés. A specializációt bevezető „A kétnyelvűség elmélete és gyakorlata” elnevezésű szakmai stúdiumnak a közelmúltban átalakult az értékelési, vizsgáztatási rendszere. A szokásos tételhúzó kollokvium helyett a jelöltek témában készített összefoglaló jellegű kreatív munkái (pl. meseírás és társasjáték készítése), azok írásbeli reflexiói, valamint a feladatok szóbeli bemutatása, „védése” kerül értékelésre. A referátum gyakorlati példákon, hallgatói alkotások bemutatásán keresztül röviden szemlélteti, hogy a jelöltek az adott kurzushoz tartozó portfólió elkészítése és védelme során hogyan adnak számot a kívánatos tanulási eredmények eléréséről. Kitér továbbá a portfóliókészítés folyamatával, a létrehozott produktumokkal, saját tanulásukkal-fejlődésükkel és a szóbeli vizsgával kapcsolatos hallgatói visszajelzésekre, oktatói-vizsgáztatói tapasztalatokra, és ismerteti egy kérdőíves kikérdezés eredményeit is. Az elvégzett akciókutatás tükrében kísérletet tesz a bevezetésre került újszerű oktatásszervezési megoldás értékelésére.

Tunyogi Gyógyító Játékterápia helye a terápiás modellek között

Tunyogi Erzsébet, Kofránné Rémi Annamária

Tunyogi Pedagógiai Szakszolgálat, Budapest

tunyogi.jatszohaz@gmail.com

A Tunyogi Gyógyító Játékterápia (későbbiekben TGYJ) a központi idegrendszeri károsodott és/vagy genetikai sérült csecsemők és kisgyermekek terápiája.

A TGYJ-t a sérült gyermekek legszembetűnőbb sajátosságának, a motiváció hiányának felismerése hívta életre. Ezért olyan elméleti és gyakorlati módszert kellett kidolgozni, amely az ismeretek megszerzésére motiválja a gyermeket. Az egészségesen fejlődő gyermek a játéktevékenységén keresztül gyakorolja be a funkciókat és a tanuláshoz szükséges képességeket. A sérült gyermeket csak emocionális ingerek segítségével tudjuk motiválni. A játék, mint létfontosságú elem meghatározásához és elfogadásához többek között Montessori pedagógiája és Huizinga (Homo Ludens) játék definíciója segített.

A gyermek hatékony fejlesztéséhez szükséges legfontosabb szakmai ismeretek a *funkcionális (mozgás, látás, hallás)* és a *pedagógiai (gyógypedagógia és konduktív pedagógia)* terápiák. Ezen felül a *pszichológiai (fejlődéslélektan, csoportlélektan), játékelméleti (játékpszichológia)* és *drámapedagógiai (színjátás, bábjáték, népi játékok)* jártasság segíti a játékterápia kidolgozását. A sérülésekből adódóan szükségesek olyan orvosi ismeretek is, mint a pl. a *fejlődésneurológia, ortopédia, gyermekgyógyászat*. Ezen ismeretek összességéből alakult ki egy új módszer a TGYJ.

A *játékterápia felépítését a gyermek aktuális fizikai, mentális és pszichés* állapota határozza meg. A játékterápiában *fontos a szülő szerepe*, családterápiával harmonizáljuk a szülő és gyermek illetve gyermek és család kapcsolatát.

A TGYJ sensomotoros programokban a *dramatikus téma* kijelölésével kezdődik a fejlesztő foglalkozások algoritmikus felépítése. A szerepek és a hozzájuk tartozó ritmusok (zene) segítik a mozgások elsajátítását. A *dramatikus témát* a tanulási képességet fejlesztő foglalkozásokon a látványhoz kötjük, amely lehet mesefilm, vagy fényjáték majd hangjátékkal folytatjuk a téma feldolgozását. A manipuláció is a dramatikus témához kapcsolódik. A szocializációt és szabálytudatot társasjátékokkal alakítjuk ki.

Összegzés: A sérült gyermek emocionális ingerekkel motiválható. A TGYJ során a gyermek érzékszerveire erős motiváló tényezők hatnak. Több évtizedes gyakorlat és kimagasló eredmény bizonyítja a TGYJ hatékonyságát.

A középfokú szakképzésben tanulók átmenete a munka világába; a munkahelyi elvárásokra és kiválasztási folyamatra való felkészítés vizsgálata

Vámosi Tamás

**Pécsi Tudományegyetem Kultúratudományi,
Pedagógusképző és Vidékfejlesztési Kar, Pécs**

vamosi@feek.pte.hu

A középfokú szakképzési rendszer kibocsátása, értve ez alatt a szakképzett munkaerő minőségi és mennyiségi aspektusát, illetve a munkáltatói elvárások között jelentős feszültségek érezhetőek. Az elmúlt időszakban a szakképzés-politika több intézkedést is megfogalmazott ezen eltérések csökkentése érdekében (pl. OKJ és SZVK-k korszerűsítése, átgondolása, duális képzés újbóli térnyerése). Azonban időről időre szükség van a tendenciák megragadására, mérésére, jelen esetben a munkáltatói vélemények és szakképzett munkavállalók irányában támasztott elvárások komplex módon történő összegzésére. Szükség van a különböző programok „finomhangolására”, módszertani eszközök kidolgozására, és mivel a szakképzési rendszer alapvetően kimeneti vezéreltségű, az eredmények közvetlenül a munka világában hasznosulnak, fontos ismerni a konkrét munkáltatói véleményeket és fejlesztési javaslatokat.

A 2015. szeptembere és 2016. januárja közt megvalósuló regionális szintű kutatás célja a szakképzés különböző szintjein (szakmunkásképzés, technikus képzés) végzett pályakezdőkkel szemben a munkaerőpiac részéről megfogalmazódó elvárások vizsgálata. Az alkalmazott kutatási eszközök kérdőíves megkeresés és irányított mélyinterjúk voltak.

A kutatási tapasztalatok révén olyan szakmai javaslatok megfogalmazása, amelyek megoldást kínálnak az oktatás és a munkaerő-piac értékalapú illeszkedési problémáira egy-egy képesítési szinten. Kutatási munkánk során külön figyelmet fordítunk a tanulószereződés keretében képesítést szerzett munkavállalók beilleszkedési lehetőségeire. Emellett a kutatással rá kívánunk világítani arra is, hogy a munka világában jelentősen felértékelődött a kompetencia-elvű megközelítés, azaz fontos azonosítani az adott szakmacsoporthoz, foglalkozási területhez tartozó kompetenciákat ahhoz, hogy a szakmai képzés folyamatában azokat eredményesebben lehessen kialakítani, illetve a leendő munkavállaló is tudatosabban készülhessen szakmai pályára.

A kutatásba több mint 350 végzett tanulót és 160 céget vontunk be, ezáltal komplex képet kaphatunk a szakképző iskolákban folyó munkahelyi kompetenciákat (ún. soft skill-eket) fejlesztő folyamatokról, a munkahelykeresés és felvételi eljárás kapcsán szerzett tapasztalatokról, és a munkáltatók által alkalmazott kiválasztási eszközökről és módszertani megoldásokról. Ez a terület eddig viszonylag felfedezetlennek számít a magyar középfokú szakképzésben.

Ezen információk birtokában a kutatás átfogó programcsomagot fogalmaz meg a szakképzési rendszer fejlesztése, hatékonyságának növelése érdekében, különös tekintettel a „soft skill-ek” fejlesztése kapcsán. Az előadás a kutatási eredmények összefoglalását célozza meg.

Felnőtt- és időskorúak úszásoktatásának sajátosságai, illetve tapasztalatai

Vári Beáta

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar,
Testnevelési és Sporttudományi Intézet, Szeged

vari@jgypk.u-szeged.hu

Az Eurobarometer 2010-es felmérése szerint a magyarországi lakosság 77%-a inaktív, annak ellenére, hogy a vezető halálokok összefüggésbe hozhatók a csökkent fizikai aktivitással. Hódmezővásárhelyen a CSMEK és az EVP-Egészségfejlesztési Iroda egy pályázat keretében 9 hónapon keresztül térítésmentesen biztosított lehetőséget a helyi és kistérségi lakosoknak szűrőprogramokon, heti és havi mozgásos programokon való részvételre. A kínálatban jóga, pilates, önvédelem, gerinctorna, úszás, futás, kerékpározás, nordic walking, tollaslabda, gyalogtúra szerepelt, melyet testi és lelki egészségmegőrzéssel kapcsolatos előadások egészítettek ki.

Cél. Feltárni a felnőtt-, ill. időskori úszásoktatás pedagógiai és oktatásmódszertani sajátosságait. .

Anyag, módszer. A résztvevők létszáma: 65 fő volt. Az adatgyűjtés módszere: megfigyelés, és anket módszer. Az adatfeldolgozás módszere: feljegyzések készítése és alapstatisztika alkalmazása.

Eredmények. A zömében női jelentkezők többsége alap szinten tudott úszni, de vízbiztonság nem jellemezte mozgásukat. A résztvevők életkorának (30-75 év) széles skálája miatt, a differenciált foglalkoztatás nélkülözhetetlen volt. A több hónapos program alatt nemcsak megtanultak úszni, de ízületi problémáik javultak, valamint testtömegük is jelentősen változott. A víztől, mint idegen közegtől való félelem, a mentális képességek csökkenése és a fent említett tényezők komoly problémát jelentettek az oktatás kezdeti szakaszában. Tematikájában a bemelegítés utáni technikajavítás, valamint az állóképesség, koordináció-, vízbiztonság javítása, tüdőkapacitás fejlesztése szerepelt, segédeszközök alkalmazásával, valamint játékos feladatokkal és gyógyúszás, vízitorna elemeivel. Sikerként könyvelhető el, hogy mindenki megtanulta legalább egy úszásnem technikáját és alapokat kapott másiktól elsajátításához. Azok a résztvevők, akik már tudtak úszni, komoly javulást értek el, hiszen a kezdeti 500-600 m úszásból 1200-1600 méterre javult a teljesítményük, míg a kezdők is képessé váltak 600-800 méter teljesítésére, akár mély vízben is.

Következtetések. Minden életkorban eredményes lehet az úszásoktatás, azonban figyelni kell az életkori sajátosságokra és előképzettségre. Ennek megfelelően kell az oktatásmódszertani eljárásokat (differenciált oktatás, segítségadás, hibajavítás, visszajelzések, stb.) alkalmazni.

Az oktatásmódszertani tapasztalatok mellett az is megfigyelhető volt, hogy szociális téren is eredményeket értünk el, és azt is elkönnyelhetjük, hogy többsége megtalálta a szabadidőben egyénileg, ill. családtagokkal vagy a barátokkal közösen végezhető rendszeres fizikai tevékenységet.

A Debreceni Wáli István Cigány Szakkollégium hallgatóinak tanulási motivációja

Virág Ádám

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Debrecen

viragadam1990@gmail.com

A magyarországi roma/cigány kisebbség oktatására vonatkozó adatok azt mutatják, hogy az utóbbi évtizedekben emelkedik a felsőoktatásban tanulók létszáma (Kemény 2003; Kertesi 2005). Ezek az adatok azonban lényegesen elmaradnak a többségi társadalom iskolázottsági mutatóitól, pedig a felsőoktatásban való részvétel, az értelmiségivé válás az egyének mobilizációján keresztül nagymértékben hozzájárulhat(na) a cigányság társadalmi integrációjához.

Debrecenben 2011 óta működik a Wáli István Református Cigány Szakkollégium (WISZ), melynek tagjai többségében a Debreceni Egyetem hátrányos helyzetű, elsősorban cigány/roma származású hallgatói (jelenleg 25 fő). Kutatásunk célja annak bemutatása, hogy a debreceni WISZ hallgatói – leendő cigány/roma értelmiségiek – származásukat tekintve milyen szociokulturális csoportokhoz tartoznak; valamint annak feltárása, hogy továbbtanulásukat milyen külső és belső tényezők motiválták. Kutatásomba azon hallgatókat vontam be, akik a szakkollégiumba való jelentkezéskor cigánynak/romának vallották magukat. Kutatásunk két részből állt: először egy 20 kérdésből álló kérdőív segítségével elemeztük a hallgatók szociális háttérváltozóit és tanulási motívumait. Majd ezt követően a hallgatók egy részével félig strukturált interjúkat készítettünk, hogy árnyaltabb képet kapjunk szociokulturális helyzetükről, jelenlegi tanulási motivációjukról, továbbtanulásra vonatkozó terveikről.

Milyen a jó tanár?

Zagyváné Szűcs Ida

Eszterházy Károly Főiskola Neveléstudományi Doktori Iskola, Eger

szida5@gmail.com

A pedagógus életpályamodell bevezetése, a küszöbön álló tanfelügyeleti rendszer, valamint a teljes körű intézményértékelés ismét aktuális kérdéssé tette, hogy milyen a jó tanár. A probléma nem új keletű, hiszen a nemzetközi és a hazai szakirodalom is újra meg újra fókuszába helyezi ezt a kérdést. A közelmúlt kutatásai elsősorban a pedagógusok, iskolaigazgatók valamint a tanár szakos hallgatók nézeteit vizsgálták. A tanulók nézetei (középiskolás és általános iskolás) nem kerültek előtérbe. Tanulmányunk olyan gimnáziumi tanulókkal végzett vizsgálat eredményeit mutatja be, melynek célja a tanulók pedagógusokra vonatkozó elvárásainak a feltárása. A diákok az általunk szerkesztett anonim kérdőív kitöltésével és fogalmazás formájában írhatták le, hogy szerintük milyen a jó tanár. Az eredmények segítségével megállapítható, hogy a diákok több szempontból is értékelik a pedagógusok munkáját. Mind a kérdőív válaszaiban, mind a fogalmazás esetében megjelent kategóriákban tetten érhetők bizonyos személyiségvonások és a pedagógus életpályamodell 8 kompetencia területe. A diákok olyan tanárokat szeretnének, akik, nagy hangsúlyt helyeznek arra, hogy ténylegesen elsajátítsák az új ismereteket és készségeket. Ezen kívül a személyre szabott figyelem, a diákok problémáira való odafigyelés, segítségük, az igazságos bánásmód és a tanár-tanuló közötti tiszteleten alapuló jó viszony élvez számukra prioritást.

Eredményeink egy nagyobb ívű kutatás kiinduló pontjaként figyelmet érdemelnek a pedagógusok munkájának értékeléséhez, a tanárképzés és a tanártovábbképzés fejlesztéséhez.

Metakogníció és szövegértési stratégia kerestetik a Kerettanterv (2012) 5-8. évfolyamán

Zs. Sejtes Györgyi

SZTE Juhász Gyula Gyakorlói Általános Iskolája, BTK Magyar Nyelvészeti Tanszék,
Szeged

sejtes@hung.u-szeged.hu

Olvasni nehéz! - állítják kisiskolások, nagyiskolások, felnőttek, valamint a hazai és nemzetközi olvasás-szövegértési vizsgálatok lesújtó eredményei (PISA, PIRLS, SIALS). A *Miért nehéz megérteni a szöveget?* kérdésre a válasz tudományterületenként más és más, de az idegtudományok, a kognitív pszichológia, a nyelv- és a neveléstudomány képviselői egyetértenek abban, hogy a szövegértés rendkívül bonyolult, több összetevős folyamat. Ha az iskolai gyakorlatra fókuszálva közelítünk a válaszhoz, Józsa Krisztián és Steklács János *Az olvasástanítás kutatásának aktuális kérdései* című tanulmányukban a hazai és nemzetközi kutatási eredményeket áttekintve arra a következtetésre jutottak, hogy a hatékony szövegértő olvasás feltételei között a metakogníciónak és az olvasási stratégiáknak kiemelt szerepe van. *„Az elmúlt két évtized tapasztalatai azt is egyértelműen bizonyítják, hogy a korszerű szövegértő olvasás tanítása a metakognícióra alapozott olvasási stratégiák tanítására épül.”*

Mindennapi gyakorlati tapasztalataimat igazolják Goetz általános iskolákban végzett vizsgálatának kutatási eredményei: „A gyakorlatban csak kevés iskola képes megoldani, hogy az olvasási stratégiák oktatásához direkt útmutatót adjanak.”

A kérdés tehát adott: Mi az oka annak, hogy az iskolai folyamatokból hiányzik a metakognitív gondolkodási stratégiák tanítása?

Első lépésként kutatómunkát végeztem arra vonatkozóan, hogy a metakogníció és a stratégia fogalmai megjelennek-e a Nemzeti alaptantervben (2012), adnak-e fogódzót a fejlesztéshez a pedagógusoknak. A kutatás eredményeként egyértelmű válasz adható: a metakognitív folyamatok tudatosítása és a tanulási stratégia tanítása része a dokumentumnak. A szövegértési képesség fejlesztéséhez kötődő metakognitív tudáshoz és stratégiákhoz is találunk fogódzókat (Zs. Sejtes: *Olvasni nehéz!* Metakogníció és szövegértési stratégia a Nemzeti alaptantervben).

Jelen munka az előző kutatást folytatva azt vizsgálja, hogy a metakognícióra alapozott olvasási stratégiák tanítása nyomon követhető-e a Kerettanterv (2012) 5-8. évfolyamán.

Munkámat akkor tekintem eredményesnek, ha választ adhatok arra a kérdésre, hogy a Kerettanterv hiányos a metakognitív tudás és a szövegértési stratégiaelemek tekintetében, vagy valóban a gyakorlat adós a megvalósítással.